

[Tornar a fragments](#) ←

AMORS LÀBILS

DE

ROSA MARIA SERRA I REIXACH

Al Jaume, amic, company i marit.

ÍNDEX

CAPÍTOLS	PÀGINES
Primera part	
Cap. 1	1
Cap.2	14
Cap. 3	32
Cap. 4.....	42
Cap. 5.....	46
Segona part	
Cap. 6.....	65
Cap. 7.....	82
Cap. 8.....	92
Cap. 9.....	104
Nota de l'editor.....	123

PRIMERA PART

CAPÍTOL 1.

-Vine ací, vine. Seu. No em miris així. Va, home, seu, no et quedis dret, posa't còmode. Vols beure alguna cosa? Segur que no? Tinc cervesa, en vols? Doncs té, no te la beguis ara si no vols, després..., potser, la necessitaràs. Fas cara d'estar cansat. Ací fa molta calor, oi? Obriré la finestra.

Ara, escolta'm atentament, ja sé que el que et diré no t'agradarà, però algú t'ho ha de dir.

Amb el got a la mà mig buit, perquè s'havia begut quasi tota la cervesa d'un glop, el Sebastià va posar ulls d'esverat. Els vaig veure més blaus que mai, em va semblar que el firmament inundava tota la cambra i llavors vaig ser jo que vaig esparverar-me, car em van venir a la memòria imatges dolces, i malgrat tot, vaig continuar dient-li:

-El que et diré et sorprendrà, ja ho sé, per això no he cregut convenient dir-t'ho per telèfon. A més, ja saps que no m'agrada parlar per telèfon, i més un assumpte tan delicat com aquest.

-Espavila, se'm fa tard.

-Està bé, tu i les teves presses de sempre! El dijous passat va trucar-me l'Helena. Saps qui vull dir, no? Estava molt trasbalsada, em va deixar força amoïnada.

-Sempre t'amoïnes més dels altres que no pas de tu mateixa. No et preocupis tant, quan tu necessites ajuda, ningú no està al teu costat.

-Tu tampoc. Però no t'he fet venir per parlar de nosaltres. No et vull retreure res. Ara ja no hi ha res a fer.

-És cert.... I què li passava, a l'Helena? M'ho penses dir?

-El Carles l'ha deixada. Em sento una mica responsable, perquè vaig ser jo qui va presentar-los una tarda de tardor, trista i plujosa... El Carles venia de l'enterrament del seu pare. No hauria cregut mai que la mort d'aquell home l'afectés tant, és clar que era el seu pare, però ells mai no van mantenir bones relacions, no van esforçar-se, ni l'un ni l'altre, per comprendre's.

-Però de pare, només se'n té un. Se l'estimava encara que no s'avinguessin.

-Sí, és clar... Aquell home, el senyor Esteve, que en pau descansi, era un ésser força particular. Va perdre la virginitat amb la minyona durant un permís, quan era al front el 1937 i no sabien cap dels dos si es tornarien a veure. M'ho va explicar ell mateix.

-Quines intimitats t'explicava!

-Tens raó. Mai no he arribat a entendre perquè em va confiar justament a mi, amiga del seu fill, el que se suposava que era un secret, un home aparentment tan formal com ell! Després de la guerra, amb els diners que la família havia guanyat fabricant armes, va emprendre un negoci que li donaria molts beneficis als anys seixanta, quan la seva mare, l'única que quedava de la família Corrió, va morir –com tots els Corrió- d'un càncer sorgit arrel del disgust de la mort del seu marit, l'únic home que havia estimat i per qui hauria donat la seva vida. La mateixa malaltia manllevà la vida del pare d'en Carles.

-Per què m'ho expliques això ara? –em digué impacient.

-Perquè entenguis el Carles. El seu pare sempre li retreia que no es volgués fer càrrec del negoci. Deia que era un inútil.

-Em sembla que no anava gaire equivocat.

-Per què m'ho dius això? No coneixes el Carles.

-Me n'han parlat.

-La mare, la pobra senyora Emília, va malcriar el nen, el seu únic fill, després d'haver patit dos avortaments. El seu nen,

rosset, d'ulls grisos i cabells rinxolats, petit i delicat, s'ho va trobar tot fet, no va haver de lluitar per res, ni tan sols havia de pensar, la seva mare -fent-li més mal que bé, inconscientment-parlava per ell, decidia per ell, li comprava tota la roba..., el mimava massa, fins i tot amagava les seves males notes al marit. Amb els anys, pobra dona! Es va adonar del seu error i els remordiments li treien el son i, de vegades, les ganes de viure. Se sentia una mare fracassada, fins que en un hivern fred el seu cor no va resistir més la mala consciència d'haver criat un fill inadaptat i dèbil, un tastaolletes -deia en veu baixa-, i se la va emportar per sempre més. El Carles va perdre una confident. El pare es va quedar sol a la casa, només aquella minyoneta que el va estimar sempre en silenci, ara ja grossa i canosa, l'acompanyava en els seus pensaments, però a distància, perquè mai no hauria gosat de seure al menjador al costat de l'home que li pagava el sou.

El senyor Esteve i el Carles no es parlaven, només es dirigien mirades i monosíl·labs. No sabien què dir-se, i quan ho intentaven, ho feien tots dos alhora. Al senyor Esteve, li agradava portar el control de les entrades i sortides del fill, li preguntava a la Nina: a quina hora va arribar el meu fill ahir nit?, va sopar aquí?, a quina hora ha marxat aquest matí?... i la minyoneta fidel d'altres temps, que havia envellit massa per caure en un pecat d'indiscreció, no li deia res en concret, li responia amb expressions ambigües i eloqüents, com les d'un escriptor compromès enfront la censura, i el pare no gosava de pressionar-la, sempre es quedava amb dubtes, no hi treia aigua clara, perquè la Nina sabia com parlar sense dir res i el Carles li ho agraiïa. Només en alguna ocasió, quan veia el senyor Esteve molt difident, li concedia alguna reticència. Amb ella el noi mantenia una relació estreta, com si fos la tieta. De fet, hauria pogut ser la mare, perquè la Nina havia tingut un fill del senyor

Esteve, però se l'havia emportat i ningú -tret de la senyora Emília- no va saber-ho mai. En el rostre de la Nina, va quedar-hi l'empremta del dolor que li causà la separació del fill, el qual va morir uns anys després, a casa de la família que el va adoptar. Van avisar la Nina i no va voler veure el fill mort, s'estimà més continuar imaginant-lo com quan va tenir-lo als braços el primer cop; però la Nina mai no va tornar a ser la mateixa i la melància l'anà corsecant durant anys. La senyora Emília ho sabia tot i compadia la noia; no obstant això, optà sempre pel silenci.

El senyor Esteve era feliç fins que va aparèixer el Carles. El fill li feia més nosa que profit, no era com ell hauria volgut, i li ho feia saber. Hauria desitjat un nen obediènt, que s'interessés pel negoci des de petit, com havia fet ell. Sempre es queixava de trobar-lo enganxat a les faldilles de la seva mare, li treia de polleguera tenir un fill tan ploraner i sensible. Un cop i un altre li repetia:

-Prou, Carles! Els homes no ploren! I tu, Emília, el consenteixes massa! No el defensis tant, ja veuràs com el dia de demà se n'anirà i no el veuràs més... Llavors, serà un desagraït.

Li ho deia de vegades amb un to autoritari, aixecant massa la veu, però una vegada més l'Emília callava i mirava el terra amb tristor als ulls, com si hi hagués de trobar consol, mentre d'amagat, confident i solidària -sempre aclucant-li l'ull dret- donava un caramel al nen, sovint espantat i avergonyit davant el seu pare de caràcter massa fort.

Passaren els anys i el Carles, un jove sense massa inquietuds, en tenia prou amb els pocs diners que son pare li donava per les seves despeses. Havia après d'ell a ser estalviador. Malgrat les amenaces freqüents de desheretar-lo, no patia per res més que per la desaparició de la mare. Se n'anava a l'apartament del seu amic Oriol, perquè no resistia la buidor de casa seva ni la presència del seu pare, un mort vivent des que l'Emília, farta de

patir, el deixà tot sol. Amb l'Oriol o amb l'Ignasi es quedava fins tard jugant a cartes i bevent fins adormiscar-se al sofà i, al matí, la senyora Rita quan venia a netejar els trobava nus i abraçats. La senyora Rita es limitava a treure la pols de l'habitació del costat, sense fer gaire soroll, s'esperava a fer el menjador; però els nois en sentir una mica de soroll es vestien ràpidament i s'aixecaven i anaven a saludar la Rita. Ella no feia mai comentaris, no en podia fer, el seu fill era un exdrogadicte que intentava sortir-se'n, la mare havia de treballar per ell, per pagar-li el tractament, el pare no en volia saber res. La Rita encara feia goig malgrat els seus cinquanta anys, tot i el patiment que la sometia al silenci. Passava hores sense pronunciar paraula, només se la sentia mormolar. Els nois l'apreciaven, no sabien massa per què, potser perquè mai no va jutjar-los.

-Escolta, se'm fa tard –va interrompre'm el Sebastià, de sobte- i tu ja t'estàs enrotllant massa, vés al gra o ho deixem per a un altre dia. No he vingut perquè m'expliquis la vida de gent que no conec.

-Sigues amable, home, tingues paciència.

-Uf! Vinga, acaba.

-Bé, doncs, el Carles en certa ocasió va dir-me que estava capficat perquè no li atreien les noies, t'ho havia comentat?

-No, però, que té a veure amb mi aquest marieta? –em va preguntar amb un to agressiu que ja li coneixia.

El Sebastià tenia el defecte de ser desmesurat, de vegades era molt groller, malcarat, però aviat se'n penedia i llavors les seves carícies eren ones xucladores que em feien perdre el seny.

-Espera't, jo vaig preguntar-li si li agradaven més els nois. Em va contestar que no.

-Et va mentir, Roser, t'ho creus tot. Arribes a ser d'ingènu!

-Es va posar vermell i va abaixar el cap. Vaig dir-li que no s'havia d'amagar de res, que jo no m'escandalitzava, que ja era prou grandet per acceptar-se a sí mateix com fos. Em va contestar que no era el que jo em pensava.

-Tu mateix, vaig dir-li, no n'haig de fer res jo, però sàpigues que siguin quines siguin les teves inclinacions, seguiré essent amiga teva, pots confiar en mi, t'ajudaré amb allò que calgui.

Aquell dia tornant de l'enterrament, jo anava amb l'Helena. No m'havia dit res i em va sorprendre.

-Carles, què hi fas per ací? fas mala cara, no et trobes bé?

-Vinc del funeral del meu pare, ho sento, ha estat molt de sobte i no he pogut avisar-te. Ens ha agafat de sorpresa. La Nina m'ha trucat a casa de l'Ignasi. Només feia que plorar, pobra! Hem cridat al metge perquè li donés un tranquil·litzant. Aquests darrers dies, segons la Nina, perquè jo feia dies que no el veia, s'havia revifat de la malaltia; però ja veus, ens ha enganyat, el seu cos ha dit prou, i jo no he pogut acomiadar-me d'ell... Havia d'estar més amb ell, l'he fallat fins al darrer dia...

-On vas ara? No agafis el cotxe, calma't primer, vine amb nosaltres a prendre un refresc.

Eli vaig presentar l'Helena. El Carles va accedir a venir amb nosaltres. Vam entrar en aquell bar de la cantonada de la Rambla, on vàrem decidir separar-nos tu i jo, te'n recordes? i vam seure a la mateixa taula.

-I ara què faràs, Carles? vaig preguntar-li.

-El pare volia que em fes càrrec de l'empresa, però tot sol no me'n veig capaç. Jo no serveixo per aquestes coses, mai no em vaig interessar i no vaig voler trepitjar l'empresa mentre el pare va viure. Ell m'hauria ensenyat a portar-la, ja ho sé, tenia raó quan em deia que era un inútil, mai ho he negat això; però a mi m'agradaven altres coses, jo no sóc com ell volia que fos, jo no

puc canviar, haig de fer la meua, trobar la felicitat fent el que m'agrada.

-És clar, però en aquesta vida, Carles, s'ha de ser pràctic també, i ara et pots sentir afortunat perquè heretaràs un negoci pròsper que et pot resoldre la vida si ho saps fer, pensa en la gent que no té res de res, has d'aprofitar la teua bona posició, pots trobar la manera de fer el que t'agrada sense perdre el negoci que va aixecar la teua família. Pensa-t'ho bé abans de fer res. Ara necessites temps per reflexionar-hi, després veuràs les coses més clares.

-La tieta Carlota m'ha ofert casa seva per passar-hi el temps que calgui. Potser hi aniré, fa temps que no la veig –va contestar-

-Si t'ho ha dit és perquè et necessitai vol que hi vagis. Et pot anar bé.

-I tu, ets amiga de la Roser? Va preguntar-li a l'Helena.

I va continuar dient:

-La Roser ha estat per a mi com una segona mare, fa molts anys que ens coneixem, sempre m'ha ajudat.

-Què dius? No em fas cas mai, et dono alguns consells, però no m'escoltes gaire...vas a la teua.

I el Carles, mig somrient, respongué:

-Els consells no se segueixen, només es tenen en compte, perquè ningú no es pot ficar al teu lloc; però t'aprecio molt, creu-me, Roser, encara que no t'ho sembli. I vosaltres, de què us coneixeu? El Carles contemplava tots els moviments de l'Helena, li mirava les mans, petites i suaus; el cabell ros i estirat; els ulls grossos i verds kiwi; els llavis, carnosos, el nas perfilat i els volantets del vestit groc, sense adonar-se que jo m'hi fixava. Em sorprenia que l'observés tant. L'Helena feia goig, resultava atractiva per a qualsevol home, però no s'hi acostaven gaire, els feia respecte.

-Ens vam conèixer a la facultat. Sento això del teu pare. No em vull ficar on no em demanen, però crec que et puc ajudar –va contestar l’Helena.

-Com? –va preguntar el Carles sorprès, fixant els ulls en els de l’Helena. Tothom em vol ajudar, tan inútil i perdut em veieu?

-No t’ho prenguis així, home, et volem ajudar perquè t’apreciem i et veiem una mica desconcertat... Estic segura que l’Helena també vol fer-te bé-. Vaig voler tranquil·litzar el Carles, que semblava estar una mica ferit.

-Perdona, Helena, no vull que pensis que sóc un desagraït. Estic disposa’t a escoltar-te –va respondre’m el Carles, una mica més tranquil.

-Mira, jo no et volia molestar, entenc que hagis reaccionat així perquè estàs trasbalsat; però la situació en què et trobes no és nova per a mi, perquè el meu pare va passar pel mateix. Lògicament, jo encara no havia nascut i no ho he viscut, però el meu pare ens ho ha explicat molts cops. Quan va morir el meu avi, ell encara era un noi ximplet –i amb això no dic que tu ho siguis- que mai havia pensat de seguir el negoci familiar, perquè li agradava tocar la trompeta, jugar i sortir amb els amics, no volia seguir el mateix camí del meu avi i sempre es discutien per això; però un dia es va quedar sol, amb l’empresa i els records, i va decidir continuar allò començat amb esforços i decisió pels seus avantpassats. Els primers mesos foren molt durs, però amb voluntat i determinació es va espavilar i va sortir endavant. Per això crec que et vindria bé parlar-ne amb el meu pare, ell et pot ajudar, t’ho dic de debò. No hi tens res a perdre.

-Està bé, -assentí el Carles- reconec que en aquests moments estic confós, però hauré de decidir més tard o més d’hora què faig amb una empresa de la qual depenen més de cinc-cents treballadors i les seves famílies. En sóc responsable des d’ara. I no els vull perjudicar de cap manera. Ells no tenen cap culpa de

la situació. Deuen veure perillar la seva feina en aquests moments i els comprenc.

-Et dono el telèfon, Carles, truca'm quan vulguis. Parlaré amb el meu pare i us concertaré una entrevista. A ell no li importarà ajudar-te, ben al contrari –li va donar una petita tarjeta rosa amb el seu nom, adreça i telèfon. El Carles se la va guardar a la cartera que li havia regalat jo pel seu aniversari.

-Encara la conservo, Roser -em digué, en veure que me la mirava- veus com t'aprecio?

-No ho dubto pas, Carles, ens hauríem d'anar, es fa tard. Vas a casa? Si vols queda't a la meva aquesta nit.

-No, me n'hi vaig, haig de fer la bossa, me n'aniré a casa de la tieta Carlota demà al matí. Estic bé. A més, haig de trucar l'Andreu, perquè es faci càrrec de tot, de moment.

-L'Andreu també t'ajudarà, és bon xicot i fa molts anys que treballa pel teu pare.

-És clar, sí que n'és, però em mira amb una mica de recel, pensa com el meu pare que sóc un inútil.

-Això no ho saps, em sembla que veus fantasmes per tot arreu... Vés a casa, dorm una mica, descansa i demà ho veuràs tot més clar.

El Carles va trucar a l'Helena al cap de dos dies. Va parlar molta estona amb el seu pare; segons em va dir l'Helena, es van caure bé, i el senyor Maties va convèncer el Carles perquè anés a visitar-lo més cops.

-El primer que has de fer, va dir mentre el Carles es mirava la filla, és anar al despatx, presentar-te com a fill de l'amo, tranquil·litzar el personal, i escoltar tot el que et digui aquest xicot, l'Andreu, ell et posarà al corrent de tot. El personal t'ha d'agafar confiança, has de donar-los la seguretat que el negoci continuarà igual, malgrat alguns canvis que amb el temps hauràs de fer perquè tothom no és igual i hauràs d'actualitzar algunes

coses. Tracta bé els treballadors, valora'ls i compensa'ls si cal quan facin feines extremes, però sense oblidar mai que tu ets qui prens les decisions i el negoci és el negoci. Un negoci es té perquè dóna, però de vegades cal arriscar-se i afluixar també. Vine a casa sempre que vulguis, seràs benvingut.

El Sebastià em va interrompre un altre cop, mirant el rellotge:

-Roser, encara no m'has dit el que m'havies de dir, oi? En tens per molt? Ja no sé què estic fent aquí escoltant aquestes històries.

-De seguida acabo... El Carles va fer el que li va dir el senyor Maties. Després va començar a interessar-se per l'Helena. Van començar a sortir junts. El Carles estava content, mai no havia sentit aquella atracció per una noia. Això el preocupava. L'Helena no havia tingut cap promès fins llavors, així que es va enamorar del Carles després de dues setmanes de conèixer-lo i se sentia feliç. A casa seva van acollir el Carles gairebé com un fill. El matrimoni hauria volgut tenir un fill varó, però el destí va voler que només les dones entressin a la casa. Van tenir quatre filles, totes solteres, per ara. Van posar totes les il·lusions en l'Helena, la segona de les germanes.

-Sembla un conte això, vols dir que no t'ho has inventat tot, vols dir que no és una novel·la, això? En té la pinta, de debò... em recorda aquells inacabables relats de Víctor Hugo que ens feien llegir a la facultat.

-Ja m'agradaria ser capaç de narrar com ell! Continuo.

-M'expliques la vida de l'altra gent com si en fossis testimoni; no, millor dit, com un autor omniscient. Vius la vida com la literatura. Suposo que no m'has fet venir per explicar-me l'argument de la teva novel·la, oi? Roser, acaba d'una vegada, saps quina hora és? Ja sé que els escriptors sou insomnes i a tota hora us va bé d'explicar històries que després ningú no llegeix; però tingues en consideració que no tots som així.

-Sebastià, no sé com vaig poder estar enamorada de tu, ets força desagradable i groller.

-Això em pregunto jo... Me'n vaig Roser, fa dues hores que em tens aquí amb aquestes històries i ara em deixes anar que sóc groller.

-No, no te'n vagis encara, ara t'ho diré...i el vaig agafar del braç, el Carles ha deixat l'Helena perquè s'ha enamorat d'una altra persona.

-És ben boig, deixar una noia així...

-Però que la coneixes tu l'Helena? –vaig preguntar-li sorpresa.

-Vaig conèixer-la l'altre dia, a la festa de la Violeta. És una noia maca, sensible, intel·ligent...

-Et va impressionar?

-No, però vaig pensar que era una vertadera llàstima que ningú no sabés fer-la feliç. La Violeta me la va presentar i em digué que el seu xicot no es decidia a casar-se, que s'estava cansant d'ella.

-Com sap la Violeta tot això? És una bocamolla, per què t'ho havia d'explicar?

-Ja saps com és ella, però no té mala intenció. Li agrada fer safareig –va dir disculpant-la.

-Em sembla molt poc discreta. En aquella festa el Carles va conèixer un xicot i li va agradar molt, massa, tant que no va poder-s'ho callar i em va demanar que hi fes alguna cosa. Jo el conec aquest xicot, li vaig dir que s'oblidés d'ell, que el coneixia bé -almenys m'ho sembla- i sabia que no el correspondria.

-Veus, dona, com és un marieta; ja t'ho deia jo. Pobra Helena! I qui és la nova víctima?

-Un xicot de la teva edat, amb els ulls blaus com els teus, actor... Vas parlar amb el Carles en aquella festa?

-Potser sí, no ho recordo ara. Vaig parlar amb molta gent...

-Sebastià, el Carles vol parlar amb tu, li vas agradar, ha deixat l'Helena per tu.

-Què em dius ara? Me'n vaig, no vull sentir-ne a parlar, ho sents? Digues-li que m'ofèn, que jo no sóc cap marieta, que no em dirigeixi la paraula, i tu.. com t'has prestat a això? Roser, viu la realitat! Això no és una novel·la! A la realitat, els éssers humans són de carn i os, tenen sentiments!

-A les novel·les, si són versemblants, també. Però, escolta, tornant al nostre tema, jo ja li vaig dir que no hi havia res a fer... que t'enutjaries amb mi... però Sebastià, jo sóc amiga seva, havia de quedar bé amb ell i advertir-te a tu.

-Adéu Roser, digues al teu amic que m'oblidi, que se'n busqui un altre. S'ha equivocat d'home.

Per dir-me això no calia que em tinguessis aquí dues hores... m'has fet perdre el temps i la paciència. Demà haig d'anar-me'n a Nova York, m'hi estaré uns mesos, no em podràs localitzar. Quan torni, ja et trucaré, si en tinc ganes.

-T'has empenyat amb mi, oi? No entens per què ho he fet. El Carles ha aconseguit el teu telèfon, li ha donat la Violeta. No te'n refiïs d'ella. El Carles volia trucar-te, vaig aturar-lo en prometre-li que parlaria abans amb tu. La Violeta va dir al Carles que m'havies deixat per un altre home.

-Què dius ara? Què t'empatolles? D'on ho ha tret, això, la Violeta? –em va preguntar amb els ulls enrojolats, encesos de ràbia.

-El Carles va pensar que tu... la Violeta et va veure un vespre amb el Ricard i va treure les seves pròpies conclusions... Li va explicar al Carles primer, potser per donar-li esperances, després que li preguntés qui era aquest xicot d'ulls blaus que seia al costat de la finestra. El Sebastià, l'antic promès de la Roser, li va contestar, mentre observava els ulls del Carles i els veia brillar... Després m'ho va explicar a mi, que t'havia vist amb

el Ricard i que havia preguntat per tu el Carles. Vaig imaginar-me que la Violeta havia parlat massa i vaig voler saber què en pensava el Carles. Llavors vaig parlar amb ell i em va confessar que s'estava enamorant d'un noi que es deia Sebastià.

-Estàs parlant del meu Sebastià? –vaig preguntar-li jo.

-Sí, em sembla que sí... però ara no és teu...

-No ho ha estat mai, de fet, mai! Parlaré amb ell –vaig prometre-li- perquè si la Violeta li diu alguna cosa, serà pitjor. Parlaré amb ell, Carles, però treu-te'l del cap, perquè no en voldrà saber res- li vaig assegurar.

El Sebastià mirà al sostre, comptava fins a deu o més, després donà una ullada al rellotge i es posà la jaqueta, estava disposat a marxar.

Abans que se n'anés, vaig afegir:

-De debò, Sebastià, en cap moment li he donat esperances. Saps que jo no em crec res del que diu la Violeta, però hauries de parlar amb ella seriosament, perquè ho enreda tot i et pot perjudicar la teva carrera professional. Creu-me, jo vaig dir-li que no es fiqués en la vida dels altres, però tu ets el més afectat en tot aquest assumpte, hi has de fer alguna cosa.

CAPÍTOL 2

Vaig conèixer el Sebastià en una presentació del meu llibre de poemes *Amor làbil*. Jo era asseguda signant llibres i ell s'hi va atansar amb un exemplar a la mà. Vaig preguntar-li el nom i li vaig escriure una dedicatòria breu i discreta, per a mi no era més que un desconegut. En donar-me les gràcies, va fer-me un elogi del llibre.

–Te l’has llegit ja? –vaig preguntar-li- No, no encara, només l’he fullejat, però m’ha agradat molt i ja conec els seus poemes anteriors. M’he llegit *Els teus llavis de magrana* i *Natges d’argent*. M’agraden molt els primers versos del teu primer llibre:

“Friso per veure dels teus ulls
 escolar-se llàgrimes de fruïció...”
 i després quan dius:
 “I amb tanta frisança...
 tant de desig amarat de magrana
 saps que no em reconec?
 que m’oblido de mi mateix?
 que em sóc estrany?
 que la meva ombra s’esmunyeix
 i sols responc al teu nom
 perquè sóc un no-res
 si tu no hi ets?”

L’amor és l’únic tema que m’interessa. Vull dir que només m’agrada la poesia amorosa. Només has escrit poesia? –em preguntà tot decidit. Em semblà que el satisfieia en respondre-li que també escrivia novel·les, però... -encara no han sortit publicades -li vaig dir. El noi semblava entusiasmat amb la idea que editessin alguna de les meves novel·les, encara inèdites, perquè les havia escrit més per passar l’estona, quan estava en

atur, que per l'interès de treure-les a la llum. El noi em va contestar: -A veure quan te les publiquen! M'agrada molt com escrius-. No sabia com desempallegar-me'n, després d'una bona estona de comentaris sobre certs aspectes de les meves poesies que jo mateixa desconeixia. Sovint els lectors ens redescobreixen les nostres pròpies obres. Em semblà que les seves observacions delataven una fina sensibilitat que em va sorprendre.

Finalment, es va enretirar, però des d'un racó es va quedar espiant-me. Es va fer l'hora de marxar i ell encara voltava per allí, com si m'esperés. Mentrestant, havia començat a ploure força, jo no duia paraigua, perquè el matí havia estat esplèndid i res no m'havia fet preveure que el dia acabés així.

En el moment de sortir, se'm va apropar el Sebastià, ja sabia el seu nom per la dedicatòria, i es va oferir a portar-me a casa o a una parada de metro o autobús, el que volgués, amb el cotxe, és clar, perquè feia un bon xàfec. Li vaig donar les gràcies, però no volia anar amb ell, al capdavant era un desconegut, una mica pesat, que llegia els meus llibres. No me'n refiava d'un lector meu. Ell va insistir i finalment, per no semblar mal educada, vaig accedir-hi. Li vaig demanar que em portés a l'estació de metro més propera. I així ho va fer, amablement. Vaig tenir prou temps per observar-lo i no em va semblar un mal xicot, ben al contrari. Després de bescanviar amb ell algunes paraules, vaig veure un home atractiu, d'uns trenta anys, amb aparença de noi tímid i sensible. Vaig voler saber qui era i què feia i m'ho va explicar sense embuts:

-Em dic Sebastià Ferrer, sóc fill d'una família benestant, vaja, fill de burgès; però jo sóc l'ovella negra de la família, perquè em dedico a fer d'actor, bé, de moment, només faig papers molt petits i encara estic estudiant Art dramàtic. Com que la família no em dóna diners per estudiar això, i no em donen

cap beca per ser “fill de papà”, faig treballs de companys que van a la Universitat, els passo a l'ordinador i com que ells treuen tots els diners que volen dels seus pares satisfets, me'ls paguen molt bé.

-No ho trobo èticament correcte.

-Potser no ho és, tens raó. És el seu problema, no el meu, jo m'haig de guanyar la vida.

-I aproven? –vaig preguntar-li jo.

-Sí, treuen bones notes, gràcies a mi, ells no tenen ganes de passar hores a la biblioteca, a mi m'agrada llegir, saber... A casa no els sembla bé, voldrien que estudiés Dret, Medicina... alguna carrera de ciències, útil i pràctica. Jo els dic que no m'interessa i em miren com un ésser estrany, no ho entenen.

-Jo sí t'entenc... Avui dia les humanitats estan desprestigiades, la filologia, la filosofia, la història, l'art són infravalorades. Però, Sebastià, lluita pel que t'agrada!

-Ja hem arribat... Segur que no vols que et porti a casa? – em va preguntar una altra vegada, mentre em mirava de dalt a baix amb els ulls libidinosos.

Després d'uns moments de silenci, va gosar a dir-me:

-M'agrades... no solament són bonics els teus llibres, sinó tu també, ets com t'imaginava. Et sembla molt agoserat dir-te això?

-Baixo aquí.

-No m'has contestat.

-Doncs, sí, em sembla molt agoserat. Em creia que eres més tímid, ens acabem de conèixer... a més, jo sóc més gran que tu. Però, què dic? Em sembla bé que t'agradin les meves poesies, una altra cosa és la meva vida personal... Deixem-ho aquí, d'acord? Estic cansada, avui ha estat un dia llarg per mi. Gràcies i bona nit.

El Sebastià no mostrà la intenció de deixar-me marxar. Em va retenir la porta que jo forçava per obrir.

-Deixa'm anar si-us-plau.

-Només et vull fer una pregunta, sóc molt curios...

-Una i prou, però no et garanteixo que te la respongui. Em sentia incòmoda.

-Estàs casada? –em preguntà fixant els seus ulls en els meus.

M'ho vaig rumiar i vaig respondre-li perquè em deixés marxar.

-No, no ho estic, ni tinc intenció de casar-me, no hi crec jo en el casament...

-En què creus, doncs?

-En l'amor, en l'amistat, en moltes coses mentre no siguin obligacions ni lligams que retallin la meva llibertat. Era una pregunta i prou. Te'n recordes?

-Sí, escolta, per què no prosseguim aquesta conversa tan interessant a casa meva? Ara està diluviant, et mullaràs...

-Tant me fa, estic cansada, tinc ganes d'arribar a casa. No vull compromisos de cap mena, m'entens? –li vaig dir- i vaig sortir del cotxe, vaig donar-li les gràcies i vaig anar-me'n. Abans, però, el Sebastià em va donar una tarjeta seva i em va dir:

-Per si t'ho repenses.

El metro no funcionava, just quan més el necessitava.

Vaig sortir un altre cop al carrer i el cotxe del Sebastià encara era aturat al semàfor. Em va veure, va tirar enrera i em va preguntar què passava.

-Puja, dona, què faràs ara? Et portaré a casa i que no se'n parli més.

Vaig accedir. Era lluny de casa, tenia els peus molls i em venien esgarrifances de fred. Em va deixar a casa. Durant el

camí no vam dir-nos gairebé res, jo no tenia ganes de parlar, ell s'ensumà que ja s'havia excedit i m'observava sense gosar dir res tampoc. En acomiadar-nos, em va recordar que podia trucar-li quan volgués, només per parlar.

–Està bé, gràcies per dur-me, li vaig contestar, no volia donar peu a la conversa.

Quan vaig arribar a casa només pensava en donar-me una dutxa d'aigua molt calenta, escoltar música que em relaxés, menjar qualsevol cosa –una amanida, potser, que em posés de bon humor- i ficar-me al llit. Però el cert és que aquell vespre cap música, de cap emissora de ràdio ni de cap CD, ni l'enciam amb ceba i tomàquet ben amarats d'oli i vinagre, ni cap pensament que em vingué al cap em van apaivagar i em deixaren dormir. Estava neguitosa, donava voltes al llit. No feia calor, el xàfec havia fet davallar la temperatura, per tant no podia ser el motiu del meu neguit, havia de ser alguna altra cosa. En el fons, em temia endevinar el que m'havia posat així, però no volia reconèixer-ho. Aquell xicot, com es deia? Vaig encendre el llum i vaig buscar la tarjeta. Sebastià! Un bon nom per sortir en una novel·la o una obra de teatre. Sebastià, per què havies de mirar-me com ho has fet? No saps el mal que m'ha fet la teva mirada! Una mirada embruixadora! Jo no vull que un home em miri així, car sóc dèbil, enamoradissa... no em vull enamorar mai més! Ja he patit prou. Finalment, amb llàgrimes als ulls, exhaurida de records, vaig endormiscar-me fins que la claror de dia em va despertar.

A l'endemà va trucar-me el Sebastià. No tenia pas ganes de tornar a parlar amb ell, però a casa m'havien ensenyat bona educació i vaig escoltar-lo. Em trucava perquè no havia dormit pensant en mi, em volia veure un altre cop, em va preguntar què em semblava. No vaig poder ocultar el meu disgust i li vaig dir que no creia convenient veure'ns tan aviat, potser un altre dia.

Ell va insistir. Que pesat! vaig pensar; però no vaig poder-li dir que no, perquè em van venir a la memòria els seus ulls.

-Està bé, però només una estona i no et facis il·lusions, solament aclarirem algunes coses que potser ahir no et van quedar prou clares i no ens tornarem a veure en molt de temps, vaig dir-li, sense creure-m'ho jo mateixa. I ens vam retrobar davant la llibreria on ens havíem conegut. Em va fer un petó a la galta, suau i càlid, li vaig tornar per educació. Anem a la cafeteria, hem de parlar –vaig dir-li jo-

-Estàs molt maca avui –em va dir fixant els seus ulls blaus en el meu escot -No comencem, Sebastià escolta'm...no sé com dir-t'ho sense ferir-te, però tu i jo no ens podem veure més.

-Com? Per què? Podem ser amics? No t'agrada? –em va preguntar quasi sense respirar.

-No t'esveris, home, sí m'agraden els teus ulls, ets maco, se't veu bon noi, encara que no et conec de res, només sé que llegeixes la meva poesia. Suposo que ets sensible... Però no vull compromisos de cap mena en aquest moment. M'entens? Explica'm coses teves, si vols; però no em demanis res més, no et puc satisfer. No em vull enamorar, així de clar. Vas massa de pressa.

-Per què no ? L'enamorament és el millor dels estats possibles. I si dius que t'agrada una mica... quin problema tens? Deu ser seriós. Farem una cosa.... parla'm de tu, no sé res de tu, només sé que escrius molt bé. Quan fa que escrius, t'hi guanyes la vida? Digues-me Roser, quin misteri amagues?

-Fas massa preguntes i massa directes.

-Vinga, què has fet a la vida a més d'escriure?.

-Jo era una professora d'Universitat, fins que me'n van fer fora... Ara intento guanyar-me la vida fent el que m'agrada i allò pel que serveixo més o menys, encara que no guanyaré cap

premi Nobel de Literatura; però m'ho passo bé i de moment, no passo gana.

Saps com vaig perdre la feina? Donc bé, posa atenció. Jo era professora de secundària, tenia una plaça definitiva a Cardedeu, allí vaig conèixer l'Hilari, el professor de Física i Química, ell va tenir la gran sort de guanyar una plaça de professor numerari a la Universitat Autònoma i se n'hi va anar. Fins en aquell moment, ens havíem limitat a tenir una bona relació amistosa, i res més. Quan va guanyar la plaça, vam acomiadar-lo amb una festa tots els companys de l'institut. Alguns li teníem enveja, però sabíem que s'ho mereixia, ens vam alegrar per ell. Vam anar a sopar i a ballar. Vaig tenir-lo al costat tota la vetllada, em mirava com mai no ho havia fet, com si es volgués emportar el record de la meva imatge i es volgués enregistrar la meva veu per sempre més. Jo em sentia observada, i de vegades el tocava afectuosament, i li parlava a cau d'orella. Vaig acceptar de ballar amb ell i confesso que vaig gaudir de la calidesa del seu cos, mai no l'havia sentit tan a prop; per uns moments, vaig lamentar-me que això fos un final, vaig arribar a pensar que havíem perdut el temps, que potser si haguéssim ballat a principis de curs, ens hauríem enamorat. També vaig adonar-me que havia fet volar coloms una altra vegada, i no vaig voler que s'adonés que m'estava seduïnt. El cas és que vam acomiadar-nos amb un calorós petó i em va prometre que em trucaria més endavant, quan s'hauria acomodat a la nova vida de professor d'Universitat. I jo, que sóc desconfiada de mena, sobretot tractant-se d'un home, no vaig creure-me'l gaire. Quantes vegades diem que trucarem i després no ho fem! El dia que va complir amb la seva promesa, quatre mesos després, jo estava força farta de fer classes a secundària, de viure a casa dels pares, de sentir-me frustrada per moltes coses... La seva trucada em va rescatar del basqueig,

em va tornar les forces de treballar i de viure quan em va dir que tenia una bona notícia per donar-me.

–Ens hem de veure –va dir-me tot decidit.

I vam quedar aquell mateix dia. Se'm va presentar molt ben vestit.

-Se't nota que tens un bon sou, fas molt de goig –vaig dir-li somrient. Estava una mica canviat, però el seu aspecte era brillant. Ell també em va afalagar, i vam seure un davant de l'altra en el bar. Ens vàrem bescanviar mirades, silencis, vam compartir el gust del te amb menta i, al final, ell va prendre la paraula:

-He sabut que hi ha una plaça de Literatura Castellana a la Universitat Autònoma, he pensat en tu, sé que vols entrar-hi, ara és una bona oportunitat. La plaça no surt a oposició. Et puc ajudar si vols. El secretari de la facultat em va preguntar si coneixia algú... i li he dit que sí, però abans havia de parlar amb tu, no sé si t'interessa de debò...; això sí, tingues en compte que és provisional, que és un contracte temporal, perquè falta una persona però no els interessa convocar oposicions per ara, pots demanar l'excedència i accedir-hi, un cop dins, ja veurem què s'hi pot fer.

Aquella proposta em va semblar fantàstica, ateses les meves circumstàncies, així que vaig donar-li les gràcies per pensar en mi i vaig anar a la Universitat tal com ell em va recomanar i... bé, t'estalviaré els detalls, al curs següent ja estava donant classes a la Universitat, ho havia desitjat tant que ara no me'n sabia avenir...

Amb l'Hilari ens anàvem veient allí, al campus, de vegades, coincidíem en sortir de classe i em portava a casa; en altres ocasions, menjàvem plegats, i de mica en mica ens vàrem atansar l'un a l'altre.

-Us vau enamorar? –va interrompre de sobte el Sebastià. Però com és que et van fer fora? I ell, que no et va ajudar?

-Amb el temps jo sí que em vaig enamorar, però mai no li ho vaig fer saber. De vegades em mirava d'una manera que em feia pensar que ho endevinava, però no va gosar dir mai res.. L'Hilari es va comprometre amb una noia, l'Amàlia Pons, que el va saber engatjar.

-Què li va prometre?

-Una càtedra. L'Amàlia era la neboda del degà de la facultat. Sense dir mentida, l'Hilari es va transformar quan va conèixer aquella dona d'ulls petits de color cendra, mig rossa i prima com un pal d'escombra, però melosa i divertida. Com que no havia estat mai enamorat abans, l'Amàlia féu amb ell el que va voler, va saber aprofitar la seva ambició per satisfer el seu caprici de nena consentida. Per a ella no era el primer joguet, però tenia ganes de criar un fill i va pensar que l'Hilari era un bon candidat: la seva fortalesa, el seu cos d'atleta, que normalment quedaven ocultes darrera una bata blanca, li donaren potser certes garanties. L'Hilari es va anar allunyant progressivament de mi, encara que va continuar essent amable i atent, m'esmentava sovint l'Amàlia fins el dia que vaig gosar de preguntar-li qui era. Me la va presentar fins i tot un dia. Des del moment que vaig veure-la, vaig saber que jo al costat d'aquella dona riallera i agoserada, no tenia res a fer, no em va saber massa greu, però em vaig quedar una mica preocupada quan em va dir que era la filla del degà. No sé, però vaig pressentir que aquella dona em portaria problemes. Sempre he desconfiat de la gent que riu molt... potser són manies meves...

Aquella nit no vaig agafar el son fins a les tres de la matinada, a les set va sonar el despertador i em vaig aixecar amb mal de cap, amb la ment tèrbola i cansada, com si m'haguessin apallissat. Si no hagués posat un examen per

aquell dia, m'hauria quedat a casa, però havia d'anar a treballar. La Genoveva, una noia que estava fent la tesi doctoral i ens ajudava a vigilar en els exàmens, em va notar la mala cara que feia i es va oferir de quedar-se sola una estona mentre anava a prendre'm un cafè.

-Està bé -li digué- ara hi torno.

Només vaig estar absent deu minuts, perquè el bar era justament al costat, quan vaig tornar la majoria de la gent ja havia entregat l'examen.

-Has tornat molt aviat- em va dir la Genoveva, no calia que anassis tan de pressa- És que és responsabilitat meva estar aquí... -Per cert, ha passat per ací l'Amàlia.

-També la coneixes tu? -vaig preguntar-li.

-Aquí la coneix tothom. Es fica on no la demanen. El seu oncle l'ha avisat més d'un cop, que no s'hi fiqui, es creu que és la rectora... i només és -que quedi entre tu i jo- una mocosa ignorant-em va contestar indignada i en veu baixa. Saps a qui ha pescat? -va continuar dient-me- a l'Hilari, pobre Hilari! Hom diu que l'amor és cec, i deu ser veritat, pobre Hilari!

-També el coneixes l'Hilari? -vaig preguntar-li jo sorpresa.

-Sí. El meu promès fa la tesi doctoral amb ell, li fa de tutor, per això el conec.

Quan van acabar tots de respondre les preguntes sobre el classicisme a la poesia de Fray Luis de León i de fer el comentari del Quixot vam recollir i ens vam emportar els exàmens, de camí al departament vam xocar amb un grup d'alumnes que ens van fer caure alguns exàmens a terra, ens van demanar perdó i vam continuar com si res. Quinze dies després vaig col·locar les llistes de les notes. Em va venir un noi a l'hora de la visita per fer una reclamació. Em va preguntar perquè no li havia posat la nota. Em va dir el seu nom i efectivament, després de buscar un cop i un altre, amb suor

freda, vaig dir-li que no tenia l'examen, que a mi no em constava que l'hagués fet. Mai no m'havia trobat en una situació tan embarassosa, no sabia què dir-li, era la seva paraula contra la meva, jo no recordava haver-lo vist a l'examen, ni tenia la seva fitxa. Li vaig dir que no el tenia vist, ell es va defensar amb bones armes en dir-me que no anava a classe perquè treballava, que va donar la fitxa a una companya i potser se'n va descuidar, sabia les preguntes de l'examen, i fins i tot em va recordar que vaig ser absent una estona. Va aconseguir posar-me nerviosa i desconfiar de mi mateixa. Vaig suggerir-li que me'l fes una altra vegada, però s'hi va oposar taxativament, em va dir que tot era culpa meva, que li havia perdut l'examen, que em denunciaria... I ho va fer. Se'n va anar molt emprenyat i donà un cop fort de porta.

La Genoveva era de vacances a l'Índia i no vaig poder parlar amb ella. Vaig cercar l'ajuda de l'Hilari.

–No et preocupis, Roser, ja ho solucionarem.

No sé com –vaig pensar- jo estava molt capficada amb tot aquest assumpte, veia perillar la meva plaça. Em va cridar el degà de la facultat -¡quina vergonya!- quan va arribar-li la notícia de la denúncia a les seves oïdes. Em va fer explicar els fets, em va escoltar atentament i va treure la conclusió que era una trola del noi. No et preocupis, Roser, ja ho resoldrem. Aquestes paraules em resultaven conegudes, però no servien per tranquil·litzar-me.

Durant un mes no vaig tenir-ne més notícies, però un dia em va arribar una carta on se'm demanava que abandonés el centre universitari, se m'havia obert un expedient i com a mesura cautelar se'm suggeria d'abandonar la tasca docent en la facultat. Vaig trucar ràpidament a l'Hilari, no hi era; després vaig intentar contactar amb el degà, tampoc no vaig aconseguir-ho, no sabia a qui recórrer. Només em quedava el rector... Té visita

concertada? –em preguntà una secretària lletja i antipàtica-
Doncs, ho sento, no la pot atendre avui, demani una visita per
un altre dia, haurà de ser per dintre de tres setmanes, perquè
aquesta setmana la té tota ocupada i després se'n va de viatge.
No puc esperar tant... –vaig replicar-li. Ho sento -em va repetir
la mateixa bruixa amb la mateixa veu.

Vaig tornar a intentar de comunicar-me amb l'Hilari i amb
el degà. Finalment, algú em digué que s'havia marxat a un
congrés a Edimburg, i el degà l'havia acompanyat. Molt bé, em
deixeu sola! -vaig dir-me segura de no poder evitar aquest
desenllaç que no entenia.

El dia que em disposava a recollir les meves coses al
despatx, va aparèixer davant la porta oberta l'Amàlia.

–Què hi fas aquí? –vaig preguntar-li de forma agressiva,
com si sabés que era ella la culpable de la meva desgràcia. Com
és que no estàs amb el teu adorable promès? –vaig preguntar-li
mantenint el to rabiós.

–M'han dit que te'n vas, venia a acomiadar-me de tu. Em
sap greu això que t'ha passat. Però és clar, ens hem d'assegurar
que el personal sigui responsable...

-Què vols dir amb això? Hi tens alguna cosa a veure tu,
potser? Saps que no m'han parlat gaire bé de tu? Potser tenien
raó. Diques, tu què en saps ?

-El que tothom sap, que et fan fora per sortir de la classe
durant un examen i perdre'n un.

-Saps què penso? que tu saps molt bé qui vindrà a
substituir-me. Començo a veure clar que tot això ha estat una
estratègia teva. I l'Hilari, ho sap?

-L'Hilari t'ha defensat davant del degà. Però vol la càtedra
que li he promès. I... ha cedit. Som humans, oi que ho entens?

-És clar, t'adones que m'estàs confessant la teva
culpabilitat?

-Sí, què faràs ara?

-Anar-me'n igualment, ja no vull treballar a la Universitat... em fa fàstic. –li vaig contestar dolguda davant la certesa-, vaig recordar aquell mal pressentiment que vaig tenir quan la vaig conèixer i vaig treure forces del meu interior, ferit i profundament decebut, per treure-la del despatx empenyent-la mentre la mirava amb els ulls vermells, encesos, i li cridava.– Fora bruixa!

No vaig trucar més a l'Hilari, ni ell a mi, em sentia traïda. La Genoveva em va trucar molt penada i em va fer saber que la meva substituta era la cosina de l'Amàlia.

–No m'ho diguis, Genoveva! Tenies raó sobre l'Amàlia, no em vull saber res més. He posat un recurs, però encara que guanyi el cas no tornaré, no hi ha ni un pam de net!

-Per això no et vols enamorar un altre cop? –va interrompre el Sebastià, tens por de ser traïda? No te'n refies de mi? Tots hem tingut experiències desagradables, tots hem confiat en algú i ens hem sentit traïts; però no tothom actua d'igual manera. Has de confiar en algú.

-Fas massa preguntes, Sebastià, ningú més no sap aquesta història, però te l'he explicada perquè sàpigues que no és res personal, senzillament no vull embolicar-me amb ningú ara. Vull una mica de pau. Aquest fet és relativament recent. Em comprens ara?

-Sí, t'entenc perfectament, has de tornar a confiar en la gent, insisteixo, no tots som iguals. Ara se'm fa tard, haig d'anar a canviar-me a casa, tinc una actuació aquest vespre. Et porto a casa?

-Sí, gràcies per escoltar-me, si et sembla ens truquem més endavant.

-M'agradaria molt que fóssim amics. Truca'm quan vulguis.

Ens vam acomiadar afectuosament. A casa, vaig començar a preguntar-me per què li ho havia explicat, no en tenia cap necessitat..., només calia que li diguessis que no estaves interessada per ell, que bont vent i barca nova, per què ho has fet? T'agraden els sus ulls, no pots resistir a la seva mirada... Compte, Roser, no caiguis a la temptació... Aquest noi no és per a tu, ho saps, deixa'l estar, Roser, després te'n penediràs... Però quins ulls més encisadors té! Quines mans més boniques i quin cos, quina veu! Prou! Roser, l'has d'oblidar, no el truquis més, sembles una joveneta de quinze anys... L'amor no és una mera atracció física, tu ho saps, no et deixis enganyar pels seus ulls, per les seves mans, pel seu cos, tan captivadors!.

Després d'esbrincar-me a mi mateixa, vaig posar-me davant l'ordinador i vaig començar la que seria la meva primera novel·la de debò. Mai no m'havia fet el propòsit de fer una novel·la autobiogràfica, però després de parlar amb el Sebastià em van agafar unes ganes ferotges de contar alguns fets de la meva vida.

Hi havia lluna plena, la terrassa era il·luminada. Vaig sortir-hi una estona. L'aire fresc em va inspirar força. Vaig pensar que em podia anar bé, que potser literaturitzant el meu dolor me'n desfaria per sempre. Se'm va fer de nit escrivint, vaig sortir un altre cop a la terrassa, durant uns moments, per observar la lluna de més a prop, de sobte una estrella fugaç creuà davant meu i em féu sentir millor, una brisa suau i fresca em feia volar els cabells, em vaig sentir lliure, per primer cop després d'haver-me traslladat al meu apartament a Vallirana, cap a on havia fugit després del trist succés de la Universitat.

Tot i que no volia enamorar-me una altra vegada, el Sebastià va saber conquerir-me en mostrar-se, durant les primeres setmanes, comprensiu i afectuós. Frisava quan no em trucava, com qualsevol adolescent. Em donava caliu quan estava

content, si havia tingut èxit a l'escenari. M'ho feia passar bé quan m'explicava com el seu company de pis, que s'hi havia instal·lat temporalment, fins que es no es casés amb la seva promesa, l'Alba, se li va declarar. L'imitava amb encert. Començava dient:

-Saps com el Lluís ha declarat el seu amor a l'Alba? Un bon dia el Lluís cansat de la seva pròpia indecisió i desconcert anà a buscar l'Alba a la farmàcia on treballa i li manifestà així els seus sentiments: -Saps Alba, he estat pensant molt i em sembla que tots els meus mals es deuen que estic bojament enamorat de tu i encara no t'ho havia dit amb prou convenciment. He pensat que si tu no tens cap inconvenient, podríem casar-nos; ara bé, t'haig d'advertir que sóc un home difícil i amb moltes manies. Per començar, a la nit ronco, -i va interrompre l'Alba: -tant me fa! jo parlo! I ell preguntà encuriós: -I què expliques a aquestes hores? -Tot el que em reprimeixo de dia. No facis cas del que digui, em fas callar si et desperto, però parlo amb veu baixa, no em sentiràs... -No crec, digué ell, perquè tinc un son molt profund, per això necessito anar-me'n a dormir aviat i llevar-me tard, haig de dormir vuit hores com a mínim. -No hi fa res, jo dormo poc, m'aixecaré abans per fer-te l'esmorzar. I continuà dient ell: -A mi m'agrada la pasta grossa, el calamar i la clara de l'ou. M'alegro -contestà ella- perquè a mi m'agrada la pasta petita, així que que podem esmicolar la que tu et deixis, ah! prefereixo l'arrebossat del calamar a la romana i el rovell de l'ou. Jo t'haig d'advertir que no sé cosir gaire ni faig bé la ratlla dels pantalons quan els planxo, però sé cuinar i sóc molt neta i polida. -Ja m'està bé, perquè vaig aprendre a cosir-me els botons a la mili, la mare m'ensenyà a fer les vores i sempre porto texans que no s'han de planxar. Escolta, parlem ara d'altres qüestions més transcendents. Jo crec en Déu, en la seva omnipotència, crec que és el creador de l'univers i que

quan morim podem anar al cel o a l'infern. I l'Alba respongué: Em sembla molt bé que hi creguis, perquè jo no n'estic encara convençuda. Jo només em crec el que veig i el que sento. Crec que estàs enamorat perquè en fas cara, però no puc creure que existeixi allò que no se'm manifesta empíricament. El fet que la ciència no ens ho pugui explicar tot encara, no vol dir que existeixi un artífex diví que amb la seva voluntat invisible ho faci possible tot, el que veiem i el que no veiem. M'entens? Quina mena de Déu permet que morin els nens d'inanició, que hi hagi guerres i misèries arreu del món. i que ens governin uns dements? Quan se't mor algú que t'estimes molt, ni Déu et consola. És un Déu que exigeix les nostres pregàries i només de vegades ens són escoltades? Qui és Déu sense l'home? Qui precedeix a qui? –Evidentment Déu és el primigeni. –I replicà l'Alba: Com ho saps això? Des de quan se'n parla de Déu? Des que existeix l'home, i les coses només són quan es poden nomenar. I qui nomena les coses? L'ésser humà, per tant, Déu ha estat nomenat per l'home, a ell deu la seva existència, que no és mai ontològica, sinó lingüística. –Tu ets nominalista! -exclamà el Lluís, jo sóc més aviat escolàstic. Uns i altres no s'entenen. Però t'estimo encara que siguis atea.

-Sóc nominalista, no atea! –li replicà un altre cop l'Alba. I el Lluís va seguir parlant sobre la mort: -A mi no em fa por la mort, perquè la vida terrenal és un pur trànsit cap a una vida eterna. I l'Alba li contestà: -A mi em fa respecte, no m'espanta la mort en si mateixa, sinó com s'hi arriba. El pitjor és que s'hagi de patir per deixar aquest món. El meu pare em deia sempre que a la mort no li tingués cap respecte perquè al cap i a la fi ella no em respectaria a mi; però quan es presenta, quan ha estat davant meu, m'han agafat tremolors i m'ha fet sentir tan impotent! Llavors, enmig del dolor i la confusió, m'he preguntat on és Déu, per què deixa que l'anihilació ens faci pols? Digues-

me Lluís: ón és Déu quan ha de demostrar la seva omnipotència? –Alba, li responia seriós, Déu no ha de demostrar res, el teu error és exigir-li que ho faci, Déu coneix els nostres destins. Tu voldries un Déu a la teva mida, un Déu que obeís les teves ordres, que complís tots els teus desitjos, vols un criat! I això no és possible, Alba, ets tu la seva criatura, ell coneix les teves decisions, no et nega la llibertat, però sap el que faràs mentre visquis. –I l'Alba, gens convençuda, li replicava un cop més. –T'adones que això és una pura fantasia? Tot això t'ho han fet creure, a l'Església li interessa que la gent s'ho cregui, els destins ens els forgem nosaltres, ningú ens mira des de dalt, ningú ens vigila, estem sols al cosmos, fins i tot davant nosaltres mateixos, perquè ningú es pot posar a la teva pell i ningú –des que tens ús de raó- pot decidir per tu. Saps què et dic? Que m'estimo més d'anar a l'infern perquè sóc molt fredolica i allí hi ha escalfor. Tu ves-te'n al cel si vols, després d'uns quants anys de convivència, potser preferirem no trobar-nos a l'eternitat, si és que existeix, és clar! Amb aquestes idees que tinc no crec que Sant Pere m'obri les portes, em dirà : -Ep! On vas tu? Mirarà la seva llista de creients i em dirà: Què hi fas ací? No saps que només volem els qui tenen fe? No t'ho han ensenyat això a baix? Com goses de pujar ací, hauries d'ésser al purgatori! I llavors demanarà responsabilitats al qui m'ha deixat ascendir per les escales de marbre blanc que condueixen a la pau de l'ànima. Algun àngel novell l'haurà deixat passar erròniament, pensarà Sant Pere. Avisaré l'Àngel Simó perquè l'acompanyi al seu lloc, al purgatori! –Escolti, que hi fa fred, allí? –li preguntaré jo. I el Lluís li responia: -Dona, això no es pregunta! Un cop morta no tindràs ni fred ni calor. Com que jo sóc creient, ja donaré bones referències teves perquè et deixin estar amb mi si vols. Potser no caldrà perquè acabarem barallats... No sé, al purgatori potser no s'hi està tan malament... anima't! De tota manera, em vull

casar amb tu, perquè m'agrades molt, perquè tens idees originals, perquè ets diferent a mi, perquè em pots fer feliç. Saps que l'erudit il·lustrat i pare benedictí Fray Benito Jerónimo Feijoo defensa la dissemblança com a causa d'amor, basant-se en cites bíbliques? I l'Alba li respongué: -M'has convençut, em casaré amb tu encara que ronquis, que creguis en Déu i facis pudor quan siguis vell!

El Sebastià interpretava els dos papers canviant la veu, feia d'actor per a mi només, la cambra es convertia en el seu escenari. I quan finalitzava la seva actuació, amb un clavell vermell als llavis, em jurava que no s'ho havia inventat. Però jo no m'ho vaig creure mai.

El Sebastià i jo vam sortir junts només quatre mesos, ben poc, ell es va refredar d'un dia per l'altre. M'ho va confessar tot moix una nit, després d'una de les seves actuacions. Va dir-me que no sabia per quina raó ja no sentia el mateix per mi i jo vaig recordar-li que fou ell qui va insistir en comprometre'ns. El Sebastià va assumir la responsabilitat de la nostra ruptura, i jo em vaig quedar sola un altre cop. Potser havia de lamentar més la meva dissort, però les seves actuacions m'havien inspirat més d'un cop i quan vàrem separar-nos, vaig alegrar-me de recuperar temps per escriure la meva novel·la. També hi parlava de Déu, de la mort i sobretot d'amor. Vaig començar a abocar-hi les meves experiències amoroses, les meves angoixes i els desitjos més íntims, aquells que fins llavors només havia expressat mitjançant el llenguatge poètic, perquè amb ell es pot suggerir l'inefable.

CAPÍTOL 3

Vaig deixar de veure el Sebastià durant un llarg període de temps i vaig ocupar-me sobretot dels meus afers literaris. Anava avançant en la meva primera novel·la alhora que col·laborava en la redacció d'una revista mensual de força renom dirigida per Llorenç Boada. Aquest senyor fou qui em va suggerir la idea d'anar a un programa cultural de Ràdio Terrassa per fer-li propaganda, ja que a mi ja se'm coneixia com a poetessa en aquesta localitat per haver-hi publicat i presentat els meus llibres de poemes, a més –em va dir- pots anunciar que estàs fent la novel·la. Vaig acceptar i així fou que m'entrevistaren sobre la revista i els meus llibres, però també em demanaren l'opinió sobre temes tractats a les meves obres. La locutora em va preguntar:

-Els seus poemes són predominantment de tema amorós, què és per a vostè l'amor?

I jo vaig contestar-li defugint primer la resposta:

-És un jugador del Barça, no? O el cognom d'un filòsof gallec, ah! i també rep aquest nom un asteroide...

La locutora va captar el meu desinterès, però va insistir-hi:

-Veiem que els escriptors tenen un agut sentit de l'humor, però jo em referia a l'amor en minúscula, a l'afecte que s'estableix entre persones de diferent sexe.

Jo vaig dissimular i vaig reprendre el discurs, després d'haver tingut temps suficient per meditar la resposta:

-Miri l'amor al qual crec que vostè es refereix, aquell que es confon amb l'enamorament o comença per ell, és una malaltia vírica infecciosa que afecta el sistema immunològic. N'hi ha qui la passa només un cop, n'hi ha que la passen dos

o més cops, i n'hi ha que no la passen mai. Qui la passa pateix, però gaudeix al mateix temps, perquè l'amor fa sentir-se viu, i malgrat els símptomes psicossomàtics que es desencadenen, que es manifesten de moltes maneres, i ara no cal que en fem el llistat perquè la majoria de la gent ja els coneix; és desitjat i esperat, tot i no donar els resultats òptims un cop i un altre. Per què? Doncs, perquè és una malaltia que ens fa levitar mentalment, ens allunya de la realitat, ens fa somniar i ens estimula la imaginació, en definitiva; l'amor entès com a enamorament dóna felicitat, ni més ni menys. I és un mena de virus que es contagia a l'altre, quan hi ha reciprocitat; i, si no n'hi ha, cosa que pot passar, i, desgraciadament passa sovint, igualment li contagia el malestar a qui es nega d'estimar. L'amor afecta el sistema immunològic perquè un cop s'ha conegut, ja no se'n pot renunciar. L'efecte és invertit al de qualsevol malaltia, encara que també es poden desenvolupar anticossos contra el virus si no ha funcionat el primer, segons l'esforç de voluntat del pacient. Qui no es vol enamorar, no s'enamora; qui vol patir la malaltia un altre cop, reconeix els efectes de seguida i es deixa vèncer per ells. Tot plegat és molt complicat... no es pot generalitzar... hi ha qui s'enamora inconscientment, hi ha qui es resisteix a l'enamorament per por a una passió desenfrenada, o per por a no saber estar a l'alçada de les circumstàncies, o per mandra simplement... Li he contestat àmpliament a la seva pregunta? -vaig preguntar amb cert to irònic a la locutora que m'havia estat escoltant atentament tota l'estona.

-Sí, hem quedat sorpresos i satisfets de la seva definició d'amor. Ens agradaria que ens comentés altres temes, però hem arribat al final del programa, confiem que en una altra ocasió ens concedeixi una altra entrevista per tractar-los,

gràcies per haver vingut Sra. Roser Roig i Massó, i fins una altra –em va contestar la locutora.

En sortir de l'emissora vaig trobar-me l'Aleix, el marit de la meva germana Paula. L'Aleix és molt bon home, però una mica rústic –aparentment- per a la meva germana. Al principi, no entenia massa bé per què la Paula s'hi havia casat, em creia que podia aspirar a un home més intel·ligent i refinat. El vaig saludar afectuosament:

-Què hi fas per aquí, Aleix? On has deixat la Paula? - vaig preguntar-li.

La Paula és quatre anys més jove i en fa dos que s'ha casat amb l'Aleix després d'un llarg prometatge. El van fer durar perquè no tenien prou diners per comprar-se el pis. Ell fa de paleta i ella de secretària comercial. La Paula va conèixer l'Aleix a l'Escola de Ciències Empresarials durant unes reformes de l'edifici. Hi treballava aquest xicot moreno, baixet i amb pinta de no haver trencat mai un plat.

-L'he deixada fent abdominals a casa –em va contestar l'Aleix –jo he vingut aquí a portar uns pressupostos per a un client.

La Paula i l'Aleix s'han anat a viure a Cervelló aprofitant una oferta de pisos de protecció oficial. Com que tots dos condueixen, no tenen cap problema per baixar a Barcelona, i a més els ferrocarrils catalans també els hi va bé. De fet, ella ve a treballar cada dia a Barcelona amb el tren, perquè l'Aleix necessita més el cotxe per desplaçar-se cap a altres localitats on es construeixen blocs de cases unifamiliars.

-Com és això? Es vol aprimar? A veure si li agafarà anorèxia ara! Amb tantes manies que té la Paula!

-És que després de tenir el nen s'ha engreixat i no es pot posar una faldilla que es va comprar fa dos estius, aquella de llarga fins als peus que primer no es volia posar perquè no

s'hi veia. Després se la va posar durant quinze dies seguits fins acostumar-s'hi i ara diu que se la vol tornar a posar però no li cap, per això fa abdominals i dieta. Ja saps com és...i tu què fas per aquí? -em va preguntar.

-He vingut a la Ràdio, m'havien de fer una entrevista en un programa sobre la Revista Creació Literària i les meves obres. Vas cap a casa ara? Vull veure la Paula.

-Sí, ja me n'anava, la Paula estarà contenta, no ens vens a veure gaire sovint, des que ets tan famosa... -va dir-me somrient l'Aleix.

-Anem doncs, per cert què fa el nen? -vaig preguntar-li-. El fill de la Paula és clavadet a son pare, no hi havia cap dubte de qui és fill, té els seus mateixos ulls foscos, brillants, el mateix nasset xato i la boca petita per on encara empassa papilles i potets de menjar preparat.

-No sé com es poden menjar aquestes coses! És ben cert que amb els anys anem canviant el paladar! De petit et menges coses que de gran no te les empassaries de cap manera, i a l'inrevés, a un nen petit no li donis llagostes ni ostres! -anava dient l'Aleix, pel camí.

Vam arribar cap al migdia a Cervelló.

-Paula! -va cridar l'Aleix- Mira qui ha vingut! Prepara dinar per a tres, i -em va preguntar: Et quedes a dinar, oi?

-No us vull fer anar malament, potser si no hi comptàveu, no teniu prou menjar...

-Aquí sempre tindràs un plat a taula, Roser -em va dir la Paula abraçant-me.

-I el barrufet? Ón es? - vaig preguntar-li en no veure el menut.

-Està fent nones, ell ja ha dinat. Vine, treu-te les sabates, no faràs tant de soroll, el veuràs dormint com un angelet -em va dir la Paula amb orgull de mare.

-Tens raó, sembla feliç... La Paula l'acariciava suaument.

-La seva pell és fina com el vellut i olorosa com la viola. Pobret meu! Ahir es va passar el dia plorant. Li estan sortint les primeres dentetes i a més, li van posar una vacuna. Per uns moments vaig odiar la pediatra perquè li feia mal.

-Jo encara me'n recordo de l'última vacuna que em van posar, de debò que ho hauria celebrat amb una ampolla de cava, però em sembla que no era prou gran per fer-ho i la mare no m'hauria deixat. Em vaig sentir alliberada quan em van dir que era l'última. És un dels desavantatges de la infància, haver-se de posar vacunes cada dos per tres i arreplegar tot un seguit de malalties com les angines, les varicel·les, el xarampió, gripes que es compliquen amb bronquitis, mals de panxa... per una cosa o altra sempre estàs ensenyant a tercers les parts íntimes. T'adones que l'infant no té reconegut el dret a la intimitat? Els morts tampoc. Tothom – vull dir la mestra, la fornera, la pollera, la perruquera...- s'assabenta de la febre que has tingut, dels granets que t'han sortit i de les injeccions que un home amb mala llet t'ha aplicat sense miraments i sense permís! El nen ho passa malament, encara que l'adult cregui que és feliç perquè no té massa preocupacions ni responsabilitats. És cert, no ha de pagar lletres al banc, ni sap el que costa guanyar aquell scalextric o la bicicleta que ha vist a l'aparador d'uns grans magatzems, però es capfiquen amb altres coses, com ara l'acceptació que té entre els companys de classe, els deures, la baralla dels pares, o d'altres membres de la família, un munt de dubtes sobre moltes coses que no comprenen, i tot plegat és de poca importància per a uns pares massa ocupats. La imaginació dels nens omple els buits que crea el desconeixement de les coses. De vegades estan neguitosos,

perquè no saben com resoldre els seus problemes, i topen amb la incomprensió dels adults que –capficats amb els seus propis assumptes- responen un simple: Quan siguis gran ja ho entendràs. I és clar, entre les vacunes, les malalties, la manca de llibertat i la plena consciència de no poder saber-ho tot, el nen desitja fer-se gran. Encara són criatures adolescents que ja els exigim que es comportin com adults per la nostra comoditat de no haver-nos d'esforçar per entendre'ls. De vegades som injustos amb ells. Ara bé, també és cert que amb l'adolescència vénen noves responsabilitats i els problemes es compliquen, i llavors és quan alguns jovenets i jovenetes es resisteixen a deixar ser nens i es comporten com a tals per eximir-se'n. Paula, per tot això, et dono un consell que sembla molt senzill de complir, però no ho és tant: escolta sempre els teus fills i no ajornis les respostes. Si volen saber alguna cosa, aprofita l'ocasió, explica'ls als seu nivell el que vulguin saber, de vegades és difícil, però quan estan motivats és quan poden conèixer més. Perdona, Paula, quin discurs! No sóc ningú per dir-t'ho, jo no tinc fills, ni crec que n'arribi a tenir..

-No tens fills, però tractes amb adolescents... has après moltes coses. No et preocupis, tens tota la raó, intentaré fer-ho així, altra cosa és que me'n surti bé... Anem a dinar.

Vam anar cap al menjador, l'Aleix ja havia parat taula. I la Paula em va preguntar:

-T'agraden les arengades fumades? Me les han portades d'Holanda, també tinc formatge Gouda, i encara em queda salmó fumat noruec. Després et donaré uns bombons de xocolata de Bruges.

-Caram! Quines coses més bones et porten! M'agrada tot el que has dit. Em sembla que vindré més sovint per aquí...

-Doncs te'n faré un plat amb amanida de pasta, t'agrada oi? –em va preguntar la Paula. La vaig veure feliç, els ulls verds li brillaven com dos estels.

-Gràcies, m'agradarà molt. Quan em tornis la visita, t'hauré de donar caviar...

-No dona, jo passo amb patates bullides, mongeta tendra i pastanagues, estic fent règim, em vull aprimar.

-Ja m'ho ha dit l'Aleix, però menja Paula, no facis com moltes que només mengen verdures i fruita i acaben desnudrides. No et saltis cap àpat. La gent es pensa que sense esmorzar i menjant un iogur i una poma per sopar ja assoliran les mides desitjades.

-No t'amoïnis, Roser, em sé cuidar. I va continuar parlant:

-Per cert, tu com estàs? Continues amb el Sebastià?

-No, ho hem deixat córrer, ell ja no m'estimava... Potser sigui el millor, no era noi per a mi. Però d'això ja fa setmanes, no t'ho havia explicat?

-Em sembla que no, Roser, l'últim cop que vam parlar em vas dir com l'havies conegut i que t'havies posat a escriure una novel·la autobiogràfica. Com va? Jo també surto? Suposo que la publicaràs!

-Ah sí! Ja me'n recordo. Continuo escrivint-la, però no sé si la donaré a publicar. Saps qui ha escrit també una novel·la d'aquest tipus ? Recordes la Rosa, aquella noia morena de cabells arrissats que treballava amb mi a Mataró? L'altre dia vaig trobar-me-la a la biblioteca de Filologia i em va explicar que havia presentat a un concurs literari la seva novel·la *Sota la meva pell* i havia guanyat el primer premi, estava molt contenta. Diu que no s'ho creia quan va rebre la notificació, perquè es temia que no la comprendrien, que dirien els dels jurat: Molta erudició pedant, poca narrativitat, i a més... un

tema molt vist: l'amor no correspost. Res de l'altra món! No és pas la primera que parla de murs infranquejables, de desitjos frustrats i vides i joventut desaprofitades. Amb això té raó. Però no se sap mai... Parlant d'amor, aquest matí la locutora del programa m'ha preguntat què era per a mi l'amor. Jo fugia d'estudi, però no he pogut escapolar-me'n, de manera que li he deixat anar sense cap escrúpol un discurs pseudofilosòfic sobre l'amor, dit d'una altra manera, li he dit un munt de bestieses. Si t'ho haguessin preguntat... hauries sabut què respondre, tu sí que pots saber què és l'amor.

-Ara sí que dius bestieses, Roser! Jo sé com qualsevol altra, com tu, ni més ni menys. Jo tinc potser, en aquests moments, una visió familiar de l'amor, que és ben diferent del que vaig tenir quan vaig conèixer el Magí, te'n recordes, d'ell? Em va fer patir. L'estimava d'una manera...

L'Aleix va interrompre i va dir:

-Doncs, mira, oblida'l, perquè si no et va estimar prou per fer-te feliç, és que no et mereixia i tampoc es mereix que te'n recordis d'ell després de tant de temps...

-Aleix, és un parlar, home... i va continuà dirigint-se a mi: El Magí es creia que les xicotes sortien com bolets! L'Aleix, en canvi, em va dir el primer dia una cosa que em va satisfer molt: va comparar la xicota amb una flor. S'ha de sembrar, s'ha de regar i cuidar si es vol collir formosa, fresca i olorosa. I així ho va fer. És més, em va dir que ell mai no havia estat enamorat abans, que es pensava que no era difícil estimar, però si calia, si no ho feia prou bé, seguiria les meves instruccions, perquè reconeixia que les dones sabem estimar més i millor que els homes, que ens entreguem més.

I l'Aleix va intervenir:

-D'això, no me'n recordo! Segur que ho vaig dir, Paula? Per a mi, un pagès que construeix cases, és una cosa natural,

no m'escalfo gaire el cap. No tinc estudis; però tinc sentit comú. L'amor és com un edifici, primer s'han de posar bé els fonaments, després s'ha d'anar pujant, respectant l'estructura bàsica, fins a la teulada. Una bona amistat és un bon fonament. Hi ha molts nois –que potser es tenen per molt llestos- que han estudiat a la Universitat i no saben reconèixer una noia excel·lent quan la tenen davant. Somnien truites i deixen perdre bones oportunitats. Deixen perdre el tren, creient que en vindrà un altre, i resulta que després treuen aquella línia i ja no arriben al destí.

-Tens raó, Aleix, l'estudi no els fa intel·ligents, més aviat els fa uns tontos pretenciosos que no veuen més enllà dels seus nassos! En fi, ells s'ho perden...Que vagin esperant trens a l'estació...

-No, de fet, sou vosaltres, les noies, les que sempre hi perdeu més... –va respondre l'Aleix, mirant-me. No perdís mai el temps amb un home que no sap posar o reconèixer els fonaments.

-I si el problema és que no sap aixecar-la i li fa por posar una teulada? –vaig preguntar-li jo.

-Aixopluga't sota la cova de la teva soledat fins que un príncep et rescati... -em va respondre-

-I si cap príncep no ho fa?

-Llavors fes-ne tu mateixa un palau luxós.

En aquell instant vaig comprendre per què la Paula es va enamorar d'aquell savi ignorant, i per què era feliç amb ell. L'envejava per la sort d'haver trobat l'home de la seva vida.

Vam continuar conversant després de les postres i el cafè. La xocolata tenia un gust exquisit, enlloc no la fan tan bona com a Bruges –vaig exclamar.

-El dilluns passat vaig veure de lluny el Carles, no em va veure a mi, no vaig poder saludar-lo. Què en saps, d'ell, Roser?

-Doncs, jo vaig veure'l justament el dimecres, acabava d'enterrar el seu pare, estava molt afectat. Jo anava amb l'Helena, una amiga, no sé si te l'he presentada... em sembla que no la coneixes. Vam estar parlant tots tres. El Carles està molt confós, aquesta amiga meva tractarà d'ajudar-lo. No sé què farà... no ha posat mai els peus a l'empresa del seu pare i ara potser se n'haurà de fer càrrec. Me n'haig d'anar, Paula. Ja ens parlarem.

CAPÍTOL 4

El Carles coneixia molt bé la Violeta, havien anat plegats al col·legi, i des de llavors havien mantingut l'amistat, tot i que la Violeta amb els anys es féu una noia eixelebrada i s'omplia la boca de bagatel·les i enraonies, per distreure's, no pas per ganes de perjudicar o buscar les pessigolles a ningú; però, és clar, més d'una amiga li havia cantat les quaranta i ella no sabia per què.

La Violeta treballava en una empresa de moda com a dissenyadora, si es pot dir que era disseny el que feia, perquè més aviat eren gargots sobre paper de ceba, però eren ben vistos per la tia, la mestressa, que li feia de mare des que la mare de la Violeta se n'havia anat de casa. A la tia, li semblaven originals tots els models dibuixats per la neboda, encara que eren més virtuals que altra cosa, perquè a l'hora de confeccionar la roba segons els models, s'havien d'ajustar tant a la realitat per poder vendre'ls, que els patrons adquirien un aspecte totalment diferent a l'original. Quan la jove dissenyadora veia el vestit fet, exclamava amb enuig:

-Tieta! Aquest vestit no és com l'he dissenyat jo! Acomiada la culpable, ja estic tipa que em canviïn els models!

La tieta li responia que eren els mateixos, però adaptats a les característiques del teixit. No la convenia gaire amb aquesta resposta, però la Violeta tampoc no es posava pedres al fetge per això, el que més la preocupava era el vestit que es posaria a la festa que donaria el dissabte i els convidats que vindrien a la festa del diumenge.

En una d'aquestes festes la vaig conèixer. El Carles sempre hi anava, li agradaven, perquè s'hi menja bé, es toca

bona música, es coneix gent... em deia cada cop que hi anava i em convidava. Un dia vaig accedir a anar-hi i me la va presentar, no em va caure gaire bé aquella noia d'ulls petits i opacs, amb una berruga sota el nas i les orelles d'elefant, no obstant això, vaig tornar-hi altres cops perquè donava uns canapès de salmó molt bons, i les seves amigues, sobretot els seus amics, eren força agradables. En aquella època no tenia gaire feina ni gaires amics i em va semblar que era una manera de fer relacions socials.

A la Violeta sempre li havia agradat el Carles, des que anaven a escola, però mai no havia gosat de demostrar-li i només mirava de conservar-lo com a amic. La Violeta era una esbojarrada, però en qüestions d'amor, era extremadament prudent, potser perquè el model familiar que coneixia la feia insegura i desconfiada, de manera que donava un pas endavant i dos endarrera quan algun home se li acostava. Amb el Carles no gosava perquè tenia por que li donés la negativa, ja que ell mai no se la mirava com una dona de dalt a baix, sinó com una mena de germana. La Violeta es contentava amb veure'l a les festes. El Carles ho sospitava, i per això em demanava que hi anés, perquè cregués que érem promesos, però ni m'ho deia a mi, ni a ella, potser es creia que no ho vèiem. La Violeta sabia que no n'érem, de promesos, era fàcil d'endevinar per la manera de mirar-nos, de parlar i perquè no ens fèiem petons; però li deixàvem creure-s'ho.

Quan anava amb el Sebastià, vaig portar-lo un dia també a la festa. A la Violeta, jo li queia bé. Jo no li feia cap mal paper, ni ella a mi; en canvi, el Sebastià no va connectar bé amb ella. Vaig dur-lo tres cops, perquè la Violeta coneixia molta gent del món del teatre i vaig pensar que al Sebastià li

podia anar bé de tractar amb aquesta gent. S'ha de ser pràctic en aquesta vida –li deia per convèncer-lo-.

Quan el Carles començà a portar l'Helena, la Violeta va començar a posar-se gelosa de debò. L'Helena ho va notar, però s'ho va callar, ja que les coses amb el Carles ja no anaven massa bé i no va voler posar més llenya al foc. Fou a la festa d'aniversari on van coincidir el Carles, l'Helena i el Sebastià, que encara tenia esperances de trobar a la festa el director que li oferís el paper de protagonista. Efectivament, el va trobar, el senyor Vilaforca li va donar l'oportunitat que esperava des de feia molt de temps.

El Carles i l'Helena quasi no van parlar a la festa, el Carles estava força distret observant el Sebastià. El Carles va començar a sentir un afecte estrany que el va deixar capficat. Li agradava molt, com mai ningú altre, ni l'Helena li havia despertat aquest sentiment. I va cometre un error, preguntar a la Violeta qui era aquell xicot d'ulls blaus que estava al costat de la finestra. Ella va donar-li el telèfon.

El Carles se'n va anar de la festa aquell vespre sense l'Helena i no va tornar a veure-la, va trucar-li només per dir-li que volia trencar i va deixar-la enutjada. A l'endemà va trucar-me per dir-me que no havia dormit, que li semblava que s'estava enamorant del Sebastià. Qui t'ha dit el seu nom i el seu telèfon? –vaig preguntar-li jo- la Violeta -em va contestar-. Per uns moments vaig desitjar mal a la Violeta. Evidentment, no vaig tornar a cap de les seves festes. Ni el Sebastià, que va estar-se quasi un any a Nova York. Ni l'Helena. El Carles encara hi va tornar dos cops, però la Violeta volia saber sobre l'assumpte i finalment, el Carles va reconèixer que allí ja no s'ho passava bé i va deixar d'anar-hi també.

Cadascú va fer la seva vida després de tot l'enrenou que va provocar la Violeta. El Carles em trucava poc, l'Helena

se'n va anar a treballar als afores i no donava gaires senyals de vida. El Sebastià em va trucar en tornar de la gira per preguntar-me si el Carles continuava estant interessat per ell. En dir-li que no, va respondre que a ell ningú no l'estimava ja. Vaig preguntar-li què li passava i no em va voler explicar res. Em va estranyar la seva resposta, però no vaig forçar-lo, no estava disposat a explicar-me res, ho notava pel seu to aspre de la veu.

El Carles va oblidar temporalment el Sebastià i no es va fixar en ningú més durant un temps, almenys mai no em va fer saber altra cosa.

L'Helena al cap d'uns mesos d'haver trencat amb el Carles va conèixer un xicot, però després vaig perdre contacte amb ella i no vaig gosar de preguntar-li què se n'havia fet.

En definitiva, mentre escrivia la meva primera novel·la autobiogràfica vaig veure com ens distanciàvem els que havíem estat amics i em quedava més sola, amb molt de temps per escriure. A la novel·la vaig parlar-ne, de tots ells.

CAPÍTOL 5

El 1980 es va celebrar a Salamanca un cicle de conferències sobre la novel·la dels anys 60-70 i em van convidar a pronunciar-ne una, de manera que els primers dies d'octubre d'aquest any era allí. El clima era bo, sec, no feia massa calor, em va permetre fer algunes excursions a les hores lliures. El centre històric de la ciutat salmantina invita al passeig i a la reflexió. Asseguda davant la Casa de las Conchas, tocant la Clerecía, escrivia unes pàgines de la novel·la a mà, amb la ploma que la Paula m'havia regalat pel meu trenta-vuitè aniversari. Sempre m'ha agradat escriure amb ploma. Actualment els escriptors hem perdut el bon costum d'escriure a mà, ens posem davant l'ordinador i ja no experimentem el gust del frec del paper. També és cert que a l'hivern el paper està molt fred i no és tan agradable el fregament; però, en canvi, l'escriptura a mà és més càlida, en ser més personal, que no pas l'escriptura mecanitzada. La lletra ho diu tot del temperament de la persona, en ella ens hi emmirallem. Fins i tot la fredor de la màquina ha arribat a un àmbit on prima la subjectivitat! Ens estem despersonalitzant els literats també? Gaudia, doncs, dels moments de la calidesa de la redacció manual, quan se'm va acostar un home de mitjana edat, que no devia tenir més de quaranta anys, de bon veure, amb els ulls clars i el cabell de color de tabac, i em va dirigir la paraula:

-Perdoni, vostè potser no em coneix, però aquest matí, he assistit a la seva conferència sobre Els nous gèneres de la novel·la actual. M'ha semblat molt interessant tot el que ha dit.

-Gràcies, -vaig donar-li la mà- celebros que li hagi interessat. Vostè és professor de llengua castellana, potser? – vaig preguntar-li.

-Puc seure? –Si, sí, és clar –vaig respondre-li, mentre li deixava un lloc- i ell va continuar dient:

-Sóc professor de la Universitat Autònoma de Barcelona. Tinc entès que quan vaig arribar-hi jo, vostè ja havia marxat. Llàstima, m'hauria agradat tenir-la de companya perquè hauríem pogut bescanviar opinions. Jo vaig doctorar-me amb una tesi sobre la temàtica de la novel·la experimental en llengua castellana dels anys setanta.

Immediatament em va venir el record de l'Hilari.

-Coneix l'Hilari Boter? És professor de Física i Química a l'Autònoma.

-No conec ningú encara, he començat a treballar-hi fa un mes. Jo era professor catedràtic de secundària, però van convocar oposicions i vaig aprovar-les.

-Com jo, vull dir que també vinc de la secundària; però com a professora d'Universitat no vaig tenir gaire sort, ara treballo al món editorial i escric poesia i novel·les. Només li puc dir que vagi en compte amb l'Amàlia. De tota manera, li dono la meva enhorabona.

-Ens podem tutejar, Roser, oi? Qui és aquesta Amàlia?, no em sona de res.

-Una bruixa. Si no la coneixes, ja la coneixeràs... bé, potser ja no hi és per allí. Per cert a qui substitueixes? O estàs ocupant una nova plaça? Quan vaig anar-me'n, la cosina

de l'Amàlia, promesa de l'Hilari, em va treure el lloc. Saps ara de què et parlo?

-Només sé que vas ser-hi perquè he trobat papers amb el teu nom al departament i en donar-los a la secretària, m'ha dit que els podia llençar, que havies marxat. Però no sé perquè, els altres companys del departament no m'han volgut dir res, quan he preguntat per tu, per saber què fer-ne amb els papers, han defugit la resposta, han canviat de tema i han girat cua, com si els haguessis fet algun mal.

-Doncs, mira, el mal me'l van fer ells, que no em van defensar i van deixar que la bruixa de l'Amàlia es sortís amb la seva. Tampoc coneixes la Genoveva?

-Sí, a ella sí, és bona noia, almenys m'ho sembla.

-Dóna-li records de part meva, a ella pots preguntar-li què va passar. Jo no tinc pas ganes de parlar-ne. Ho vull oblidar. Preferiria parlar d'un altre tema –vaig dir-li seriosa, amb ganes de marxar-

-Ho sento, ignorava l'abast de la qüestió, si et resulta desagradable parlar-ne, canviem de tema. Vols anar a prendre alguna cosa? o t'estimes més seguir fent el que feies?, em sembla que t'he interromput de mala manera una activitat que et distreia .

-Gràcies, però ara haig d'anar-me'n, un altre dia potser... T'hi estaràs aquí tots els dies?

-Sí, i tu?

-Sí, el tema m'interessa força, ja ens veurem. Vaig acomiadar-lo i vaig tornar a l'hotel. Només havia escrit tres pàgines, no era gaire cosa, la interrupció em va fastiguejar, però m'havia agradat saber que havien canviat algunes coses a la facultat, tot i que ni tenia possibilitats de tornar-hi ni ho volia fer, almenys a l'Autònoma.

A l'hotel, vaig seure a la terrassa i vaig continuar escrivint fins que es va fer l'hora d'escoltar les notícies. Desgràcies! El món està capgirat! Vaig decidir anar a sopar, el món està prou malament, -vaig pensar- sortiré a sopar, a veure si m'animo! La conversa amb aquell professor, per cert, no m'ha dit com es deia, m'ha deprimat una mica. En sortir i tancar la porta, vaig veure'l fent el mateix unes sis portes més enllà, i vaig dir-me:

-No t'ha vist, entra una altra vegada, espera't una estona i ja no te'l trobaràs, però temps de pensar-m'ho, ell es va girar i em va veure. Se'm va dirigir i va exclamar:

-Una altra vegada ens trobem! També t'hi estàs, en aquest hotel?, s'hi està força bé, oi?

-Sí, no està gens malament pel preu i a més està a prop de la Universitat, per això vaig venir-hi.

-Em sembla que no m'he presentat abans. Em dic Àlex Fontseré, ara em disposava a anar a sopar, m'agradaria que m'acompanyessis, si no tens cap inconvenient... no m'agrada menjar sol.

-No, de fet, jo també sortia per fer-ho, no tinc cap inconvenient, menjar sol és una mica trist -em preguntava a mi mateixa, mentre li ho deia, per què havia acceptat, feia un moments volia fugir-ne i ara te'n vas a sopar amb ell, si és gairebé un desconegut!-

Vam entrar en una cafeteria on servien tapes, entrepans i plats combinats. Vam estar parlant de moltes coses, tenia una conversa interessant; certament, havia valgut la pena, semblava un home educat, atent, sensat, segons podia deduir dels seus comentaris. Vam passar junts tres hores sense adonar-nos, no vam mirar el rellotge per res. A l'endemà ens vam veure a la conferència, vam seure junts, se'ns va fer l'hora de dinar i em va convidar un altre cop a anar a dinar

amb ell, no vaig poder negar-me, m'agradava la seva companyia. A l'últim dia del congrés, li tenia prou confiança per explicar-li el meu afer a la Universitat. Es va quedar garratibat, va comprendre la meva reacció del primer dia i em va dir que ho havia de resoldre, que jo no havia de permetre que succeïssin aquestes coses, que havia de lluitar perquè cap altre no es trobés amb el mateix. Però jo no pensava tornar –hi -vaig contestar- vaig fer la denúncia i encara esperava una resposta satisfactòria.

-Doncs, -va dir-me indignat, com si fos ell l'afectat-, hi hem de fer alguna cosa, no es pot quedar així. Parlaré amb el degà, el rector o el conseller, amb qui sigui! És una qüestió de principis!- Em va sorprendre la seva reacció i li vaig respondre agraïda:

-Agraeixo el teu interès i el teu ajut, però si fas alguna cosa per mi, perdràs la feina, no em facis dir com, però la pots perdre, no deixaré que això t'afecti a tu, de cap manera! T'has tret unes oposicions, costa molt de treure-les, no te la juguis per ningú, creu-me, no s'ho val, igualment jo no hi pensava tornar, a més tu estàs ocupant la meva plaça, no ho veus que no pots ajudar-me? –li vaig fer un petó i vaig entrar a l'habitació.

Em va donar molt a pensar, quin home! És capaç de fer perillar la seva feina per una causa justa! Avui dia ja no en queden d'homes d'aquesta mena... avui dia, tothom va a la seva, s'han perdut els principis i la solidaritat. Afortunadament, hi ha excepcions, encara queda gent que vol lluitar pels principis i pel bé del proïsme. L'Àlex sembla ser un d'aquests, però compte –em deia a mi mateixa- no te'n refiïs massa, hi ha també qui parla molt i a l'hora de la veritat et donen el tret de gràcia. Fa molt poc que el coneixes... sort que això ja s'acaba, demà marxaré i potser no el veuré més, si no

em demana el telèfon, jo no l'hi demanaré, no vull que em compliqui més la vida. D'altra banda, estic molt bé amb ell, m'agrada parlar amb ell... potser fóra bo de no perdre'l de vista.... no se sap mai! Quin mal hi ha?

L'Àlex va complir i em va trucar al cap d'uns deu dies, em va dir que ja havia parlat amb el degà i estava tot resolt.

-¿Què vols dir amb això? –li vaig preguntar sorpresa.

-Doncs, vol dir que es retracten i el curs vinent pots optar per la plaça vacant que vas perdre –va dir-me, i va continuar:

-Ha estat un malson i res més.

Però jo no ho veia gens clar i vaig insistir-hi :

-A veure si ho entenc, la facultat es fa enrere i m'accepta un altre cop, estripa el meu expedient i em demana que retiri la denúncia, no és això?-li vaig preguntar.

–Això mateix, el nou degà s'ha assabentat de l'acció de l'Amàlia. El seu marit –en ser interrogat sobre el cas- ha reconegut que va haver tràfic d'influències, per sort no ha dit que va ser ell qui et va fer entrar a la facultat, s'ha limitat a parlar només del que va fer l'Amàlia contra tu, n'està avergonyit, se'n va assabentar un cop estava fet, segons ell, però estimava l'Amàlia i no va fer res per impedir que t'acomiadessin. Ara, l'Amàlia és morta i no té cap sentit continuar amagant la veritat. Roser, pots tornar si vols a la facultat, seràs ben rebuda.

–No ho sé, ja veurem, no estic molt segura de voler tornar a l'ensenyament, però no sé com agrair-te el que has fet, i no entenc encara com ho has aconseguit.

–El degà és el meu germà, però ningú ho sap –em va contestar- no ho diguis a ningú, no volem que ens relacionin, volem evitar sospites de nepotisme, per si de cas, ho entens?

-Sí, és clar, però tu has entrat a la facultat gràcies a ell o per mèrits propis? No entenc com tenint els mateixos cognoms podeu amagar la vostra relació familiar.

-He entrat per mèrits propis, de veritat, però és difícil de creure quan tens el germà fent de degà. Tanmateix, només som germans per part de pare, ell és fill del meu pare i la seva primera dona, en morir aquesta, el pare es va tornar a casar i em van tenir a mi. Això explica que només coincidim amb el primer cognom i puguem evitar comentaris, tot i que moltes vegades ens ho pregunten si som germans; però ell és més baix i grassonet, amb els cabells castanys i els ulls de color d'avellana, com el pare; en canvi, jo he sortit més semblant a la meva mare. Era molt maca quan era jove, era alta, esvelta, rossa, amb els ulls de color verd oliva, jo només en sóc una mala còpia.

-No diguis això, Àlex, tu també ets maco en tots els sentits. Ningú hauria fet el que tu has fet per mi. Com puc agrair-t'ho?

-Em pots convidar a sopar! -va exclamar amb to rialler-

-D'acord! M'ho poses molt fàcil...

Vam anar a sopar en un restaurant del carrer de Muntaner a l'endemà, ell va demanar carn i jo peix. No sé ben bé perquè als homes els acostuma a agradar més la carn que el peix. Per què deu ser? I de postres vam demanar tots dos profiteroles de nata amb xocolata calenta. La nostra conversa va ser poc personal, gairebé tota l'estona vam estar intercanviant opinions sobre llibres, pel·lícules, fets quotidians, música, no ens vam explicar res de les nostres vides, cosa que em va estranyar perquè a Salamanca sí ens havíem confiat més l'un a l'altre i després de l'afer de la facultat, esperava que es comportés d'una altra manera, ens vam quedar en silenci una estona, entre el segon plat i les

postres i vaig pensar que potser aquell dia no li agradava com anava vestida, o com anava pentinada, ja se sap que els homes reaccionen d'una manera o altra segons com et veuen aquell dia. A la millor amb una faldilla llarga i el cabell recollit tens molt d'èxit i, en canvi, amb pantalons i el cabell solt no, perquè ells es deixen emportar molt per l'instint del moment, pel físic simplement, encara que per justificar la seva indiferència es poden inventar altres motius i fan veure que els importa unes altres coses. Potser sí, hi ha homes per a tot, potser a l'Àlex no li agrado, només vol ser un bon amic, potser té promesa, però llavors no hauria volgut anar a sopar amb mi, suposo; potser li agrado però és tímid i prudent i no gosa a tractar temes personals, deu esperar què dic o faig jo, i jo espero que ell porti la conversa cap a altra direcció per trepitjar terreny més segur, no vull errar, una altra vegada no, vull que em diguin "t'estimo", no que jo hagi d'investigar-ho i li hagi de preguntar per confirmar les meves sospites, ha de ser ell qui m'ho digui, sí, jo no li insinuaré mai res, per si de cas, em puc equivocar, no m'ho puc permetre, no vull patir, no em vull enamorar d'un home que no m'estimi prou, no vull patir, no, m'esperaré que ell em doni algun senyal, un senyal molt clar, ha d'ésser molt explícit, mentrestant jo li parlaré de llibres, de pel·lícules, de coses poc compromeses, per no donar-li a entendre que m'agrada, que vull que em digui que jo li agrado.

Ell també estava pensatiu. Em mirava i anava baixant el cap, llavors menjava a poc a poc, com per donar temps als seus pensaments: Aquesta noia només parla de llibres, de pel·lícules, de música, no em pregunta res personal ni m'explica res d'ella, avui la trobo estranya, em creia que podríem intimar una mica més, és molt maca, m'agrada, aquest pentinat li escau, sembla fins i tot més jove, i es veu

prima amb aquesta faldilla llarga, té bon gust, és llesta, però no sé, potser no li agrada jo, a veure si després en trec alguna cosa...

Em va portar a casa, durant el trajecte, ningú no va gosar dir res compromès, en acomiadar-nos, va preguntar-me si em podia trucar per veure'ns un altre dia i jo vaig dir-li que sí, que m'ho havia passat bé i podia trucar quan volgués. Ens vam somriure, ens vam besar com a bons amics i ens vam separar. No vaig saber res més d'ell fins passat un mes, em creia que no tornaria a trucar perquè s'havia avorrit, no li puc retreure, reconec que la nostra conversa fou una mica insípida, els silencis eren una mica angoixants, de vegades el silenci és joiós perquè és un moment de tranquil gaudiment de la companyia de la teva parella, és una estona de dolça percepció sensitiva, en què prens atenció a l'olor que desprèn ell o ella, un instant en què observes els seus gests i la seva mirada, que ens comunica un desig que no vol ser expressat amb mots, un moment en què el llenguatge verbal és innecessari i podria trair-nos.

Vam quedar per sortir un altre cop, semblava animat, més que l'altra vegada. El fet es va repetir, la nostra conversa es va anar fent més personal i íntima, poc a poc es va anar engrescant i vam regularitzar la nostra situació. No cal que expliqui ara totes les sortides que vam fer, no vull entrar en detalls, perquè són poqueses i a la novel·la només voldria incloure els successos importants.

Vam sortir durant nou mesos i després ell se'n va anar a Berlín en aconseguir una borsa d'estudi. Jo tenia les meves obligacions a Barcelona i no vaig acceptar la seva proposta de marxar plegats.

Sabia que la meva decisió em duria conseqüències negatives, i, efectivament, així fou, perquè l'Àlex es va quedar

a Berlín tot un curs i va renovar-la a l'any següent, en dos anys només vam veure'ns quatre cops, ell s'havia refredat força i jo també, per què haig de dir mentides; quan va tornar a Barcelona, no em va trucar, vaig trobar-me'l a la facultat. L'Àlex no va resistir la prova de l'absència.

Mentre el temps que ell no hi va ser, jo vaig substituir-lo, no convocaren oposicions però el degà, el germà de l'Àlex, va acceptar la seva proposta que jo el substituís el temps que no hi fos. Al començament jo no volia, però em va convèncer en dir-me que quan tornés m'hi podria quedar igualment. Com que la Revista per a la qual treballava des de feia temps cada vegada treia menys números, vaig pensar que potser em convenia tornar a l'ensenyament ara que en tenia l'oportunitat. Amb les meves tasques creatives no en tenia prou per guanyar-me la vida, feia mesos que em dedicava a la novel·la exclusivament, havia deixat d'escriure poesia. A la meua novel·la, hi abocava les meves experiències amb l'Àlex i a la Universitat.

Vaig observar que el nivell dels estudis universitaris havia fet una davallada important, que els alumnes no sabien agafar bé els apunts, que no sabien expressar-se bé, i el pitjor, que cometien faltes d'ortografia, i això que estudiaven Filologia!, més d'un cop vaig quedar-me esparverada. Molt sovint em preguntava: -on anem a parar? La Universitat ja no és el que era, com moltes altres coses... Em dec estar fent vella, em torno una vella nostàlgica del passat, li dono la raó a Petrarca: "qualsevol temps passat fou millor", la cultura s'ha popularitzat tant que l'hem esmicolada, l'hem perduda. I això no vol dir que haguem de ser elitistes, compte!, la cultura ha d'ésser accessible a tots, però s'ha de mantenir un nivell de dignitat, no es pot abaratir a preu de saldo; tant a la l'escola, com a l'institut, com a la universitat, s'han de fixar uns

objectius ambiciosos i fer-los respectar, cadascun dels professors d'un nivell o altre ha de prendre consciència d'això i actuar en conseqüència, no podem donar un xumet a un estudiant de Batxillerat ni una nina a un universitari, defensem la cultura des de dalt, que els estudiants s'esforcin per pujar allí on som nosaltres, no baixem nosaltres l'escala per anar-los a buscar, que aprenguin a pujar-la ells sols, i els qui no ho facin, perquè no poden o no volen, que es quedin al replà, no és pas un replà del fracàs, sinó el de l'útil mediocritat. La societat necessita mediocres, són ells els qui fan possible el funcionament a la vida quotidiana, mentre que els que arriben a dalt s'ho pensen i s'ho repensen, els d'a baix ja ho tenen fet, però calen pensadors també, calenteòrics, i a ells, la societat els ha de donar la possibilitat d'especular, de demostrar les seves capacitats, que no són les dels mediocres –per cert, quina paraula més lletja i injusta!- sinó unes altres. Cadascú ha de tenir l'oportunitat de poder fer el que és capaç de fer. Si des de petits o adolescents intentem establir uns paràmetres de falsa igualtat –tots no som iguals, encara que ens vulguin fer creure el contrari- i ensenyem uns continguts de nivell inferior al que correspon per l'edat, per tal que hi arribin tots; a qui estem afavorint? Els que són capaços d'alçar-se per sobre dels altres queden soterrats per la gran majoria, se'ls condemna a l'avorriment i se'ls nega la glòria del saber. Qui els rescatarà de la presó de la ignorància? Hi ha presos voluntaris i hi ha presos forçosos. Els voluntaris no tenen interès per saber, però se'ls ha d'alimentar mínimament per mantenir-los vius i puguin treballar, els forçosos han de ser lliurats i deixar-los volar fins allí on siguin capaços, hem de posar-los facilitats perquè puguin aixecar el vol.

El cert és que tots som mediocres, perquè no ho sabem tot, perquè no som capaços de fer-ho tot, se'ns donen bé unes

determinades coses, tots som útils a nosaltres mateixos i a la societat perquè fem bé alguna cosa, fins i tot els lladres, són especialistes en una feina que no fem els que no ho som, i perquè hi són ells, també calen els vigilants, ells i només ells poden fer aquesta feina! En definitiva, tothom té una feina a fer, la societat és una mena de cadena tròfica, ens nodrim uns als altres. El més important, però, és que cadascú pugui péixer les seves necessitats. No tallem les ales a aquell qui pugui volar, ni donem ales a qui li pesi el cul ! Qui esculli el camí del saber teòric ha de poder trobar el seu lloc igual que el que esculli el camí de la praxi, tots dos camins han de ser prou dignes. Per tant, a la Universitat, em pregunto, com és que els estudiants no volen estudiar com abans? Perquè se'ls ha fet anar durant massa temps per terra?

Amb l'Hilari vaig parlar un altre cop quan vaig tornar a treballar a la facultat, se'm va presentar el primer dia al despatx, em va demanar disculpes, em va dir que sabia que m'havia perjudicat i m'havia ferit moralment, em va assegurar que comprenia que no el perdonés, abans que jo li digués res, després em va donar la benvinguda i se'n va anar. Jo vaig sortir corrents darrere d'ell, vaig aturar-lo, vaig pregar-li que no se n'anés sense parlar amb mi, jo encara no li havia dit res, ell estava molt avergonyit, es temia que li digués que era un porc o una cosa semblant, li hauria pogut dir, però vaig adonar-me que no odiava aquell home, vençut i envellit, que em feia llàstima fins i tot, però temps enrere vaig desitjar-lo i ara no tenia ja sentit demostrar-li menyspreu o decepció.

El veia com un home destrossat, un vidu que es va deixar engatjar per una dona que no el va estimar prou i li fou infidel fins el darrer dia de la seva mort.

Vam parlar en privat durant hores. Ell em va explicar que l'Amàlia tingué un accident de cotxe, que la van trobar morta

al seient del costat del conductor, un xicot que es veia amb l'Amàlia... No m'expliquis res de tot això, Hilari –li vaig dir- és la teva vida privada, no vull saber si la teva dona era infidel, això prou mal et va fer a tu, jo no n'haig de fer res, l'Amàlia et va enganyar a tu, tu em vas enganyar a mi, ara oblidem-ho, tots dos ens vam sentir ferits, però ja ha passat temps i torno a ser aquí, no en parlem més.

L'Hilari volia redimir-se explicant-me les infidelitats de la dona, com si la vergonya fos la seva penitència. Després d'aquell primer dia, no vam evitar de trobar-nos al bar, i de mica en mica, vam reprendre una conversa professional, com anys enrere, i en aquestes converses, l'Hilari -més distès, sabedor del meu perdó- em manifestava la seva preocupació per la davallada dels nivells de coneixements dels seus alumnes, cosa que no solament jo compartia, sinó tots els altres nous companys que vaig conèixer allí i amb els quals solia tenir llargues converses de camí cap a casa o a l'hora d'esmorzar.

-Què hi podem fer nosaltres, si vénen com vénen a les nostres mans? –uns es preguntaven, altres responien de forma taxativa: -Hem de ser molt exigents, no rebaixar-nos!; i altres es lamentaven: -No ens deixaran pas fer-ho, això; ja ho veuràs... L'Hilari posava un punt final a la nostra conversa, obria una porta a l'esperança:

-Confiem en el futur, hem tocat fons, això ha de millorar, i millorarà!

M'agradava veure'l optimista, perquè la mort de l'Amàlia l'havia deixat ben abatut, però era prou jove per refer-se i m'alegrava que ho aconseguís. No l'odiava, ben al contrari, encara que mai més no l'estimaria com llavors.

Durant aquests dos anys que vaig substituir l'Àlex, vaig anar escrivint la meua novel·la, però a un ritme força lent, ja

que de vegades havia de repetir capítols sencers en rellegir-me'ls i patia de debò perquè no em sortien amb fluïdesa els mots que s'ajustaven als conceptes. En moltes ocasions vaig estar a punt d'estripar tots els fulls, volia abandonar, no em veia capaç de tirar endavant, car no li veia cap sentit, dubtava de les meves capacitats creatives i vaig penedir-me molts cops de deixar de banda la poesia.

Ara que em dedicava a la novel·la, em veia incapaç d'escriure quatre versos reeixits, per això pensava que ja havia perdut el meu potencial creador, perquè ja no sabia fer ni una cosa ni l'altra. Així que després de moltes cabòries, vaig decidir no capficar-me més i continuar escrivint solament quan en tingués ganes, sense forçar-me, i si l'escrivia en deu anys, doncs, en deu; si la feia en tres, doncs, en tres; no volia pas obligar-me. L'inconvenient a l'hora de reprendre l'escriptura després d'un setmanes, o fins i tot, d'uns mesos, en no disposar d'uns esquemes previs referents als personatges i a l'estructura, era la pèrdua sistemàtica del fil de la narració, de manera que cada cop havia de repassar-la des del començament. La novel·la no solament era autobiogràfica, sinó que incloïa altres personatges inventats i això dificultava la tasca de recordar exactament els trets dels personatges o altres detalls. Al final, vaig haver d'aprendre a elaborar, per a cada capítol, un llistat de personatges i situacions que apareixien, per tal de no cometre l'error de canviar un nom o de repetir algun esdeveniment, és a dir, per garantir la total coherència, una de les propietats d'un text ben escrit. Fins llavors mai no ho havia fet perquè començava i acabava el relat o l'escrit en poc període de temps, i com que sempre he tingut una excel·lent memòria, podia recordar tots els personatges, noms, descripcions, anècdotes, comentaris sobre certes qüestions... Vaig haver d'adoptar una

metodologia diferent que vaig aplicar des d'aquell moment a tots els meus escrits posteriors. L'escriptura de la novel·la em va portar quatre anys llargs, si no ho recordo malament, i la vaig acabar justament el dia que la Paula va tenir el segon fill, la Laura, un any després que el Sebastià, aquell xicot que em va inspirar les primeres línies, va morir abraçat al Carles en un apartament, víctima d'una greu malaltia que li manllevà la vida quan encara no havia complert els quaranta.

El Sebastià em va deixar una carta mitjançant la qual vaig assabentar-me de la seva vida durant el temps que no vaig saber res d'ell, ni de'n Carles.

El Sebastià sabia que estava malalt i va considerar que em mereixia algunes explicacions després de la seva mort, perquè havia estat el meu company sentimental i el Carles, amic meu; i perquè va creure que la notícia sortiria als mitjans de comunicació, ja que s'havia fet famós –segons deia en el seu escrit.

Em confessava que ells dos s'havien retrobat -però no em donava detalls de quan i com- i que no havien pogut evitar d'enamorar-se. El Sebastià es declarava públicament heterosexual. Les seves paraules eren les següents:

“El Carles i jo ens vam retrobar en tornar jo dels Estats Units, però ara no tinc temps a explicar-te els detalls de la trobada. Haig de reconèixer que el Carles m'ha fet feliç, i no ha estat gens fàcil fer-ho, i tu ho saps. Que un home pogués fer-me sentir així, no ho hauria pensat mai... el Carles és molt valent, l'admiro per això, perquè no amaga la seva bisexualitat, perquè s'accepta a si mateix, en canvi; jo no puc, ni és bo per a la meva carrera professional; però no puc estar més temps enganyant-me a mi mateix, ni a tu, Roser, a tu també et vaig estimar, perdona'm si pots, sé que et vaig fer mal; sé que vaig estar molt desagradable amb tu aquell dia

que vas dir-me que el Carles m'estimava, llavors no volia acceptar la meua sort, i vaig anar-me'n a Nova York per fugir de mi mateix. Però en tornar, en veure'l una altra vegada i parlar amb ell, vaig cedir als meus instints. Sabia que estava malalt i vaig pensar que no tenia ja sentit continuar fingint. Li ho vaig dir, que em moria, i amb llàgrimes als ulls em va prometre tenir cura de mi fins al final. Deus pensar, Roser, que això és el final d'una tragèdia grega. El cas és que jo també he acceptat el meu destí.

Després ens vam abraçar, i vàrem decidir viure plegats per cuidar-me. Creu-me que ho ha fet com ningú no ho ha fet abans. Sobretot en aquests darrers dies d'agonia he lamentat que no fos un malson, i he pregat a Déu que jo fos un personatge de les teves novel·les i no pas un ésser viu que ha de deixar aquest món encara essent jove com sóc. Digues-me Roser que sóc una creació teua!

M'entristeix pensar que es queda sol, ho passarà malament, m'adono que he estat egoista.

Estic cansat, el Carles vindrà aviat, no vull que em vegi escriure aquesta carta. Ell diu que milloraré, però jo sé que el tractament és ineficaç, ho sé; tots sabem quan ja en tenim prou, la meua vida ha estat curta –serà curta, encara visc, el dolor m'ho recorda- però intensa en els últims temps. Creu-me, he estat molt feliç aquests tres anys malgrat la malaltia, digues-ho al Carles. No ploris gaire la meua mort, estàs més maca quan somrius.”

Mentre llegia, se m'escolaven les llàgrimes, el Carles –al meu costat- m'agafava de la mà, i així ens consolàrem mútuament.

El Sebastià fou trobat mort als braços del Carles per la dona de fer feines, la qual tenia claus i cada matí anava a

netejar el pis. El Sebastià havia mort a la nit. El Carles havia volgut estar més hores amb ell a soles i havia plorat fins a caure rendit.

El Carles volia estar present en totes les cerimònies, no volia amagar-se, tothom em preguntava qui era. Ningú no sabia la seva relació, ni tan sols la família. Sorprenia que haguessin pogut ocultar durant tant de temps la seva relació. Era el desig del Sebastià –deia el Carles-.

La família del Sebastià va informar i va posar una esquela al diari i així es va saber tot. Quan un es mor, perd el dret a la intimitat, i si tornés a néixer aquell individu, no tornaria a gaudir del seu dret fins a tenir ús de raó, o fins i tot més tard, és quelcom que es guanya amb els anys. Com que la vida humana és cíclica, tots els nostres drets com a éssers humans, també ho són. Venim al món nus i ens n'anem un altre cop igual, no ens emportem res, tot el que hem estat i tot el que hem guanyat resta al món en forma de record, en forma de llegat o herència, o de ressentiment, fins i tot; només ens acompanya un tros de carn atrotinada que ja no respon a la nostra voluntat perquè l'hem perduda.

La mort del Sebastià em va afectar força, tant que no vaig tenir prou esma per continuar escrivint la novel·la durant tres mesos. Després, vaig reprendre-la un altre cop i vaig ser capaç d'objectivar la meva experiència. Just un any després de la mort del Sebastià, posava punt i final a la novel·la.

El Carles es va anar refent també de mica en mica, jo el veia de tant en tant per animar-lo, s'havia quedat molt sol. Però era jove encara, tenia temps per refer la seva vida. No es va tornar a enamorar –pel que jo sé- durant molt de temps. Després vam distanciar-nos un altre cop i no vaig saber-ne res més.

Vaig desar els papers de la novel·la al calaix del meu despatx, allí s'hi van quedar. No els volia publicar de moment, potser un dia... allí es van empolsar. Em vaig limitar a viure. Les classes a la Universitat em satisfieien malgrat tot. Però em trobava sola a casa, la meua vida es va convertir en una rutina, sense un home que em fes sentir dona. Tenia l'amarg presentiment que no arribaria a la vellesa, perquè ja tenia tota la feina feta, res em seduïa. I no entenia perquè em trobava així, perquè sempre havia estat una dona activa i eixerida. L'única persona que m'alegrava era la meua neboda, la Laura. En ella em veia a mi mateixa quan era joveneta. Fins i tot ens assemblàvem en el caràcter.

Quan encara la Laura era petita, vaig conèixer un home extraordinari que em va fer feliç durant un temps, fins que va marxar amb un bitllet sense tornada.

La nostra felicitat es basava en l'amistat profunda, en la pau de la conversa i de la comprensió, no era pas el producte d'una passió indomable. Ja érem grans, no demanàvem res més. Em sembla que la Laura es va fer una altra idea. És clar, ella era joveneta, per a ella l'amor començava a ser una altra cosa. Segurament no entenia massa bé la nostra relació. Influïda per la televisió o pels comentaris de la gent, devia pensar que la seva tieta s'havia enamorat bojament -com ella d'un noi de la classe- i que anàvem pel carrer agafats de la mà, fent-nos petons sonors, que ho compartíem tot, i moltes coses més de les que surten a les pel·lícules.

La relació que establirem el pintor i jo no era gaire comuna, jo la qualificaria més aviat de singular. Entre ell i jo sobretot va haver prodigiosa germanor, una profunda anàlisi i coneixement dels nostres desitjos i necessitats, una bona voluntat de satisfer-nos-els, un pregon respecte per les nostres opinions, malgrat les nostres grans divergències de

pensament i àdhuc d'obrar. Ens complementàvem perfectament com fets un per l'altre. Ell va arribar a dir que no sabia què era la vida fins que no l'havia compartida amb mi. Sí, és clar, compartíem, però sense perdre mai la nostra independència. Érem com gats que passegen pel caire de la mateixa teulada i es creuen, es miren i s'emeten un miol suau, delicat i tendre, i la cua d'un s'enrotlla amb la de l'altre. Després cadascun segueix el seu camí, fins a una altra trobada.

Per a la Laura el seu primer amor fou decisiu, es va fer una idea força aproximada del que és un enamorament normal i corrent. Però el noiet es va refredar aviat i ella patí les conseqüències de la seva primera experiència passional. Tot i que en va fer un balanç positiu, perquè va considerar que va aprendre a estimar –segons les seves pròpies paraules- no va voler lligar-se més durant un temps. Cap noi no li feia el pes. Un bon dia li van entrar unes ganes ferotges de servir a la gent, -es volia sentir útil- volia marxar a un dels països on passen gana, i va deixar de banda els anhels hedonistes que l'havien empesa a tastar el primer fruit saborós de la seva adolescència.

Els seus pares van intentar convèncer-la perquè no marxés, però la Laura és una noia cabuda, ningú no la pot fer canviar de parer. Sortosament les seves tossuderies gairebé sempre desemboquen en accions lloables. Jo n'estic orgullosa, perquè la veig assenyada, generosa, sensible, i sap molt bé el que vol. Crec que triomfarà en aquesta vida. Potser ho dic perquè és la meva neboda, o perquè m'hauria agradat que fos la meva filla. Estimada Laura, tot el que és meu, un dia serà teu.

SEGONA PART

CAPÍTOL 6.

La tieta Roser va morir sobtadament quan jo tenia vint anys, recordo perfectament el telegrama que em va enviar la mare a Bòsnia, on jo feia de voluntària de la Creu Roja. El missatge era breu, però esfereïdor. Vaig agafar el primer avió cap a Barcelona, però no vaig arribar a temps, la tieta ja estaava enterrada. Vaig veure plorar la meva mare per primer cop. Em vaig poder quedar uns dies a casa, la mare només feia que mirar fotografies on eren les dues, revivia records quasi oblidats. Vaig creure que em necessitava més ella que ningú en aquells moments.

La mare em va fer anar a l'apartament de la tieta, a Vallirana, m'hi va acompanyar el pare amb el cotxe, per donar-hi una ullada i mantenir-lo una mica net, fins que es decidís que es feia amb ell, -segurament -deia la mare- serà per a tu, Laura, ja saps que la tieta t'estimava com a una filla.

De camí a Vallirana, ni jo ni el pare vam pronunciar més de quatre paraules, no en teníem ganes, tot i que feia uns quants mesos que no ens vèiem, des que m'havia anat a Bòsnia a l'hivern.

El pares s'hi havien oposat, al viatge, perquè volien que estudiés primer. Jo creia que aprendria més a Bòsnia que a la facultat. Ja tindria temps més endavant per estudiar. No m'hi passaria tota la vida a Bòsnia, només un període de temps suficient per satisfer la meva inquietud.

El pares pateixen massa. Aquesta és la veritat. Tenien por que tingués problemes de tota mena, passés fred, que em

posés malalta, que em trobés enmig del conflicte bèl·lic... La mare gairebé es posà histèrica el dia que vaig expressar-li el meu desig de marxar. El meu germà em trobaria a faltar, és clar, però estava prou enfeinat amb els estudis i el promès. Abans de marxar, els pares em van fer les seves advertències, van intentar persuadir-me, però no se'n van sortir. Només tenia el recolzament de la tieta. Em sembla que la mare es va empenyar molt amb ella, perquè hauria volgut que li donés la raó i s'hi oposés també. Sabia que per a mi l'opinió de la tieta pesava més que la de la mare. Ella va comprendre que jo volia viure noves experiències, conèixer món, contactar amb altra gent d'altra cultura, sentir-me solidària amb la gent que pateix.

I, efectivament, a Bòsnia, vaig prendre consciència de la lluita per la vida, en veure morir de dolor, fam i fred a criatures, vells i malalts desnudats absolutament desil·lusionats i desconcertats en no comprendre el perquè de tot plegat. I llavors m'adonava de la sort que jo tenia en poder disposar d'una família que m'estimava, d'un sostre i un plat a taula. M'alegrava pensar que la meua família estava fora de perill imminent, em creia que no els podia arribar la desgràcia, perquè era tota allí, al meu davant. Per això, el telegrama amb la notícia de la mort sobtada de la tieta m'havia trencat l'esquema, perquè em recordava que la vida és molt frangible per a tothom, i a més vaig adonar-me de la relativitat del dolor. El de la mare i el meu poden semblar més petits en comparació amb el d'una dona que ha perdut el marit o els seus fills a la guerra i veu morir de fam el seu nadó. I en canvi, el nostre dolor és intens de forma absoluta, sense comparar-lo amb el dolor dels altres que en realitat desconeixem. No sabem què és patir fins que ho patim en la nostra pròpia pell. Però nosaltres seguíem tenint sostre i

diners per comprar el que necessitem i el que no, per als nostres capricis i per a galindaines fins i tot.

La mort ens havia sorprès a tots, certament. A la mare sobretot. Per a ella la desaparició de la germana gran va ser un cop fort, però com deia no podem medir aquest dolor amb els mateixos paràmetres que el de la mare davant el seu fill mort. O potser sí, perquè per a la mare aquesta era la primera mort que vivia d'a prop. No ens havíem pogut acomiadar de la Roser. I si haguéssim pogut, hagués estat més o menys dolorós? Una mort sobtada deixa les paraules a mig dir, les frases a mig construir. Produeix la mateixa impressió que el primer cop que veus esmunyir-se un ou fresc per l'aigüera. Ens havia deixat muts davant l'evidència que la vida és un regal de Déu, o de qui sigui, del qual gaudim cada dia que passa. El trist succés em va ensenyar que l'important és el present.

La tieta també va esmunyir-se en el silenci, només trencat pel xericar dels ocells, una primavera, enmig d'un paisatge florit i encara fresc. Aquell matí la rosada va plorar damunt les fulles tendres de les vinyes.

Per accedir a la casa, la tieta s'havia fet posar una catifa de trèvols envoltada de violes i margarides. Abans d'entrar, després de pujar quatre esglaons, al porxo, s'hi havia posat un balancí, idèntic al de dins de la biblioteca, per poder llegir a les tardes, mentre darrera dels ceps es ponia el sol. Gaudia d'aquells moments en què res es mou i cap soroll destorba. A l'estiu, després de sopar, hi seia per pensar i recordar els seus amors làbils.

Al vestíbul, hi havia un retrat de la tieta, que encara conservo a la biblioteca com a record. El pintor -l'Adonis dels seus darrers poemes- va saber captar perfectament amb els pinzells la seva expressió d'humil intel·lectual. Duia gairebé

sempre els cabells –de color terra- recollits, unes ulleres petites i estretes que no amagaven la seva mirada maragda, el nas i la boca petits li atorgaven al rostre un caire delicat, espiritual, encara que els qui la coneixíem prou bé, sabem que tenia un caràcter fort, que era tossuda i molt susceptible.

El pintor -l'home que la tieta va estimar de debò, més que a qualsevol altre- va voler transmetre sobretot la intel·lectualitat de la Roser, allò que més admirava en ella. Li deia –entre petons i carícies- que era la dona més culta que coneixia. Però l'estimava per ella mateixa, no per la seva intel·ligència. Potser cap home estima una dona per les seves capacitats intel·lectives. Amb això no en tenen prou i, de vegades, els fa molt de respecte.

La tieta havia tingut sort finalment: Havia trobat un home que la comprenia, que l'acaronava, que es deixava estimar. Però una altra vegada l'amor fou làbil. La tieta sobrevisqué amb dolor a la mort de l'home que l'havia fet sentir-se viva. Crec que la tieta començà a morir llavors.

Vaig entrar després al despatx-biblioteca on treballava, hi tenia l'ordinador, molts llibres, i un balancí –com el del porxo- darrera la finestra. Em van venir a la memòria alguns records d'infància i adolescència.

La tarda de Reis sempre anava a buscar-li el regal. Aquella nit no podia dormir. No em defraudava mai, endevinava sempre la nina o la joguina que més volia. Potser la mare li ho deia, però jo volia pensar que no.

Sovint anava a veure-la els dissabtes, m'hi portava el papa, allí em quedava la tarda, m'agradava el berenar que em donava: dues llesques de pa sucat amb oli, sucre i pols de cacau. Mentre me les menjava, em seia a les seves faldilles, i ens gronxàvem juntes, al balancí, mirant cap a la finestra, sense dir res. La finestra donava als camps de les vinyes, i al

fons, vèiem la serra de l'Ordal; però la nostra mirada era fixa i anava molt més enllà, cap a l'infinit.

A ella, abans que a la mare, li explicava els meus neguits, li desvetllava els primers conflictes amorosos i les meves angoixes d'adolescent. Era la meva confident. A ella, abans que a ningú, li exposava els meus dubtes, i a ella, l'escoltava amb atenció encara que no m'agradés el seu consell o el seu avís.

Recordo el dia que vaig arribar a casa de la tieta molt enrabiada, perquè tenia la sensació de perdre el temps a l'Institut. Al meu parer no ens ensenyaven prou coses, el nivell era molt baix. Per tal que tothom fos capaç de seguir les classes, els professors –de vegades més d'un a l'aula, per atendre la “diversitat”- donaven molt poques explicacions, molt simples i fàcils per a mi, ens passàvem el matí fent exercicis i exercicis, i els meus companys tardaven en fer-ne un el temps en què jo ens feia quatre. A més, per culpa d'uns quants, perquè el seu comportament a classe i a fora, no era l'adient, no podíem sortir al passadís entre classes, no podíem fumar al pati, havíem de seure obligatòriament en un lloc prefixat pel tutor, havíem d'utilitzar l'agenda que ens donaven, ens feien començar les classes a les vuit del matí i... la tieta em va dir –se'm va gravar a la memòria per sempre- que encara gràcies que em podia queixar d'aquestes futilses perquè hi havia molts adolescents que feien la guerra o que no tenien recursos per anar a estudi i la seva única escola era el carrer. Pensa-hi, Laura –em digué- no saps la sort que tens de poder-te queixar de la cura que tots, famílies i professors, tenim de tu i els teus companys de classe. De tota manera, si vols saber més d'allò que t'ensenyen, aquí tens la biblioteca, pots començar a llegir aquests llibres –i em va assenyalar unes prestatgeries plenes de llibres, i després –continuà dient-me-

segueixes amb aquells d'allí –i em va indicar més prestatgeries, amb vidrieres plenes de llibres també. Si encara no ens tens prou, pots anar a totes les biblioteques públiques, -què et sembla, Laura, podràs satisfer prou bé les teves inquietuds intel·lectuals? Pots dedicar-hi la vida sencera, el saber no té final. La curiositat no té límits si tu no vols. Però, compte! –i llavors em va mirar fixament amb els seus ulls maragda, brillants- no t'oblidis mai de viure! Estima, gaudeix de la vida que és fora dels llibres! La vida és un joc de nines russes. Vaig retenir per sempre les seves paraules. Ara comprenia què em volia dir. Una nina petita és el meu dolor per la seva absència, una de més grossa potser és el de la mare bosniana que plora la del seu fill.

No vaig gosar de tocar res aquell dia, només vaig passar l'escombra i vaig obrir les finestres i el balcó de l'habitació perquè es ventilés, se'm van escolar llàgrimes en recordar tants moments de diàleg i comprensió que va dispensar-me!. Vaig marxar amb el cor encongít.

Com deia la mare, em vaig convertir en l'hereva de la tieta i l'apartament de Vallirana va passar a ser propietat meva. Els pares em van fer un préstec per pagar els drets de successió. Encara la conservo. Em sabia greu vendre-la, però tampoc no estava gaire convençuda de voler anar a viure-hi. M'ho vaig rumiar durant força temps, mentrestant, vaig tornar a Bòsnia, on em necessitaven més que a casa. Allí em sentia útil.

Allí precisament vaig conèixer un metge sense fronteres, el Bartomeu, que no solament em va ensenyar la feina d'infermera, sinó que em va donar tot l'amor que es pot donar a una dona jove, amb molts núvols al cap encara, però desitjosa de ser algú i de ser útil a la societat. Ell em va estimular a estudiar Infermeria, i després de dos anys allí,

vam tornar a Barcelona, ell per poder reciclar-se, estudiar més i trobar una dona que el comprengué, -segons em va dir ell mateix-; jo, per fer una carrera i buscar feina.

Vaig decidir finalment a quedar-me a casa de la tieta. Em vaig treure el carnet de conduir i vaig fer moltes cues a la carretera, fins que el Bartomeu va acceptar la meva proposta d'anar a viure junts després de tres anys d'haver tornat de Bòsnia, durant els quals no vam perdre el contacte, sinó més aviat al contrari, ens vam anar aproximant un cop ens vam sotmetre a la normalitat i rutina de la vida quotidiana a Barcelona. Ell vivia a la capital, al barri de l'Eixample.

En tornar de Bòsnia, vaig matricular-me a l'escola d'Infermeria. Durant el primer any, el Bartomeu em trucava sovint per saber com m'anaven els estudis, ens vèiem de tant en tant. Ell havia aconseguit aprovar les oposicions i entrar a la Seguretat Social, a més passava consulta en un pis del carrer de París, no gaire lluny de casa seva. Vivia llavors amb una germana soltera, la Magda.

Alguns mesos després, li concediren una beca d'investigació i per aquest motiu em va demanar que l'ajudés, quan ja portàvem un any i mig a Barcelona, per organitzar-se millor. Em va semblar que era una excusa, perquè jo no veia massa clar com podia ajudar-lo; però, en realitat ho vaig fer, ja que li vaig fer de secretària, d'infermera a la consulta, i finalment, com ens pàssem moltes hores junts, vaig acabar essent també la seva companya sentimental.

Malgrat les seves reticències, el Bartomeu va venir a viure amb mi a Vallirana després de llicenciar-me. Abans no va voler perquè deia que jo no m'havia de distreure tant si volia acabar els estudis. Però amb el títol a la mà, el Bartomeu no es va poder negar, em necessitava i el millor era anar a viure junts. El consultori, no obstant això, vam

conservar-lo al carrer de París, perquè ja hi teníem una clientela que hauríem perdut amb el trasllat.

A la Magda, no li va fer massa gràcia, hauria volgut que anéssim a viure a casa seva, per no sentir-se ella sola. La casa era gran, hi cabíem tots. Ens deia que no ens destorbaria, però els nostres arguments li van caure com una llosa i vam fugir cap a la calma de Vallirana.

El pare no es va mostrar gaire satisfet, tot i que no tenia res en contra del Bartomeu perquè li queia bé. El meu pare és molt tradicional, ell mateix ho reconeix. No comprenia per què no ens casàvem.

-Què us costa signar uns papers i fer les coses com cal?
-ens preguntava.

Aquesta vegada la mare em recolzà. Va assegurar que l'amor era l'important:

-Casar-se avui dia és molt car i si els nois s'estimen, tant se val la paperassa!- li deia la mare. Però el pare no acabava de comprendre-ho.

L'apartament de la tieta no era massa gran, però era molt acollidor -ho és encara-. Vàrem netejar i canviar alguns moblets, el vam modernitzar i ens el férem nostre, tot i que respectàrem l'estructura de la casa, la biblioteca, i altres objectes que per a mi tenien una profunda significació i m'omplien de bons records. En fer neteja, al calaix de l'escriptori empolsat, vaig trobar molts papers escrits per la tieta que semblaven formar part d'un llibre. Vaig entretenir-me una mica a posar-hi ordre i vaig començar a llegir-los per sobre. També vaig trobar una capsa plena de disquets. Vaig desempolsar l'ordinador i vaig posar-lo en marxa. Vaig provar d'entrar en tots els arxius dels disquets i un d'ells corresponia al text escrit amb ploma que havia trobat a l'escriptori. -Sí, és el que em pensava, un esborrany d'alguna novel·la que la tieta

escrivia. Sospito que primer escrivia a mà, a qualsevol lloc, i després ho passava a l'ordinador. No me n'havia dit res, d'aquesta obra, que jo recordi. De fet, d'ella no sabia massa coses, sempre era jo que anava a explicar-li els meus problemes i ella escoltava, però d'ella, poques vegades m'explicava res. Ara m'adono que amb prou feines la coneixia. Quan li preguntava pels seus amors, per la seva feina, sempre ho feia venir bé per parlar d'una altra cosa. Com que jo era petita, o adolescent, no m'adonava que m'amagava moltes coses. Només sabia que havia estat professora d'institut, després de la Universitat, que s'enamorà d'un actor, d'un professor, d'un pintor, que escrivia poesia, però no en sabia detalls, i la mare, tampoc m'ho explicava.

Vaig guardar bé el disquet i els fulls de la novel·la, amb la intenció de llegir-me'ls completament quan en tingués ocasió. Els vaig col·locar en un calaix del meu nou despatx, i allí, s'hi van quedar durant molt de temps. No tenia mai el moment d'agafar-los perquè sortíem aviat de casa i tornàvem al vespre. El Bartomeu tenia la consulta a l'ambulatori a les vuit del matí, fins a les deu. Després anava a la facultat, a fer el seu treball d'investigació. Es passava hores a la biblioteca i al laboratori. En aquelles mateixes hores del matí, jo feia d'infermera a la Clínica privada Pasteur. Només feia mitja jornada. Ens trobàvem per dinar i després, anàvem a la consulta fins a les set. Arribàvem a casa cap a les vuit, ell passava a l'ordinador els apunts de les seves investigacions, mentre jo feia la casa. Quan acabava la seva feina, m'ajudava. Al migdia, en sortir de la clínica, i abans d'anar a dinar, aprofitava per fer la compra. Al vespre, havia de fer mil i una coses, de manera que no trobava mai el moment de llegir la novel·la de la tieta.

Quan portàvem un any vivint plegats, i jo tenia els vint-i-cinc anys, i ell trenta-dos, vaig quedar-me embarassada. No vaig poder continuar fent la mateixa activitat d'abans d'estar-ho, durant les primeres setmanes em sentia força cansada, tenia molta gana i son. El Bartomeu em va suggerir que atès el meu estat, deixés la feina o la consulta i passés més temps a casa, descansant. No ho vaig fer i vaig penedir-me'n aviat, perquè em van obligar a fer repòs. Vaig haver d'agafar la baixa i passar-me al llit els darrers tres mesos. Em passava moltes hores sola. Algunes tardes venia el meu germà gran, però només podia estar amb mi una estona, perquè sempre ha estat un home molt "ocupat". Bé, això és cosa de família, sempre hem estat una mica hiperactius.

La mare em feia la compra i m'ajudava als matins, sort d'ella!, però a les tardes cosia en un taller. Quan ella no podia venir, ho feia la mare del Bartomeu, tot i que no m'agradava massa perquè era molt possessiva i autoritària. No m'agraden aquestes persones que es creuen que sempre tenen raó. És clar que la raó la tenia jo! Topàvem força. No em tractava com una malalta, sinó com una malalta tonta. Em donava consells en forma d'ordre, com mai no ho ha fet la mare, i menys la tieta.

Com que no hi ha cap mal que per bé no vingui, vaig veure l'ocasió de llegir-me aquella novel·la guardada, per distreure'm i conèixer millor la tieta Roser. Vaig gosar d'anar al despatx i obrir el calaix i... era per aquí, em sembla recordar que la vaig deixar en aquest racó... no hi era! On deu ser? Jo no l'he tocat! Dec estar confosa, potser no era en aquest calaix. Només m'aixecava del llit per menjar i anar al servei, per agafar coses de l'habitació i poc més. Anar a l'habitació del costat ja era agosarat, però ho vaig fer, volia fer-ho. Em sentia molt pesada. Estava farta de no poder sortir

al carrer. De vegades em posava molt trista, em deprimia estar tan tancada. No m'estava permès de bellugar-me gaire. Si el Bartomeu em trobava dreta en arribar a casa em renyava, llavors em recordava la seva mare. Vaig esperar que arribés el Bartomeu perquè em creia que havia amagat els papers al calaix de la biblioteca en comptes del meu despatx. No li vaig dir que havia sortit de la cambra, només vaig demanar-li que em portés el calaix. Tampoc no vaig trobar els papers allí

-Però què busques? –va preguntar-me el Bartomeu.

-Uns papers que vaig trobar de la tieta quan vam venir a viure aquí, són d'una novel·la. No els has tocat, oi? Eren al calaix del meu despatx –vaig contestar-li.

-No, és clar que no, ja saps que no toco res teu, els deus haver guardat en algun altre lloc, ja sortiran... –em va dir per tranquil·litzar-me.

-Aquí tampoc no hi són, això em desconcerta. No entenc res.

-No et capfiquis tant amb això, Laura.

-Tinc ganes que això s'acabi, no puc fer res, ara mateix em posaria a buscar els papers per tota la casa i no puc. Quina angoixa, Bartomeu! No te'n fas càrrec! Em treu les ganes de tenir més fills, t'ho asseguro... no me'n demanis més... ho sents? Això és un calvari! -ja se m'escolaven les llàgrimes d'impotència.

El Bartomeu em va abraçar, em va eixugar les llàgrimes com una nena petita, em va acaronar, i després de besar-me suaument, em va prometre que no ho faria, que si jo no volia, no tindríem més fills.

Quan a l'endemà va venir la mare, li vaig explicar això de la novel·la. Li va treure importància, -tal com ja esperava-perquè no em capfiqués. Per no res em posava histèrica. Tenia la sensibilitat a flor de pell. Així que va voler

tranquil·litzar-me dient-me que ja la trobaria... de vegades succeeix que creiem que hem guardat una cosa en un lloc, després ho hem canviat, però no ho recordem... filla meva, no t'escalfis el cap amb això, et veig preocupada i en el teu estat no és bo.

-Mare, estic cansada d'estar ací ajaguda, estic farta que em tracteu com una nena, estic neguitosa perquè no puc anar enlloc i per acabar-ho d'adobar, no trobo aquests papers i vosaltres em dieu que no té importància! Doncs sí que en té!, perquè sospito que algú me'ls ha agafat i no m'ho diu! -vaig exclamar alçant la veu. La mare em va mirar i va dir-me:

-Però, Laura, qui vols que te'ls hagi agafat? Sospites de mi? Del Bartomeu? Del teu germà?... Del teu pare?... i va fer una pausa. Ens vam quedar en silenci, pensatives.

-De la mare del Bartomeu, sospito -vaig contestar-li-.

-I ella què n'hauria de fer d'aquests papers? -va preguntar-me la mare. Em sembla, Laura, que aquest embaràs t'ha trastocat el cervell. Tingues paciència, només et queden dos mesos.

-Seixanta dies, el part i el postpart... no res em queda! No puc més, mare, només tinc vint-i-cinc anys, em vénen ganes de sortir, d'anar a ballar i no puc! Em canso de llegir, d'escoltar música, d'estar tancada! Vull llegir la novel·la de la tieta, perquè la necessito, ella sempre em va ajudar en els moments difícils, només li retrec que m'abandonés tan aviat. Es va morir massa jove! Déu ha estat injust amb mi. De vegades tinc por, penso que jo també em moriré jove.

-No diguis això, Laura, no vull que pensis en aquestes bajanades, em sents? -em va abraçar fort, mentre resistia al plor- no és per tant... creu-me, tu has de viure molts anys per conèixer els teus néts, com jo coneixeré els meus. Vinga, nineta, anima't, jo t'ajudaré a buscar la novel·la, et portaré els

calaixos que vulguis perquè tu mateixa ho miris, què et sembla? –i em féu petons com quan era petita-

-Està bé, a veure si els trobem... començarem pels del meu despatx, un per un. Ens vam passar el matí regirant calaixos, res, no sortien. Ho veus, mare, com ací no hi són? Ara porta'm els de la biblioteca. Res, ací tampoc... és molt estrany. Quan vingui la senyora Lurdes li preguntaré si els ha vist.

-La mare del Bartomeu és una bona dona, et ve a ajudar, compte com li dius! Ets molt desconfiada i poc diplomàtica, ja ens coneixem... El Bartomeu s'enfadarà si no li ho dius bé.

-No et preocupis, mare, tindrè cura, però a veure què em diu.

Quan va venir, li vaig preguntar simplement si havia vist uns papers escrits amb ploma al meu calaix del despatx. Es va posar vermella. Va abaixar el cap. En veure-la així, vaig preguntar-li què passava, què n'havia fet dels papers i em va contestar:

-Els papers... es van mullar, un dia de la setmana passada, traient la pols, vaig donar-li un cop a una tassa de te que hi havia al damunt de la taula, el calaix era mig obert, i els papers es van embrutar, vaig agafar-los, vaig assecar-los, però no van quedar bé... els tinc a casa encara, no me n'havia recordat més. Em sap molt de greu Laura, ja te'ls portaré, no ho expliquis al Bartomeu, si us plau.

-No es preocupi, senyora Lurdes, a tothom pot passar-li un accident; però li hauria agraït que m'ho hagués dit de seguida, no s'ho havia d'amagar tant de temps. Els he estat buscant com una desesperada aquests dies, no entenia com podien haver desaparegut del calaix.

-No vaig pensar que fossin tan importants per a tu, em sap greu no haver-t'ho dit. Demà mateix te'ls portaré, però hi ha fulls malmesos.

-Està bé, sortosament, tinc el disquet. El problema és que no em puc aixecar. Li diré al Bartomeu que me n'imprimeixi una còpia.

Finalment, després d'aquest episodi, vaig poder començar a llegir els papers de la tieta, algunes pàgines estaven tacades i la tinta correguda. Vaig dir-li al Bartomeu que m'imprimís una còpia i vaig començar a comparar la versió del manuscrit amb la del disquet. Vaig captar algunes diferències, la versió del disquet no solament estava corregida, sinó retocada, hi mancaven alguns capítols. Al manuscrit, hi havia afegit retalls dels darrers anys de la seva vida, explicava amb detalls la seva relació amb el pintor –tal com li dèiem a casa-, en Damià, un individu peculiar, com la tieta, que va saber fer-la feliç perquè era afectuós, comprensiu, animós, i alhora una mica pervers, molt apassionat, només vivia per a la pintura i per a ella, res més no el feia moure, això sí l'ajudava en les feines de la casa, la portava en cotxe on fos, era una mena de criat perfecte, era a tot arreu on ella el necessitava, plorava i reia amb ella, menjava i bevia el mateix que ella, gaudia de les mateixes sensacions, i, en canvi, la tieta se sentia lliure. Ho compartien tot, res més podia separar-los que la mort. En Damià va morir i la tieta no va tornar a ser la mateia. El temps que la Roser va passar sola, fou un temps d'espera, no va poder superar mai el mal tràngol. El Damià va expirar als seus braços, i les seves darreres paraules van ser: "Roser, flor de la meva vida, t'estimaré per sempre" i la Roser entre llàgrimes li havia contestat: "Damià, el teu record serà viu en el meu cor per sempre".

Tot això vaig llegir-ho en el manuscrit, vaig pensar que no ho havia passat al disquet, perquè era massa íntim i no volia que es publicués, o perquè resultava excessivament sentimental, massa llibresc, fins i tot pel·liculesc.

Segurament, la tieta havia perdut facultats i no se'n sortia massa bé, a casa ens crèiem que ja no escrivia res, se la veia molt melangiosa, tot i que sabia dissimular-ho bé. No volia que ens capfiquéssim per ella, volia que creguéssim que havia superat la mort del Damià, però jo la coneixia prou per saber la veritat i no m'enganyava. No obstant això, no me'n volia parlar.

Amb el temps vaig descobrir que escrivia els seus sentiments més íntims i fins i tot, va descriure l'escena de la mort del Damià com si es tractés d'una obra de teatre o d'un film. Potser la tieta, conscient del seu estat desconsolat, havia provat de superar-lo mitjançant l'escriptura, per poder-se distanciar dels fets. Sospito que de res no li va servir d'abocar el seu dolor al paper. En el relat del disquet, la història s'acabava justament en el moment en què va morir el Sebastià i vaig néixer jo. En el manuscrit, hi havia un salt temporal de l'acció d'uns deu anys.

Em preguntava per què la tieta no havia publicat la seva novel·la autobiogràfica. Potser s'ho va repensar perquè no li agradava com li havia quedat, o per discreció; el fet és que era a les meves mans, i vaig pensar que després de tants anys, molts dels que apareixien a la novel·la ja eren morts i que la seva publicació no podia perjudicar-los de cap manera, per tant, en aquest sentit, podia sortir a la llum; però, d'altra banda, potser no era prou bona i a la tieta no li hauria fet cap gràcia que l'edités... Tot això em va fer pensar durant uns dies i, finalment, vaig decidir fer una continuació de la seva novel·la i publicar-la si trobava alguna editorial que volgués fer-ho, per retre-li un

homenatge. Però jo no en sabia tant d'escriure com ella. Era força agosarat per la meua part. Potser era cert –com deia la mare- que l'embaràs m'havia capgirat l'enteniment.

Al llit no podia fer altra cosa que llegir, així que llegia i llegia, després intentava escriure algunes línies, em costava molt, havia de repetir fulls i corregir constantment els escrits dels dies anteriors, me'ls rellegia i no m'agradaven, molts cops vaig pensar que era una bogeria, no tenia l'habilitat suficient, em desesperava; però, de mica en mica, me'n vaig anar sortint, cada cop em costava menys construir paràgrafs sencers coherents, dominar un vocabulari més o menys ric, posar bé els signes de puntuació, vaig anar aprenent, amb voluntat i esforç, d'expressar sentiments i vaig arribar així a completar l'obra de la tieta.

Vaig adonar-me que la creació literària és una tasca complexa, difícil, vol temps de dedicació, imaginació, capacitat d'autoanàlisi, observació atenta i reflexió de la realitat que ens envolta, domini del llenguatge, sensibilitat... Jo no tenia tantes qualitats abans d'haver-me de quedar al llit; en no poder sortir de casa, vaig guanyar en introspecció, vaig enriquir el meu món interior. A més, vaig convertir-me en una devoradora de llibres que m'ensenyaven moltes coses. I em mirava al mirall i em veia transformada, ja no sóc una infermera, sóc una infermera escriptora! –em deia.

El Bartomeu treballava tant que no s'adonava del canvi que jo anava experimentant. Cada cop m'interessaven menys les malalties físiques i em preocupava més pels sentiments més íntims, pels pensaments més absurds, per les neures que tots tenim, per les petites coses que es magnifiquen si són escrites en un paper, i la mateixa tasca de la creació m'anava fascinant cada cop més. I vaig decidir d'escriure sobre la meua metamorfosi, perquè a la tieta li hauria agradat –ai! si

em veus des d'algun lloc, dóna'm un senyal de la teva conformitat!- que els seus llibres m'ensenyessin, que cultivés les qualitats que ella tenia. Em començava a sentir filla seva.

Va arribar finalment el moment tan esperat del meu part. Es pateix i molt, per què haig de dir mentides? Podria disfressar el meu dolor ja que estic escrivint una novel·la, podria, però no vull, potser sóc molt poc sofrerta, però estic disposada a dir només la veritat, ja se'n diuen moltes de mentides a la vida, per què n'hem de dir més? El part és dolorós, ja està dit, i quan veus la criatura lletja, violàcia, sanguinolenta, bramant, no et fa goig, i penses: aquesta cosa és meva?, estàs tan cansada que només vols dormir, somiar en un paradís, i no vols saber res de la criatura fins que l'han netejada i sembla un ésser humà, mentrestant vols descansar, deixi'm si us plau –demanes-, deixi'm ara, després ja la veuré, ara vull tancar els ulls i imaginar que sóc una sirena que neda i neda cap al més enllà, on no hi ha bates blanques, ni tubs, ni dolor, ni sang, ni res que em distregui de la meva pau interior. Els plors de la criatura no em deixen dormir, -feu callar aquesta criatura, si us plau! Per què plora?

Passades unes hores, amb la criatura als braços, xuclant del meu pit, vaig veure-la més bonica, els seus trets del rostre em recordaven els de la tieta.

Em vaig emocionar quan va obrir els ulls, els tenia de color maragda, com els de la tieta. El seu cabell també és terrós, com el d'ella. Em va penar que no hi sigui per veure-la. La mare també observa la semblança i em diu a cau d'orella: - La teva filla és preciosa, Laura, en ella s'hi emmiralla la tieta Roser.

CAPÍTOL 7

Després del part vaig estar uns mesos més de baixa, no vaig incorporar-me a la feina fins que la Juliana no fa complir sis mesos. Sortosament no em va agafar la depressió post-part que pateixen moltes dones, perquè després d'estar-me tant de temps al llit, poder sortir al carrer amb el cotxet exhibint la nena preciosa que havia portat al món, em revifava i m'omplia d'orgull. La nena es portava molt bé: dormia les nits senceres, menjava tot el que li donava, responia bé en tots els sentits. Em podia sentir feliç. El Bartomeu feia cara de papà feliç, encara que la feina de canviar bolquers no li esqueia massa bé. La nostra vida va donar un tomb, la nena ens absorbia molt de temps, no podíem sortir a les nits, no podíem anar de viatge, però això ja es veu a venir... quan es decideix tenir una criatura, amb això ja s'hi ha de comptar. Jo vaig continuar escrivint la novel·la, a estonetes lliures, que no eren gaires, volia explicar el naixement de la meva filla, el seu creixement... El Bartomeu m'ajudava amb tot allò que podia, encara que es passava moltes hores fora de casa.

Quan vaig tornar a la feina, a la clínica, hi havia personal nou. Jo era a la segona planta, la de cirurgia estètica. Abans de tenir la Juliana, treballava a la primera, a la d'urgències. Vaig demanar el trasllat perquè m'atabalaven les corredisses després de gairebé un any sense treballar; de fet, no tenia més ganes de veure accidentats, vells que s'ofeguen, que pateixen, moribunds...

La cirurgia estètica estava més relacionada amb les meves noves tendències artístiques. L'objectiu en aquesta feina és la bellesa. La bellesa externa, és clar, que potser no té res a veure amb la bellesa de l'interior. Em preguntava: el que és maco per

fora, també ho és per dins? No necessàriament. Aquest rostre és bell per a mi, ho és per a tothom? Potser no. La bellesa és una qualitat objectiva o subjectiva? La meva nova feina em venia bé per reflexionar sobre aquestes qüestions. Recordava que Plató i els filòsofs del Renaixement concebien la bellesa com a una qualitat objectiva que sorgia de l'harmonia, la mesura, la proporció. I llavors, observava un pacient que es feia arreglar el nas, els malucs o qualsevol altra part del cos, i l'escoltava, i m'adonava que els renaixentistes tenien part de raó, perquè és cert que les coses equilibrades i harmonioses agraden, generalment, més que les que no ho són; però, en canvi, la nostra mirada és determinant, és per a nosaltres que quelcom és mesurat i harmoniós, nosaltres decidim si és o no és bell allò que observem. D'altra banda, sembla que la bellesa sigui una qualitat inherent a l'objecte si pensem en la consideració d'una Ava Gardner, una Grace Kelly o un Paul Newman com a models de bellesa per a molta gent de la nostra cultura occidental. No ens enganyem, això té una explicació: En un context d'espai i temps determinats –o sia, en una certa cultura- es posa de moda un tipus de bellesa que condiona la nostra mirada. Dit d'una altra manera, en el procés de socialització rebem entre moltes altres coses una determinada concepció de bellesa (un paradigma) que anem assimilant inconscientment i que determina la nostra mirada. En definitiva, la nostra concepció de la bellesa és convencional.

El Bartomeu no va entendre el meu canvi,estic segura; ell és un home de ciències de cap a peus, per a ell només existeixen dues coses a la vida: ciència i Déu. On no arriba la primera, diu, hi pot arribar la segona. I jo li preguntava:

-La ciència pot arribar a substituir Déu? I em responia: De cap manera! El coneixement humà és limitat. Mai no sabrem prou per poder controlar la vida i la mort, no és a les nostres

mans –em responia molt segur-. Però jo insistia: -A veure, no és veritat que els homes i dones d'èpoques passades morien d'enfermetats que en l'actualitat es poden guarir? No és cert que li hem pres la feina a Déu? La vida d'un home era a les seves mans completament. En canvi, ara, la ciència i el desenvolupament tecnològic permeten mantenir en vida –fins i tot en contra de la seva voluntat- un ésser que temps enrere hauria mort i hauria estat enterrat tot seguit. T'adones que estem decidint sobre la vida d'altri? I el Bartomeu em responia que l'última decisió la pren Déu, que si ell no vol, la medicina no hi pot fer res. L'única cosa infal·lible és la voluntat divina. Si ell vol que la medicina salvi l'individu, el salva; si no ho vol, la medicina no el salva. Així de clar.

I jo encara tenia més arguments:

-Això vol dir que la medicina no és una ciència amb poder autònom, sinó que és serva de Déu. D'ella depèn únicament la seva efectivitat.

-Sí, malauradament –va contestar-me- Saps què, Bartomeu, jo vull pensar que l'espècie humana fa més per ella mateixa que Déu, vull creure que és l'home que amb els seus coneixements intenta de fer el bé, i el fem, sense haver d'esperar que Déu ens permeti la nostra intervenció. Intervenim quan la consciència –individual i col·lectiva- ens obliga a tenir cura del proïsme. Aquesta obligació moral de fer el bé i evitar el mal –físic o moral- potser procedeixi de la voluntat divina, no ho sé; però per assolir el nostre objectiu, apliquem tots els nostres coneixements útils i de la seva aplicació obtenim resultats positius: guarim infermetats, aliviem dolors, contribuïm al benestar de moltes maneres. És Déu l'únic responsable de tot això? Si ho és, per què ha esperat que descobríssim substàncies guaridores i inventéssim estris i aparells específics per portar a terme la curació? Com és que s'ha allargat l'esperança de vida

en els països desenvolupats? S'ha oblidat déu del tercer món, d'aquells que més el necessiten? Déu fóra injust—i me'l mirava somrient, perquè sabia que arribats a aquest punt, ell es doblegava, em feia un petó i em deia:

-M'has vençut Laura, no puc seguir-te, jo solament sóc un metge que intenta salvar vides si el míster em deixa, tu ocupa't de la metafísica mentre puguis, jo m'ocuparé de les colitis i les èczemes.

El Bartomeu no s'enfadava, sempre ha tingut bon caràcter. A més, no és gens tibet —i no ho dic jo perquè sigui la seva muller-, moltes pacients ho diuen a la saleta d'estar mentre s'esperen. El Bartomeu conversa amb els malalts, els escolta i els tranquil·litza, els aconsella, els tracta de comprendre. No és perquè sigui el meu marit, però el Bartomeu és el metge ideal. Encara que de metafísica i d'art no hi entén ni un borrall, intenta d'embellir i espiritualitzar la seva feina. Es fa difícil d'entendre això, ja ho sé; vull dir que deixa de banda la terminologia mèdica que el malalt no entén i que espanta més que altra cosa —com tot el que és desconegut- i utilitza un llenguatge més planer i entenedor, fins i tot de vegades metafòric, per dir allò que un altre deixaria caure cruelment com una bomba. Els òrgans són nens que de vegades fan entremaliadures. Les malalties no són altra cosa que els seus efectes. És clar que, de vegades, els nens trenquen els joguets que tenen a les mans. Sovint es poden arreglar, però arriba el moment en què el joguet està tan destrossat que ja no serveix, llavors s'ha de llençar i potser canviar-lo per un altre. El Bartomeu no diu les coses clarament, però tampoc no les amaga, més aviat les disfressa. Es pot entendre l'art com una disfressa, perquè es basa en la realitat, però en crea una altra més bella, entenent per bella aquella qualitat que fa que agradi als sentits, que provoca cert plaer. El plaer de la mentida que sembla veritat. Això és la versemblança.

Però no totes les obres d'art són belles ni versemblants i, en canvi, no són menys art. En aquest cas, el Bartomeu evita la lletjor i només busca la bellesa. El Bartomeu no és un metge qualsevol, ja ho dic jo, que és l'ideal, el que només surt a les pel·lícules o a les obres literàries. Potser veig així el Bartomeu perquè no deixa de ser, en aquests moments en què escric, un personatge novel·lesc; i ja se sap, a les novel·les tot pot ser. L'autor pot fer el que vulgui amb els seus personatges, fins i tot pot permetre que es rebel·lin contra l'autor. Imaginem-nos ara que el Bartomeu, de sobte, pren la paraula, sense que jo li hagi concedit aquest dret, encara que, certament, sí ho hagi fet; i en un diàleg amb l'escriptora, jo mateixa, la Laura Fesolí, em digui:

-Laura, estic fart de ser un personatge de la teva novel·la, deixa'm lliure -És clar, jo hauria d'aparentar sorpresa i indignació perquè un personatge se'm fa autònom i li hauria de respondre:

-Què t'has cregut tu? Aquí mano jo, tu ets una creació meua i, per tant, faràs el que jo vulgui-.

Però com que no m'agrada passar per una escriptora autoritària, li faré veure que sóc comprensiva i li preguntaré per què n'està fart:

-A veure, com a creadora teua, m'agradaria saber si ho saps -a més, hi tinc el dret- per quina raó vols marxar de la novel·la. No t'agrada la novel·la? No t'agrada ser un personatge novel·lesc? O què tens? -li preguntaria, fent veure el meu interès pel seu estat. Imaginem-nos que fa cara d'angoixat.

-Mira, ja que m'ho preguntes, t'ho diré, i no t'ofenguis: No m'agrada gens ni mica aquesta novel·la, i no vull intervenir-hi perquè tinc molts malalts per curar i aquí estic perdent el temps. Ho sento, però et demano que em facis desaparèixer, no ho suporto més! I per primer cop, el Bartomeu deixaria de ser l'home que jo conec i estimo.

-Que desagradable! Si tant insisteixes... et mataré, així no sortiràs més.

-Això ja no m'agrada. A les novel·les apareixen i desapareixen personatges sense haver de matar-los. Això és venjança, vols ser cruel amb mi.

-Escolta, maco, recorda que jo tinc la paella pel mànec i sóc jo qui decideixo sobre tu. Ja he fet prou d'escoltar-te! Ara què? Encara seràs tu qui decidirà el meu futur! Diques, com vols desaparèixer?

-Doncs, si fossis una bona escriptora, vertaderament original, deixaries que els personatges decidissin per si mateixos els seus destins i fins i tot el teu. I si jo hagués de decidir el meu futur, m'estimaria més de marxar benlluny i que diguessis de mi que no en vas saber res més. Ja ho has fet amb altres personatges. No veig ara per què amb mi ho has de fer diferent.

-No te l'has llegida bé la novel·la. Aquesta solució la va adoptar la tieta Roser, jo no ho fet encara, em sembla.

-Tant se val! Què penses fer amb mi? Jo saps què faria amb tu?

-Qualsevol bestiesa, ja veig que em menysprees per haver-te creat. I jo em creia que ho feia bé... t'havia fet bo, humà...

-Humà, dius? Però no ho veus que un personatge així no se'l pot creure ningú? De tant humà que m'has fet, que ho he deixa't de ser. No sóc versemblant. I tu tampoc... Qui vols que es cregui que una infermera es posi a llegir i llegir, que comenci a escriure, i continuï la novel·la d'una tieta? No ho veus que això fa riure, o més aviat fa plorar? Tant ha baixat la qualitat literària? I encara pretendràs guanyar un premi literari amb això que escrius... et conec, tens idees estrofolàries, i ets capriciosa. Ara tens l'absurd caprici d'escriure una novel·la que no es llegirà ni Déu!

-Déu és omnipotent! Tu mateix ho dius. Però, escolta'm què t'ha agafat ara? Per què et poses així? Què t'he fet jo? Que no t'he tractat bé, jo? Ets molt injust amb mi. Em creia que m'estimaves... Tu no ets un caprici. Ets l'home de la meua vida. I com a tal surts en aquesta novel·la. Ah! No pretenc presentar la novel·la a cap premi, perquè no hi crec, els premis importants estan tots donats.

-Està bé, deixem-ho córrer, fes el que vulguis. Acabaràs aviat la novel·la?

-No ho sé pas, vaig fent; però si vols, per a tu, ara mateix s'ha acabat. Surt de la novel·la! Vés-te'n. Et prometo que des d'aquest moment no t'esmentaré més. (No ho faré pas). El lector serà comprensiu i no em demanarà explicacions. No haig de donar-les. Ara vés-te'n, no et vull veure més per aquí, m'has ferit. No ets com jo em creia, ets un desagraït. Au, surt...

-Però, per on surto?

-Veus aquest espai que hi ha entre les línies? Doncs surt per aquí.

-Ja el veig, però vols dir que puc passar-hi?

-Sí, home, sí, ets solament un personatge de la meua novel·la, el teu cos i la teua ànima són invisibles. Adéu per sempre!

-Adéu... -i el Bartomeu se n'anà de la meua novel·la.

Bé, ja hem fet un esforç de la imaginació, tornem a la realitat. El Bartomeu no s'ha rebel·lat de debò, continua essent un personatge. I jo la seva autora. Tant Pirandello com Unamuno van fer servir aquest recurs de fer parlar els personatges amb l'autor. Té raó el Bartomeu, això no és massa original. Ja ho han fet d'altres. Fins i tot una escriptora catalana poc coneguda, que es va donar a conèixer amb el pseudònim *Valèria Ros i Martí*, utilitza aquest recurs. Tot i així, crec que l'he emprat d'una altra manera.

Estic pensant que m'ha afectat molt l'episodi de la discussió amb el Bartomeu. Crec que pot tenir raó. Però ell no ho sap. La conversa m'ha de servir per millorar la novel·la. No sé com, jo només sóc una infermera que gosa d'escriure una novel·la. Encara no sé com he arribat fins aquí. De vegades rumio i em sembla que, a la tieta, no li agradaria que continués el que ella va començar. Les obres d'art no s'han d'acabar. Si l'autor mor, l'obra és una obra inacabada, i prou. No, però aquest cas és diferent. Per a l'autora, la novel·la estava acabada, però hi va afegir algunes coses a darrera hora. No sé què fer. Li ho consultaré a la mare, ella la coneixia bé, potser em pot ajudar. Ara sento que l'estic traint.

Vaig parlar amb la mare. M'ha dit que, a la tieta, no li importaria. Però no ho sé. Potser la mare no se la coneixia prou bé a la Roser. O no em vol desil·lusionar. Mai no arribem a conèixer prou bé a ningú. Cada persona és un misteri. Ens pot sorprendre fins al darrer dia. No m'ha ajudat massa parlar amb ella. Continuo dubtant. El Bartomeu m'ha vist capficada, m'ha preguntat què em passa, li ho he explicat i m'ha dit que no és bo que em capfiqui amb aquestes coses. Deu tenir raó. No li he explicat que a la novel·la ens barallem. S'ho podria prendre malament. Podria pensar que estic boja. Té raó, no m'hauria de capficar tant... haig de criar la nena, treballar, estimar el meu marit... no hauria de pensar en altres coses. Però hi penso, no puc evitar-ho. Per què no ho haig de fer? Controlo la situació. O no? Sí, és clar.

La Juliana s'està fent gran. Dóna molta feina, la pobra! Els nens petits s'embruten molt. Però quan dorm –i dorm molt– aprofito per escriure. De vegades no puc, haig de fer feines de casa. Sortosament, el Bartomeu m'ajuda. Fa el sopar. El Bartomeu cuina molt bé. Té bones mans. Els metges les tenen. Pel diumenge farà un pastís de xocolata. Serà l'aniversari de la

na. Farà un any. Ara que té un any, m'agradaria poder preguntar-li què en pensa, de nosaltres, de la vida, del món, de tot plegat. Però no m'ho podrà respondre. Llàstima! Pensant-ho bé, millor que no ho faci... potser em diria que és una desgraciada perquè li ha tocat una mare poc endreçada, esquerpa, que no li dóna prou menjar, ni li encerta el gust, i a sobre escriu una novel·la dolenta, avorrida i absurda!

No sabem què pensem els uns dels altres. A la millor, pensem coses terribles, però per educació no ens ho diem, i per lògica necessitat, perquè tots hem de conviure, som hipòcrites i ens fem bon paper. Pel davant diem una cosa, girem cua i diem tot al contrari a l'altra persona.

La persona no és solament com es creu ella que és, sinó que és el resultat del que ella es pensa que és, del que pensa que els altres pensen d'ella, i del que pensen els altres d'ella, que no coincideix amb les altres dues. El que és cadascú, no ho sap ni un mateix, encara que pretengui saber-ho. Però hem de funcionar d'alguna manera i de totes les visions parcials, sovint preferim la nostra pròpia, perquè és la més afavoridora. Tot i que la persona que s'autoestima poc prefereix escoltar la visió d'algú altre que l'aduli. Qui ens afalaga? L'ésser que ens estima o el que vol quelcom de nosaltres? Qui ens estima, pot fer-nos elogis sincers; però també ens criticarà. Les crítiques, però, han de ser constructives. Qui ens afalaga sempre, és un ingenu o un fals. Si pensem malament, o som uns desconfiats de mena, o som intel·ligents i veiem de lluny els falsos. Si sempre ens critiquen, estem davant d'un mal educat o som molt dolents i ens mereixem aquest càstig. Però no fem maniqueisme. Els homes –i dones, és clar- no es poden classificar en bons i dolents. Què vol dir ser dolent? El qui roba, el qui mata, és dolent? No existeix l'home absolutament dolent, com tampoc l'home absolutament bo. Podem dir d'un home que és una bona

persona. Ho diem sovint. Però en un moment determinat, aquest home pot mentir i ferir moralment a una altra persona. No per això és menys bona persona. I, en canvi, ha fet una acció "dolenta". Tots ens equivoquem, evidentment, i no un cop, sinó cinquanta mil, els altres ens jutgen pels nostres actes, pels nostres encerts i errors. Si aquests només ens afecten a nosaltres mateixos, no són tan greus; ara bé, si amb les nostres accions perjudiquem els altres, són mal vistes. Llavors sí que som objectes de judici. El maniqueisme està passat de moda, ja està, no en parlem més. Potser tenia raó en Rousseau, que tots som bons quan naixem i que és la societat la que corromp. No ho sé pas. No tinc ganes de filosofar ara. Un altre dia serà. Ara haig de donar de menjar a la nena, l'haig de banyar, pobreta! No sap que dóna molta feina!. Ens ha sortit una nena llesta em sembla, no ho dic perquè sigui la seva mare, però -almenys per ara- la veig molt desperta i espavilada. A veure què farà quan sigui més gran. Que faci el que vulgui, no la penso obligar a fer res que no li agradi... el Bartomeu vol que sigui metgessa, com ell, és absurd, ja li ho he dit, per què ha de ser com tu?, hi ha altres bones feines, a la millor aquesta no li agrada...

El Bartomeu és una mica burgès, no és cap mal, és clar, però jo ho no ho sóc tant, sóc filla de paleta...

Per cert, el pare ja s'ha jubilat. La mare ho va fer l'any passat. L'altre dia van venir i els vaig animar a fer un viatge. S'ha d'aprofitar la vellesa -els vaig dir-, però no els vaig convèncer, són molt casolans. Al meu germà ja li aniria bé quedar-se sol a casa durant uns dies. Necessita estar sol des que la seva xicota li va donar carbasses. Sol passar això... ara no té ganes de sortir.

De tota manera, no és per dir-ho, però el meu germanet és maco i intel·ligent, i li sortirà aviat una altra xicota, n'estic segura.

CAPÍTOL 8

La setmana passada va arribar a la clínica on treballo un pacient amb el rostre deformat. Havia patit un greu accident amb l'helicòpter. Es dedica a transportar gent d'una banda a l'altra. És una mena de taxista del cel. Una mica més, s'hi queda, a dalt; perquè l'helicòpter es va avariar i va caure. Sortosament, va adonar-se que no funcionava bé, que perdia alçada, i va poder controlar l'aparell fins que es va estavellar quan ja era a poca distància del terra. Va sortir com va poder de la cabina, amb el rostre ensangonat i unes costelles trencades.

-Un cop era fora, atordit i espantat, em vaig allunyar de l'aparell arrossegant-me pel terra lliscós, fins que em van quedar sense forces. Em feia mal tot, no podia aixecar-me. Llavors vaig sentir l'explosió. De lluny vaig veure les flames. El meu helicòpter a dida! I encara gràcies que no hi era dintre! Esgotat, i perquè havia perdut molta sang, vaig perdre el coneixement. No sé ben bé quan de temps vaig quedar-me inconscient. Quan vaig recuperar-me una mica i vaig obrir els ulls, ja s'havia fet de nit. Era enmig d'un bosc, només la lluna plena em donava llum. Sentia molts sorolls d'animals, la meva respiració... res més. Mai no vaig sentir el silenci ni tanta por com en aquells moments. No es pot deixar de sentir mentre un és viu. Això em reconfortava. Era viu! Vaig començar a adonar-me de la meva situació. Vaig voler pensar que algú hauria vist el foc, que vindrien aviat a rescatar-me. El foc s'estava estenent pels matolls, afortunadament, per l'altra banda d'on em trobava jo. Nano, quina sort has tingut! He tornat a néixer -em deia-. Ara tingues paciència, aviat vindran a buscar-te. No deixaran que cremi el bosc. Estigues quiet, no pots fer-hi res. De sobte, vaig sentir

unes veus llunyanes. Se'm va ocórrer cridar tan fort com vaig poder. Les veus s'aproximaven. Tranquil! Ja estan ací, ja et vénen a buscar. No em podia moure. Amb prou feines cridar. Les veus s'aproximaven, o almenys m'ho semblava. Després, un helicòpter començà a sobrevolar el terreny, duia llum, jo vaig intentar aixecar la mà, però no podia; vaig cridar, però el cos em feia tant de mal, que no em sortia la veu. No desesperis –em repetia un cop i altre- ja et vénen a buscar. És qüestió de deu minuts, segur... Efectivament, les veus s'anaren aproximant. Amb gran esforç vaig cridar: -Aquí! Em vaig tornar a desmaiar. Estava molt cansat. No recordo res més. Quan vaig obrir els ulls era a la clínica. Em creia que era al cel. Una infermera joveneta, molt bonica, amb la veu molt dolça, em va preguntar el nom. Vaig pensar que era un angelet. No vaig recordar en aquells moments el meu nom, no podia fer memòria, em feia molt de mal el cap. En intentar pronunciar “No ho recordo” vaig adonar-me que tampoc no podia articular bé les paraules. La noieta em va donar un paper i em va fer escriure. Per escrit vaig preguntar-li on era. Em va respondre, mentre em posava el termòmetre, -a la clínica Pasteur, no es preocupi, està en bones mans-. Em va donar una pastilla i vaig dormir durant hores. Quan vaig despertar-me un altre cop, la mateixa infermera em va preguntar com estava i què recordava.

-De res, nena, no sé qui sóc per ara, ja m'agradaria saber-ho -vaig contestar-li per escrit un altre cop. Mentrestant, em va venir a visitar un senyor amb bata blanca. Se'm va presentar:

-Sóc el doctor Josep Lluís Salomó.

Vaig assabentar-me que el meu estat era greu, però la meva vida no corria perill. El doctor em va donar una mala notícia: que m'hauria de quedar força temps a la clínica.

-Té tres costelles trencades, contusions i ferides diverses en tot el cos... No segueixi, cregui'm, sé com em sento, amb

això ja en tinc prou. No recordo el meu nom ni què m'ha passat – vaig preguntar per escrit.

Això és normal, ha tingut un xoc, té tota la banda dreta del rostre afectada. Ja la recuperarà dintre d'uns dies la memòria, només és qüestió de paciència i temps. Semblava simpàtic el Salomó. No m'agraden gens els metges, els agrada massa fer provatures amb conillots d'índies. Però el Salomó sembla simpàtic. El dia menys esperat em dirà que faci testament. Ja me'ls conec jo aquests matasans!

Van anar passant els dies. M'anava recuperant molt lentament. Vaig tardar una setmana gairebé en recordar qui era jo i l'accident. La infermera em va preguntar si tenia família. Quan ja vaig poder parlar una mica li vaig fer cinc cèntims de la meua vida. La noia m'escoltava amb atenció mentre feia la seva feina, mentre em rentava o m'ajudava a menjar...

-No tinc família. Perquè sóc un ase. He deixat córrer totes les oportunitats que se m'han presentat. Però el curiós és que això ho veig ara, però llavors, no.

-No es cansi...

-No, maca, no. Visc sol a Caldes de Montbui. Només tinc una germana, però viu a París, no la veig gairebé mai. És més gran que jo, es diu Violeta. Els pares ja han mort. Només tinc família llunyana. Fa molts anys, quan estudiava Aeronàutica, vaig conèixer una noia, una de les cinc que hi estudiaven, que es va enamorar de mi al cap d'un temps, però jo no li feia massa cas, no perquè no m'agradés, ben al contrari, la trobava maca, molt agradable, intel·ligent; fins i tot, més que jo, que ja és dir...

-Senyor, la vanitat és pecat...

-Sí, maca, sí, pecat mortal... però ja no me'n ve d'un, els he comès tots i no me n'he confessat de cap, ja ho veus. Els capellans em diuen que aniré a l'infern i el Papa em vol excomunicar.

-I tant que ho farà! –respon la infermera seguint el corrent.

-Sí, però Déu em perdona... perquè segueixo viu, dec tenir més vides que un gat...

-Així perquè no s'hi va casar amb aquella noia, si li agradava? –pregunta encuriosida la infermera.

-Perquè tenia un no sé què que em feia respecte, no em podia acostar a ella, per a mi podia ser una bona amiga, però em costava de veure-la d'una altra manera. Ella insistia de forma molt discreta, no es feia pesada, ho reconec. Jo sabia que m'estimava, ho veia per la seva mirada, per la seva manera de parlar-me, però jo només feia que defugir-la, no volia tractar el tema. Es va cansar d'esperar la meva reacció favorable, i se'm va declarar. Em va dir que li agradava jo, que volia saber què en pensava.

Quan ho penso, m'adono que una dona que gosa de comunicar els seus sentiments tan obertament al xicot, mereix molta més atenció que la que jo vaig ser capaç de donar-li. Em va agafar una mena de por, una fòbia al compromís, a veure'm embolicat en una relació que m'exigiria molt, no sabia com respondria jo, em va semblar que no estaria a la seva alçada, i vaig desestimar la seva proposta dient unes bajanades que feririen la noia més insensible de la terra. No era el cas, la Carme era una noia seriosa, sensible, sensata, i no es mereixia una resposta tan poc pensada com aquella. Que ruc que vaig ser! Ara tindria una doneta ací fent-me companyia!... Però, espera't això no és tot. La Carme va tractar-me d'immadur amb tota la raó, em va dir que les meves argumentacions eren absurdes, inconsistentes, i se'n va anar dolguda. No vaig tornar-la a veure fins cinc anys després, per casualitat. Jo no l'havia vista, em va reconèixer ella. Estàvem esperant en el passadís per entrar en una de les aules on s'impartia el curs de mecànica

d'helicòpters. Jo estava d'esquena a ella. Vaig sentir que una mà em tocava l'espatlla, i una veu aguda em preguntava:

-Oi que ets el Xavier Giró? Te'n recordes de mi? Sóc la Carme Gual.

-És clar, que me'n recordo! Com estàs?.

Va venir el professor i vam entrar a l'aula. Ella era l'única noia. Vam seure junts. La vaig trobar més maca encara, els anys l'afavorien. Es veia madura, però resultava interessant. Anava vestida de blanc i blau. M'agraden els dos colors. Són els colors del núvols i del cel.

Després de la classe vam sortir junts, vam anar cap al pàrquing, allí ens vam separar. Els dos dies següents vam fer exactament el mateix. Però a l'endemà, vam sortir més d'hora i vaig proposar-li d'anar a prendre algun refresc. Va acceptar. Anava de blanc i blau.

Vam començar a parlar de les classes, però després d'una bona estona -ni ella ni jo miràvem el rellotge- vam tocar altres temes més personals. Vam intercanviar informacions sobre les nostres vides fins arribar al tema cabdal: l'amorós. Vaig voler saber si tenia xicot. Ja m'havia fixat que no duia anell, però avui dia això no vol dir res. Em va explicar que vivia sola, que no tenia xicot. Com jo -vaig dir-li-. Vaig pensar: -Noi, tens una segona oportunitat, no tothom la té. Però no vaig gosar de demanar-li per sortir ni res semblant. Em vaig quedar callat. Ens vam acomiadar. A l'endemà ens vam retrobar a classe, com sempre, i no vam parlar d'altra cosa que de la matèria que ens ocupava. Me la mirava, la trobava atractiva, ella també em mirava, no sé què pensava, volia creure que em trobava com temps enrera, maco, interessant... seductor; no obstant això, passaven els dies i jo era incapaç de fer cap gest. Em sentia observat -segur que li agrado, d'allà on n'hi hagut, sempre en queda-, podria haver-la convidat al cinema o al teatre, podria

haver mostrat interès, però no ho vaig fer... i no sé encara per què.

-Doncs, vostè ja no és cap criatura...

-No, ja tens raó, hauria de saber millor el perquè de tot plegat. El curs va acabar, ens vam acomiadar. Li vaig demanar el telèfon amb l'excusa d'avisar-la en cas que m'assabentés d'un altre curs semblant. Va fer bona cara, potser va pensar que era una excusa i que després li trucaria per sortir algun dia. Però no sé com dir-ho, em feia... mandra tenir una relació amb la Carme. M'exigirà massa, no puc fallar-li en cap moment, és massa complicada per a mi, hauré d'estar sempre al cent per cent de les meves possibilitats, es mereix una altra mena de noi. No vaig trucar-li mai. No vaig tornar-la a veure. I ara aquí estic sol. Ella m'ho va dir el primer cop que ens vam acomiadar: -Et quedaràs sol si no canvies- I no vaig canviar. I estic sol, molt sol. Ara m'adono. Vaig ser un ruc. Ella es mereixia ser feliç, jo també. Ella potser ja ho és. Jo no hi vull pensar en la felicitat. Què és la felicitat? Una paraula màgica! Ara ja saps la meva història, ja ho veus... vaig comportar-me com un ase. Ara no tinc dona, ni fills que em vinguin a animar, no haig de lluitar per ningú, ja no tinc ni helicòpter...

-Prou de compadir-se! Estic d'acord, va ser un ruc, però el món no s'ha acabat, queden moltes coses a fer. Ha de lluitar per vostè mateix, o pels altres. Té amor per donar i no sap a qui donar-lo? Vol ajudar a qui està pitjor que vostè? Jo li donaré unes adreces, la felicitat pot assolir-la essent útil als altres, donant el que té al qui no en té. De tota manera, encara pot trobar parella, vostè no és pas tan gran... -la infermera em deia-

El Xavier va explicar-me tot això el segon dia que va venir a la consulta. Volia operar-se la cara, li havia quedat molt malmesa.

-Quants anys té? –vaig preguntar-li de forma rutinària el primer dia que va venir-

-Cinquanta-tres. Ara ningú ho diria... Semblo més vell.

-Quan surti d'aquí serà més bell, semblarà més jove.

-Només vull reconèixer-me davant del mirall. No espantar-me de mi mateix.

-Ho aconseguirem, es podrà mirar al mirall tot el que vulgui –li vaig contestar-

Al segon dia, va prendre més confiança i em va explicar la seva vida des que va tenir l'accident.

Vam ingressar-lo per operar-lo a la setmana següent. La convalescència va durar uns dies, després dels quals ens va visitar més cops. En una de les ocasions que va venir a visitar-se, parlant de viatges, em va comentar que la seva germana Violeta vivia a París, que estava casada amb un tal Carles. Són molt grans, no vénen mai a Barcelona –em va dir- .

Els noms em van recordar els dels amics de la tieta. És absurd... seria massa casual... –vaig pensar, però vaig preguntar-li: Com es diu el seu cunyat? Carles Corrió. Està molt malalt, no surt de casa. La meva germana està millor. Perquè ho pregunta, els coneix?

-No directament. Vostè va conèixer la Roser Roig i Massó?

-A veure... deixi que faci memòria, aquest nom em sona d'haver-lo sentit anomenar a casa; però d'això fa molts anys, quan era molt jovenet. Per què m'ho pregunta?

-La Roser era la meva tia. Ella va escriure una novel·la autobiogràfica, encara inèdita, on parla del seu cunyat Carles Corrió i de les festes de la Violeta. Em creia que ja eren morts i vaig continuar la seva novel·la. No hauria mai arribat a pensar que la seva germana i el Carles acabessin junts. No ho entenc gaire.

-Ja me'n recordo de la teva tieta, jo era jovenet; però els seus ulls de color maragda em van impressionar el primer cop que vaig veure'ls. Va ser en una de les festes que donava la meva germana. A mi no m'hi deixava estar; però un dia, amb motiu del meu aniversari, m'hi va portar una estona. Recordo que anava amb un xicot d'ulls blaus, moreno, corpulent. Ho recordo perquè a la Violeta li va caure molt malament, no comprenia que anés amb la teva tia. En canvi, la Roser li queia bé, ho deia a casa. També recordo el Carles, és clar, havia vingut molts cops a sopar. La meva germana, boja per ell, no sabia què fer per atraure'l. El Carles va desaparèixer durant un temps, però la meva germana va continuar enamorada d'ell. A casa li dèiem que se n'oblidés, però ella continuava estimant-lo, gairebé de forma malaltissa. Al cap d'un temps, es van retrobar, tots dos estaven molt canviats, ja eren grans, no van tenir fills, se'n van anar a viure a París, no sé perquè. De fet, jo vaig anar-me'n a estudiar a l'estranger. Després, vaig tornar per estudiar Aeronàutica. Durant aquest temps, vaig estar bastant deslligat de la família. Sentia coses, però no sabia massa bé de què parlaven. És ben cert que el món és un mocador.

-Sí, és casual. M'adono que mentre la Violeta i el Carles siguin vius no podré publicar la novel·la.

-Per què? Tan malament en parla?

-Hi diu coses que no sé si són veritat, però no està bé que surtin a la llum si encara són vius, i sobretot perquè vostè pot llegir-les...La tieta va deixar el manuscrit en un calaix, potser no va tenir mai la intenció de publicar-la. Jo tampoc ho faré.

-Voldria llegir-la –em va dir, molt decidit-

-No em sembla bona idea. Encara que tot sigui ficció i mentida, no puc deixar que la llegeixi. No vull ofendre'l, ni a vostè ni a ells.

-Què sabia la seva tia de la meva família? –em va preguntar-

-Moltes coses... Però no sé què hi ha de veritat a la novel·la.

-Deixi'm llegir-la, jo li diré si ho sé. Tinc curiositat. Comprenqui'm, es tracta de l'única família que tinc, i amb prou feines la conec.

-No insisteixi, no vull que la llegeixi.

-Està bé, publiqui-la, li dono permís, digui el que digui de la meva germana i el Carles. Compraré el llibre i me la llegiré com qualsevol altre lector.

-No s'adona que ara que sé que encara són vius els personatges de la novel·la, no puc tirar endavant?

-Insisteixo, ells són molt grans, jo no tinc prejudicis, a mi no em coneix gairebé ningú, només condueixo helicòpters, no em pot perjudicar ni a mi, ni a ells.

-Però s'hi diuen coses que són molt privades

-Què hi diu, que el Carles és bisexual? Que la Violeta era una bocamolla?

-Sí. Em sorprèn que ho digui així.

-Conec la meva germana... ella va ser la primera en difondre que el Carles era homosexual, jo la vaig sentir aquell vespre, a la festa. Estava ressentida amb ell, perquè no li feia cas. La meva germana havia begut massa, segur. Però això són errors del passat, ara estan junts. El temps fa canviar les persones, els sentiments, tot...

-No entenc com han acabat junts, de veritat. Si el Carles era homosexual... i la seva germana el va perjudicar.

-El Carles és bisexual. La meva germana no va deixar d'estimar-lo mai. Tots dos es van quedar sols. Es van retrobar i van començar a veure's una altra vegada. La meva germana, en

comptes de rebutjar-lo, tot i sabent les seves inclinacions i la seva història amb aquell xicot...

-El Sebastià.

-Sí, el Sebastià... després de morir els meus pares, la Violeta es va quedar sola i trista, i en retrobar el Carles, també trist i sol, va voler ajudar-lo per compensar-li el mal que li havia pogut fer. El Carles necessitava ajut. I així va ser que van reprendre una amistat. Evidentment, es van casar més per necessitat de companyia que per amor. Però em sembla que han sigut força feliços, almenys ho han aparentat molt bé. Van ser pràctics. No els ha unit un amor romàntic; però, si em comparo a ells, crec que ho van saber fer millor que jo. Jo estic sol, ells es tenen l'un a l'altre.

-Des d'aquesta perspectiva... no sé què hauria escrit la tieta...

-Això ja no ho pot saber... cregui'm-, per a mi, i per a ells, si vol publicar la novel·la, faci-ho.

-No ho sé, tampoc no m'havia plantejat massa seriosament de fer-ho. Hi pensaré. De fet, encara la continuo.

-Encara no està acabada?

-No, vaig fent... Des que he tornat a treballar, després de tenir la meva filla, no escric amb tanta regularitat.

-Ho entenc. Bé, quan l'hagi acabat, truqui'm, vull llegir-la.

-No li asseguro res, no sé quan l'acabaré. Ara veig clar que la tieta va guardar-la i no la volia publicar. No estaria bé que jo ho fes.

La conversa es va acabar així. Era la darrera visita. Vaig guardar-me el seu telèfon, però sense tenir intencions de trucar-li mai.

A la tieta, li hauria sobtat aquest final del Carles, hauria dit que la vida dóna moltes sorpreses, i és cert. A la vida, no hi ha res perdut, perquè dóna moltes voltes i no se sap mai!. La

Violeta havia aconseguit l'amor del Carles, si més no, el seu consentiment; perquè, és clar, no sabem, ni sabrem mai, si el Carles la corresponia, però almenys va deixar-se pescar després de tant de temps i amb això ja en tindria prou la Violeta. M'imagino que la Violeta estava desesperada, sola, i el Carles, tres quarts del mateix, es devien retrobar i entre ells va néixer una mena de relació comercial, un pacte: el Carles mantenia i feia companyia a la Violeta, a canvi del seu servei, o sia, fer-li posar el plat a la taula, portar-li la roba a la bugaderia –perquè la Violeta no estava acostumada a les feines de casa, sempre havia tingut minyona- fer-li planxar les camises, a més d'acompanyar-lo als múltiples llocs on havia d'anar per negocis. En fi, entre ells, es devia establir una mena de relació contractual que convenia a tots dos. No ho critico pas. Cadascú és molt lliure d'organitzar-se la vida. Si així havien d'ésser menys infeliços... ja està bé. S'ha de ser pràctic a la vida, sobretot a partir d'una certa edat. Mentre un és jove, sobretot l'home, té esperances d'enamorar-se d'una dona en veure-la per primer cop, una dona en què ha somiat, la dona ideal; però aquesta dona no arriba mai; mentrestant, coneix altres dones que, evidentment, comparades amb la dona perfecta imaginada, no li fan el pes, encara que les valora i fins i tot pot arribar a estimar-les com amigues, dones que potser s'enamoren d'aquest home que no pot satisfer-les, dones que pateixen, que omplen la seva vida d'il·lusió per ser correspostes per aquest home tossut que no vol propassar els límits de l'amistat que manté amb elles. Per a una dona, la barrera entre amistat-amor és fàcilment franquejable de vegades, no cal colpir-la perquè es fragmenti en mil trossos, perquè és feta de sucre. La dona gaudeix observant l'evolució positiva del xicot, i es desespera si involuciona. És clar que des de la perspectiva masculina, la dona és la que busca l'home ideal i si rebutja un home és perquè cerca un

model perfecte inexistent. Potser és així en alguns casos. Alguns homes pequen del mateix també. La dona ha de ser exigent. Però, generalment, és més aviat la dona la que està més oberta i més ben disposada a traspasar la porta que separa la pura amistat de la relació de parella. També succeeix, de vegades, que un home i una dona es coneixen i no es poden resistir l'un a l'altre, que es produeix una atracció tan poderosa, que poc o res té a veure amb l'amistat o l'amor. Aquesta és una mena de passió inefable que arrossega inevitablement uns cossos a satisfer els seus anhels irracionals. Sovint pensem que aquests amors, per anomenar-los d'alguna manera, són novel·lescs o pel·liculers, que no són a la nostra realitat. Jo puc dir que això pot passar, perquè n'he estat protagonista.

CAPÍTOL 9

Durant uns anys es van celebrar unes Conferències sobre cirurgia estètica a Roma, a les quals vaig assistir acompanyant el Dr. Rigós-Martí. Encara no havia estat a la ciutat eterna el primer cop que demanà que l'acompanyés per tal d'ajudar-lo fent de secretària. Tot i que aquesta no era la meva feina, com que treballàvem molt bé plegats i ens teníem confiança, vaig acceptar la proposta. Em va prometre una bona compensació econòmica, encara que per a mi tampoc era el més important, més aviat m'estimulava el gust de viatjar. Des que havia tingut la nena, no havia pogut viatjar amb el Bartomeu, i ho trobava a faltar. Sempre m'ha agradat conèixer terres diferents, veure museus i monuments, així que no vaig voler perdre l'oportunitat de fer-ho.

Li ho vaig demanar, al Bartomeu, i tot i que no li va agradar gaire la idea, no va oposar resistència. Només són tres dies -vaig dir-li-. Ell va somriure, i em va fer un petó, dient-me a cau d'orella: -Ara no t'hi quedis per allí, Laura, que ja ens coneixem-. Potser m'ho va dir perquè una vegada, quan encara érem promesos, jo era de viatge per uns dies, i quan havia d'arribar a Cervelló, on ell m'esperava ansiós, vaig trucar-li per dir-li que m'hi estava molt bé i que em quedava més dies. No li va agradar gens ni mica, però ens vam ajuntar igualment.

-T'ho perdono tot- em va dir, -perquè t'estimo- i jo només vaig besar-lo, no vaig saber què respondre-li, jo potser no estava disposada encara a perdonar-li tot. Em vaig sentir culpable, perquè vaig adonar-me que l'estimava, però no tant com ell a mi, tot i que jo havia estat la primera d'enamorar-me.

Vam anar a Roma amb avió, hi vam arribar cap a mig matí. Era el mes de maig, començava a fer calor. Feia sol, el cel era

blau, no es veia cap núvol. La primera impressió fou agradable. No ens vam poder entretenir gaire, l'avió va arribar amb retard, així que immediatament, després de deixar les maletes a l'hotel Savoia, situat a la Via Ludovisi, prop de la Piazza Spagna, ens en vam anar a la Sala de conferències. Un taxi ens hi va portar. Pel camí vam passar pel Palau Barberini, una mica més enllà es veia el Palau Quirinale, vam seguir per les Termes de Dioclecià, i vam arribar a la Via Cavour, on ens vam aturar, davant mateix de Santa Maria Maggiore. Allí ja ens esperaven. Vam saludar els altres conferencians.

Fou en aquell moment d'arribada quan vaig conèixer l'Hèctor, un excompany de facultat del Josep. L'Hèctor no pronunciava cap conferència, anava d'oient, -segons va comentar- però no hi faltava mai, hi tenia amics, li interessava el tema i era un amant de la ciutat de Roma. Se la coneixia bé, hi havia estat ja molts cops. Era un home força enigmàtic l'Hèctor. Tenia uns ulls molt foscos, una mirada molt profunda, misteriosa. El seu aspecte provocador, pervers i seductor em va impactar. Se'm va oferir com a cicerone, jo sentia alhora por i atracció, no volia pas acceptar la seva invitació. A més, m'hi vaig fixar, duia anell, -és casat, jo com si ho fos- vaig pensar, però sense adonar-me gairebé, seduïnt-me completament amb la seva mirada, vaig acceptar l'ofertament. Ja era massa tard, havia quedat amb ell a la Piazza Spagna, a la tarda, a les sis. Vaig estar a punt de no anar-hi, però la curiositat per aquell home em va vèncer.

A les sis en punt, era allí. Vam saludar-nos respectuosament. Vam pujar les escales i vam anar a la Villa Borghese. Després vam anar cap al Capitolí, vam veure el Coliseu, el Fòrum, l'Arc de Constantí...la Roma romana. M'ho passava bé, no m'adonava que transcorrien les hores, la nostra conversa era poc transcendent, però animosa; no parlàvem de

nosaltres, érem uns desconeguts l'un per l'altre i la gràcia era precisament aquesta, la de recórrer la ciutat amb algú que no coneixes, manifestar els gustos i les preferències espontàniament en veure els monuments, les vies, les fonts, per primer cop. Em va portar a l'hotel al vespre, no vaig acceptar que em convidés a sopar, vaig dir-li que m'esperava el Josep, que s'havia quedat a l'habitació per preparar la conferència de l'endemà. Em preguntava què hi feia jo allí, no l'havia ajudat en res encara, s'ho feia tot sol. Li ho vaig preguntar quan vaig arribar, em sabia greu, potser pensava que fugia de les responsabilitats en anar-me'n amb l'Hèctor. Però no, ell m'havia dit que anés amb el seu amic, que coneixia bé la ciutat, que gaudís de l'estança. Tenia interès que jo no hi fos a l'hotel en tota la tarda. Se'm va ocórrer una bestiesa: això és que ha de rebre una visita femenina, però si és així, per què m'hi ha portat a mi? Em preguntava. -El Josep és casat i fidel a la dona, suposo- em deia a mi mateixa, però en això no t'hi fiquis!

Vam baixar a sopar al menjador. Vaig intentar agafar conversa, però s'hi resistia, no semblava tenir-ne ganes. Només vaig aconseguir que em preguntés com m'havia anat el passeig.

-Bé, m'ha agradat molt tot el que he vist- vaig contestar-li breument, perquè ja vaig veure que tenia mal dia.

-I a tu, com t'ha anat, ja la tens preparada, la conferència? Encara no sé com puc ajudar-te- vaig dir-li. Només em va respondre:

-Sí, ja l'he acabat. Demà m'ajudaràs.

-Està bé- vaig respondre-li. Quan vam acabar de sopar, vam tornar a l'habitació, la compartíem perquè ens sortís més barata. Això és el que va desagradar al Bartomeu, però el vaig tranquil·litzar dient que només anàvem a treballar, no havia de patir per res. El Bartomeu havia de demostrar confiança en la

seva dona. La dona del Josep també. No hi ha res pitjor per a un matrimoni que la desconfiança.

A l'endemà ens vam aixecar aviat, vam esmorzar i ens vàrem anar un altre cop amb taxi a la Sala de conferències. Allí ja ens esperava l'Hèctor. Em va proposar de continuar la visita per la ciutat. Una altra vegada no vaig resistir-m'hi. El Josep em va demanar que escrigués a ordinador (un de personal que dúiem) la conferència pronunciada i un cop acabada ja me'n podia anar.

A les sis em vaig tornar a trobar a la Piazza Spagna amb l'Hèctor. El Josep s'havia quedat a l'habitació un altre cop, però a l'endemà no tenia cap conferència. Em va dir que tenia mal de cap, s'havia pres una pastilla i esperava que li fes efecte.

-Vés-te'n, quan em passi el mal de cap, sortiré, m'haig de trobar amb un company. No et necessito fins demà- em va dir. I ho vaig fer.

Aquella tarda amb l'Hèctor vam anar a veure les esglésies d'època barroca, de Bernini, Borromini, Guarino Guarini, em va impressionar l'escultura de l'Èxtasi de Sta. Teresa a la Capella Cornaro, el muntatge escenogràfic que hi va fer l'escultor, les esglésies de Sant'Ivo, San Carlo alle Quattro Fontane, i d'altres que ens veníem de pas de diferents èpoques. Vam caminar molt. La conversa es va fent més íntima, em va preguntar per la família, per la feina, i jo també. Em resultava molt atractiu, ho reconec. Per uns segons, vaig lamentar-me d'estar casada amb el Bartomeu. Però sóc feliç amb el Bartomeu, és un home extraordinari, encara que és poc creatiu i el seu tacte és una mica aspre.

Se'ns va fer de nit. Em va deixar un altre cop a l'hotel. Vaig pujar a l'habitació, no tenia clau, havia de picar. Ho vaig fer, el Josep no obria, tardava molt, em va estranyar, vaig cridar-lo, potser no es troba bé... Finalment, em va obrir la porta. No

estava sol. Amb ell hi havia una dona molt maca, amb els cabells del color de cendra, arrissats, amb els ulls grisos, esvelta. Anava amb una bata.

-Et presento la Marga, una companya, ha vingut a parlar de feina, però s'ha tacat de tinta amb la ploma, s'ha rentat el vestit i li he deixat la meva bata mentre no se li assequi- em va dir.

-Hola, sóc la Laura, sento això del vestit, espero que se te'n vagi la taca, la tinta és molt traïdora- vaig dir-li. La noia em va mirar de dalt a baix, no em va contestar, només em va somriure.

-Ja has sopat? -vaig preguntar-li al Josep.

-No, però tampoc tinc gana, vés-hi tu si vols. Hauries pogut anar-hi amb l'Hèctor, és un xicot divertit.

-Ja m'ho ha demanat, però m'hi he negat, no em sembla correcte. A més, em creia que m'esperaves per fer-ho, com ahir.

El Josep va insistir en què me n'anés. Finalment, vaig baixar al menjador, mentre era allí, pel mirall que tenia davant, vaig veure que el Josep sortia amb aquella dona exuberant, que duia un vestit vermell completament net i sec. Quan vaig pujar, em vaig trobar una nota al pany: He sortit, necessito airejar-me, demana la clau, és a la recepció. Vaig demanar la clau i vaig pujar. El Josep va tornar molt tard, va entrar sense fer soroll, es va canviar i es va ficar al llit, com si res.

L'endemà era el darrer dia d'estança a Roma. A les sis de la tarda m'havia de trobar un cop més amb l'Hèctor. Era un dia gris, uns núvols negres amenaçaven tempesta; però no duia paraigua. A l'hora en punt jo era a la Piazza Spagna, com cada dia, però ell no hi havia arribat encara. Només havíem passat junts tres tardes, però em semblava que havia transcorregut més temps. Les campanes tocaren un quart de set. L'Hèctor encara no havia donat senyals de vida. És molt estrany -vaig pensar-

alguna cosa ha succeït, no és normal que es retardi tant... Es va posar a ploure, vaig mantenir-me en el meu lloc fins que vaig veure'l venir corrents per l'altra cera.

-Què t'ha passat? Ja em creia que no venies.

-Em sap greu... Però si tremoles, tens la pell de gallina! - em va dir, al mateix temps que es treia la jaqueta i me la posava sota les espatlles suaument.

-Marxem, anem a un cafè, amb aquest temps i sense paraigua no podem anar enlloc.

-Sí, és el millor que podem fer, m'he quedat glaçada- .

Vam entrar en un cafè, vam seure en una taula al costat de la finestra. Des d'allí veiem ploure. M'agrada veure ploure des de darrera de les finestres -vaig dir tot recordant que ho fèiem amb la tieta Roser, sèiem al balancí i berenàvem mentre miràvem la pluja.

En tenir-lo davant meu i observar-lo, vaig adonar-me que feia mala cara i li vaig insinuar:

-No sé si m'ho sembla a mi, però avui et veig diferent, tens una expressió més seriosa, potser estàs cansat...

-Ets molt observadora. No estic pas cansat, avui he arribat tard a la nostra cita perquè en el just moment d'anar-me'n he rebut una trucada de la meva dona. M'ha donat una mala notícia. El meu pare és mort. Haig d'agafar el primer avió que surt cap a Barcelona. Haurem d'acomiar-nos una mica abans, ho sento...

-Em sap molt de greu Hèctor, comprenc que estiguis afectat, en moments com aquest la vida ens sembla molt dura i no trobem cap consol. T'agraeixo que hagis vingut igualment, hauria comprès que et quedessis a l'hotel.

-No et podia avisar de cap manera... Però em va bé parlar amb algú.

-Estava malalt el teu pare?

-No, aparentment; de sobte, s'ha trobat malament, li feia mal el braç esquerre, el pit, però la minyona no ha tingut temps d'avisar el metge, ha estat un infart fulminant.

-Quants anys tenia?

-Setanta-tres, encara estava actiu, treballava de professor de Química orgànica a la Universitat Autònoma de Barcelona. Es feia càrrec d'alguns cursos del doctorat.

-Com es deia?

-Hilari Boter.

-Hilari Boter! Conec aquest nom! –em vaig quedar pensativa-

-De què? –va preguntar-me l'Hèctor encuriós-

-Et sona el nom de Roser Roig i Massó?

-....No, per què? Què té a veure amb el meu pare?

-La Roser era la meva tieta i el va conèixer, el teu pare va ajudar-la a entrar a treballar a la Universitat. No n'havia parlat mai, d'ella a casa ? I la teva mare era l'Amàlia?

- De fet, l'Hilari era el meu padrastre, la mare era una dona soltera i em tenia a mi. Llavors ja tenia cinc anys. Recordo que la mare m'havia comentat que l'Hilari havia patit molt quan l'Amàlia va morir a l'accident. Me l'estimo, em va fer de pare com si jo hagués estat el seu autèntic fill. La vida ens sorprèn constantment, és una cadena de casualitats. Em creia que això només passava a les novel·les dolentes.

-És ben cert, hom diu que el món és un mocador, i encara que és una dita popular, és del tot certa.

-No vaig explicar-li tot el que sabia, no em va semblar convenient, perquè aquell home que la tieta va estimar una vegada i pel qual es va sentir traïda ja no ens podia escoltar, no es podia defensar; havia estat un home i com tots els homes, havia errat.

Possiblement, la tieta Roser també va cometre l'error d' enamorar-se d'aquell home que no havia de ser el seu.

-Laura, me n'he d'anar, l'avió surt a les nou, m'alegro molt d'haver-te conegut, ha estat un plaer compartir aquestes tardes amb tu. Si m'ho permets, et confessaré que em sembles una dona intel·ligent i molt maca, llàstima que tots dos tinguem les nostres respectives parelles... M'hauria agradat conèixer-te més... Em va fer un petó a la galta, mentre m'agafava de les mans, i se'n va anar.

Jo em vaig quedar gairebé muda. Aquell home m'atreia, malauradament, em dolia no tornar-lo a veure. En aquells moments, no vaig pensar que el Bartomeu m'esperava a Barcelona, m'hauria quedat més dies.

Se'm va ocórrer que podria estimar dos homes alhora, mai no hi havia pensat en aquesta possibilitat. Però em sembla que no és un disbarat.

Quan l'Hèctor s' atansava a mi, sentia l'escalfor del seu cos i em venien ganes d'abraçar-lo i besar-lo, tot i essent per a mi gairebé un desconegut. Les hores que passava amb ell se'm feien fugisseres, no mirava el rellotge en cap instant; els monuments, els edificis i les escultures em semblaven meravellosos; al seu costat, la vida era un oasi. Em feia molta mandra tornar a la vida quotidiana, amb el Bartomeu, la nena, la clínica, la feina de casa... I en canvi, estimava el meu marit de debò. I ell a mi. No tenia motius per ser infeliç, i no n'era; però de tant en tant va bé trencar amb la rutina que ens consumeix – em deia, per justificar els meus pensaments-. La rutina ens va corsecant de mica en mica, sense adonar-nos. Si durant uns dies fem coses diferents, tractem una altra gent... ens renovem, no ha de ser pas negatiu si ens sentim bé... Ara ja s'ha acabat el somni de fades, tornaré a la normalitat, el Bartomeu m'està esperant a casa, la nena també... no hauria de pensar en ningú

més... jo els estimo i em sento corresposta, què vull més? Hauria de ser una dona feliç! No puc demanar més... –anava pensant mentre em dirigia a l'hotel. Vam fer les maletes a l'endemà, l'avió sortia a les nou del matí. A l'aeroport m'esperaven el Bartomeu i la meua filla. Em vaig alegrar de veure'ls un altre cop.

Després del meu viatge a Roma i de conèixer l'Hèctor, vaig decidir continuar escrivint la novel·la. Feia alguns mesos que l'havia deixada de banda, però l'acumulació de fets casuals que em permetien posar-me en contacte amb els familiars dels personatges em van estimular prou per continuar la meua tasca creativa. L'atzar és un element important a la vida, perquè fa que ens adonem de les relacions establertes entre les persones. A la societat, els individus no estem aïllats, sinó que tots i cadascun de nosaltres pertanyem a una mena de xarxa en què ens movem de forma inconscient i de la qual no podem sortir mentre som vius. La gent que coneixem al llarg de la nostra vida pot pertànyer o no a la nostra xarxa. Podem saber que pertanyen a ella quan ens els trobem en diferents llocs i en diferents moments de la nostra vida; o bé, quan contactem amb els seus familiars i coneguts. Per això tenim molts cops la sensació que el món és un mocador, o una mena de teranyina. Podem fer incursions en altres xarxes de forma temporal i esporàdica, però llavors la gent amb qui contactem no entra a formar part de les nostres vides, és gent que més tard o més d'hora desapareix de la nostra vida i passa a l'oblit. Des d'aquesta perspectiva, podem plantejar-nos un tema difícil i complicat: el de buscar parella dins o fora de la nostra xarxa.

Per lògica, la nostra parella hauria de pertànyer a la nostra xarxa. I ara, en dir això, recordo que la tieta Roser em va explicar la història de la Lina, una professora i companya seva d'institut. La Lina es va enamorar d'un xicot que havia estudiat

amb ella i amb qui mantenia una sincera amistat. Després d'uns anys de relació amistosa, la Lina sense saber com i per què es va enamorar del seu amic i un dia, farta de la passivitat del seu amic, va perdre la paciència i se li va declarar. Ara no recordo els detalls, però després de la negativa –molt poc fonamentada– del noi, va continuar l'amistat un temps més, fins que es van discutir i es van separar. L'atzar va voler que es retrobessin després d'un temps, i no sols això, sinó que es van començar a veure regularment. La Lina no s'ho hauria pensat mai que aquell xicot caparrut i fugisser que formava part de la seva vida des de feia molt de temps, es convertiria en un element gairebé rutinari en coincidir amb ell a la feina, per la qual cosa, el xicot –em sembla que es deia Climent– va passar a formar part de la seva vida quotidiana. Segurament, aquest fet té una explicació molt simple: la casualitat els va unir perquè formaven part de la mateixa xarxa. La Lina ho va intuir i va intentar fer-se'l seu, perquè sentia que aquell xicot li era tan familiar com la seva pròpia ombra. Eren companys de passeig per la xarxa. La Lina no podia concebre la seva vida sense ell. En canvi, el Climent mai no va pensar-hi, no es va adonar que tenia una companya de passeig, i es lamentava sovint de la seva soledat.

L'Hèctor també caminava amb mi, però el Bartomeu no ho va saber mai. Vaig passejar amb l'Hèctor durant cinc anys consecutius. Ens vam estar trobant durant tot aquest període, any darrere any, a Roma, amb l'excusa del Congrés. I jo esperava aquesta ocasió amb il·lusió. Però no vaig deixar d'estimar el Bartomeu. Vaig entendre que es pot estimar més d'un home. Amb l'Hèctor vaig fer tot el que es fa amb un amant, ho confesso, i mentre ho feia no em sentia culpable.

Un cop a Barcelona, m'adonava que m'havia convertit en una adúltera cínica i falsa. El primer que feia en veure el meu marit a l'aeroport era fer-li un petó i dir-li que m'alegrava de

veure'l, que l'estimava. El que no li deia, ja hauria estat massa hipòcrita, era que l'havia trobat a faltar. Però no era pas mentida que me l'estimés, de debò. Ja ho sé, és difícil de comprendre-ho.

El sisè any no vaig poder anar a Roma, perquè el Bartomeu es va posar malalt. No el podia deixar aquí sol, amb la nena. El Bartomeu es va anar engreixant, cada vegada més, s'inflava, com un gat castrat. No li va donar importància, i això que ningú no podia saber millor que ell què li passava! Una nit no va poder dormir, es queixava d'un dolor al ronyó, era un dolor suau però persistent. No va deixar que cridés a cap metge.

-No siguis tossut, Bartomeu! No veus que estàs malalt? Després els diràs als teus pacients que per què no han anat a la consulta abans... -li vaig dir.

-Jo no necessito cap metge, em puc fer el diagnòstic jo mateix -em va contestar- Ara dorm, ja em passarà, això no és res, demà estaré bé, ja ho veuràs- va insistir-, però a l'endemà estava pitjor, feia mala cara, el dolor no li havia desaparegut.

-Com et trobes? -vaig preguntar-li.

-Més bé, vés a treballar, trucaré que aniré més tard, vull descansar una mica més.

-Però has pogut dormir? Fas cara de patiment, no m'agrada això... Avisarem al metge, em sents?

-No, no cal...

-Bartomeu, prou de fer-se el valent, es pot saber què et passa? Que no se'n parli més! -vaig respondre-li seriosa i preocupada. Vaig trucar al seu company d'hospital, em va dir que vindria de seguida.

-Ara vindrà el Martí, a ell l'escoltaràs, suposo.

El Bartomeu es quedà silenciós, com avergonyit. S'havia comportat com una criatura.

Al cap de vint minuts va arribar el Martí, el va visitar i li va diagnosticar una disfunció renal. No et moguis! –li va dir– descansa durant uns dies. Et faig la baixa per quinze dies, tornaré a venir...

-Està bé home! Tu manes! -li va contestar-.

-Escolta, Laura, darrerament el trobo estrany, què li passa? –em va preguntar el Martí.

-No ho sé, ahir es va comportar d'una manera impròpia, no volia avisar cap metge. A l'hospital tot va bé, oi?.

-Que jo sàpiga sí, i amb tu, tot va bé?, no us heu barallat per res? –perdona que tafanegi, però ja se sap, quan un matrimoni fa anys... hi ha crisis... que poden afectar de moltes maneres...

-Nosaltres no passem per cap crisi, ens entenem molt bé... –vaig contestar-li sense poder mirar-lo als ulls. Confiem que ens expliqui què li passa... potser no és res, tots canviem i passem mals moments.

El Martí se n'anà i em vaig quedar sola amb el Bartomeu.

-El Martí m'ha preguntat què et passava darrerament, et troba estrany. Jo també t'hi trobo. No tens res a dir-me?

-No, ara vés-te'n, faràs tard... No et preocupis, no tinc res, ja em passarà, em vull quedar sol. Estaré bé.

-Ja et trucaré des de la feina. Si et trobessis malament... truca'm a mi i al Martí, em sents?

Me'n vaig anar de casa preocupada pel Bartomeu i malhumorada perquè no podia anar a Roma, potser no veuria més l'Hèctor, i només de pensar-ho em dolia.

Se'm va passar pel cap que el Bartomeu provoqués aquesta situació perquè jo no hi anés, però no... com pots pensar això? El Bartomeu no sospita res, no li he donat cap motiu, el Martí l'ha trobat malalt, això no s'ho pot haver provocat ell... Només és una trista casualitat, segur que no en sap res...

com podria saber-ho? No pot ser, treu-te del cap això, no et capfiquis innecessàriament... ara fins l'any vinent... o potser no, potser mai més no el veuràs, potser el trobarà a faltar i et trucarà, no, millor que no ho faci... potser no t'enyorarà... potser s'aprofita de tu només, no t'estima... no hi pensis més... fins a l'any que ve.

No vaig veure'l tampoc a l'any següent. El Josep no va voler anar-hi, perquè no el van convidar a donar cap conferència i es va enutjar moltíssim. Jo hi vaig perdre, no vaig poder fer-hi res. El dia que em va dir que no hi anàvem, vaig comprendre que la meva relació amb l'Hèctor s'havia acabat. Em va costar d'empassar-m'ho tota sola, sense poder explicar el meu dolor a ningú.

El Bartomeu, un cop recuperat del tot, va suggerir-me la idea d'anar-nos-en de viatge per vacances de Nadal, volia descansar. No m'hi vaig negar, em convenia estar amb el Bartomeu. Vam anar a l'agència de viatges i ell va demanar els catàlegs d'Itàlia. Ara voldrà anar justament a Roma- vaig pensar. Ell tampoc no hi havia estat, i jo li havia donat bons informes.

-Vols anar a Roma? -em va preguntar quan vam sortir de l'agència.

Vam anar a Roma, malgrat que jo no volia, però ell estava entusiasmada, desitjava que jo li ensenyés tot el que coneixia. No m'hi vaig poder negar. El Bartomeu és molt tossut quan vol. Va voler anar al mateix hotel on jo passava hores de plaer compartit amb l'Hèctor. El Bartomeu estava molt afectuós.

-La malaltia t'ha transformat, Bartomeu- li vaig dir.

-T'agrada el canvi? -em va preguntar ell-.

-Sí, és clar, darrerament estaves tan enfeinat... que t'oblidaves d'acaronar-me com ho feies abans.

-No m'oblidava pas... tu tampoc has estat molt afectuosa... t'has passat dies sense dir-me gairebé res. Ja no m'estimes com abans, Laura? -em va preguntar, fixant els seus ulls en els meus-

-És clar que t'estimo! Quines coses tens! Potser he estat capficada i no m'he adonat que em comportava així... No pateixis... Gaudim ara que estem sols, ha estat una bona idea deixar la nena amb la mare, havíem de retrobar-nos...

Només hi vam estar cinc dies, perquè tampoc no volíem deixar la nena tant de tamps amb la mare. Li vam prometre que la propera vegada ens l'emportaríem. No crec que entengués per què necessitàvem estar sols, era massa petita.

Jo vaig fer tota mena d'esforços per no pensar en l'Hèctor. No es pot oblidar una persona que t'ha fet feliç durant un temps, encara que hagi durat un instant. Però els sentiments poden canviar amb el temps, jo confiava que l'absència m'ajudés a superar el tràngol i tot quedés en un record secret.

Va anar passant el temps i la salut del Bartomeu es va ressentir una altra vegada. La nena ja tenia dotze anys. Jo encara treballava a la clínica, i a més, escrivia la novel·la com si fos un diari, em desfogava i em servia al mateix temps per reflexionar sobre el passat i el present. No tenia intencions de publicar-la perquè hi havia abocat les meves angoixes a causa de l'absència de l'Hèctor i, per tant, no podia sortir a la llum quelcom tan real i personal. El Bartomeu no n'havia de saber res.

El Bartomeu es va posar malalt, cap medicament no li feia cap efecte, només els calmants l'apaivagaven el dolor. Però no era solament el dolor físic, era el que produeix quan la vida fuig de mica en mica. Ens neguitejàvem tots dos, perquè jo no sabia com animar-lo, només veia que patia i desitjava que deixés de patir, i ell s'autocompadia. El Bartomeu malalt no s'assemblava

al Bartomeu metge, demanava a Déu que se l'emportés d'una vegada, i jo també, però davant d'ell havia d'intentar fer teatre, com havia fet sempre amb els meus pacients:

-Ja veurà com es posa bé...- i no en sabia... fugia del seu dolor. Em sentia malament per no saber-lo ajudar en els moments més difícils... La nena també ho passava malament, suspenia les assignatures, el seu comportament no era el normal... tot plegat no podia durar gaire temps... el Bartomeu va perdre totes les forces i la mort el va vèncer el mes de novembre.

Va passar molt de temps abans que gosés de treure la seva roba dels armaris i revisés les seves coses. Els morts perden el dret a la intimitat. Ho deia la tieta i és ben cert.

En un calaix del seu despatx vaig trobar una capsa de fusta tancada amb clau. No sabia si obrir-la, em semblava que violava el seu espai. És mort, Laura, ara no ocupa cap espai a la terra... -em vaig dir. Vaig buscar la clau pel calaix, no la vaig trobar.

En treure la seva roba de l'armari, em va caure a terra un moneder petit de la butxaca d'uns pantalons, vaig obrir-lo i allí era la clau de la capsa de fusta. Llavors no vaig poder resistir més la temptació de descobrir el contingut de la capsa: - Perdoneu, Bartomeu!- Dins la capsa vaig trobar un sobre, dins el qual hi havia una carta. No hi havia remitent. En el moment d'agafar-la i donar-li la volta per veure el nom del destinatari, va trucar el telèfon. La tutora de la Juliana em comunicava que la meua filla havia faltat a classe. Em demanava que anés a parlar amb ella. -De seguida vinc- vaig dir-li. Vaig haver de marxar immediatament. Abans, vaig trucar a casa del meu germà i ningú no contestava.

-La Juliana se n'ha anat del col·legi a mig matí i ja no l'hem vista més. Li hem trucat perquè se n'assabentés i perquè no sabíem si havia tornat a casa.

-A casa no ha vingut, avui havia d'anar a dinar a casa del meu germà, perquè m'havia dit que després havia de fer un treball amb la seva cosina. He trucat al meu germà i comunicava. Si em permet, tornaré a trucar des d'aquí.

Ho vaig fer, es va posar al telèfon la meva cunyada:

-Dora, ha arribat la Juliana?

-Sí, està dinant, vam quedar així, no? –Em va preguntar estranyada.

-Sí, sí, ara vinc, haig de parlar amb ella, aquest matí ha marxat del col·legi sense permís.

Vaig acomiadar-me amb el compromís de prendre alguna mesura.

La Juliana estava molt unida al seu pare i des que es va posar malalt, ja no era la mateixa. La mort del pare va afectar-la molt, i des de llavors de vegades tenia unes reaccions estranyes.

Quan vaig plantejar-li el problema, la Juliana no va dir res, no es va defensar ni va prometre canviar la seva actitud, es va limitar a mirar-me amb llàgrimes als ulls, després va abaixar el cap, i en preguntar-li si havia entès que una acció així no es podia repetir, després d'un llarg sermó, només va moure el cap de dalt a baix i girà cua. Em vaig quedar amb la idea que ho havia fet molt malament, perquè no m'havia parlat. No havia arribat al fons de la qüestió, només l'havia sermonejat. No havia aconseguit que m'expliqués per què ho havia fet. Em vaig acusar a mi mateixa de no saber fer de mare. I en aquell moment vaig trobar molt a faltar el Bartomeu.

Vaig tornar a casa, ella es va quedar amb la Neus, la filla del meu germà, cinc anys més petita. La Juliana l'ajudava a fer els deures.

Un cop a casa vaig recordar la capsa de fusta i vaig anar a buscar-la, vaig obrir-la altra vegada i vaig llegir el nom del destinatari: Laura Fesolí.

No entenc què fa una carta dirigida a mi a la capsa del Bartomeu, a més està oberta! Bartomeu, què m'has amagat? Vaig llegir la carta, estava signada per l'Hèctor, dins hi havia una rosa de paper. Darrera estava escrit, amb data de 20 d'abril, el següent:

“Estimada Laura:

M'he vist amb la necessitat d'escriure't per dir-te, molt a contracor, que no podré anar a Roma perquè la meva dona s'ha posat malalta i no la puc deixar sola. Et trobaré a faltar.

M'agradaria prometre't que ens veurem un altre cop, però no goso de fer-ho. L'atzar ho decidirà. Només puc desitjar-te que siguis feliç amb el teu marit i la teva filla. La resta és pura banalitat.

Rep una afectuosa abraçada del teu estimat.

Hèctor”

El Bartomeu ho sabia, Déu meu! Va obrir la carta, va llegir-la, va imaginar-se que tenia un amant i s'ho va callar! Es va posar malalt després de saber-ho, ara ho entenc! I després va voler anar a Roma, per què? Per zel?, perquè jo ho passés malament?, per enganxar-me in fraganti? Per què? Potser em volia fer confessar? El cert és que sempre es va comportar com un marit respectuós, tolerant, comprensiu, i per això l'estimava. Ell sabia que trobaria la carta algun dia, l'hauria pogut llençar o cremar... però no ho va fer...El Bartomeu ha volgut que jo ho sabés, estic segura... Per què ho has fet Bartomeu? Quina vergonya em fas passar!, me la mereixo, tens raó, però sàpigues

-m'escoltes? des d'allí on siguis - que t'he estimat, que mai no vaig pensar d'abandonar-te. Sento molt que te n'hagis assabentat. No et volia ferir, Bartomeu. T'agraeixo tant que no diguessis res!. Sàpigues que et trobo molt a faltar.

Després de morir el Bartomeu, la meua vida es va tornar força monòtona i rutinària, vaig adonar-me que a la vida poques coses tenen un vertader significat, que el més important és la vida mateixa, la fruïció de l'instant que ens fa sentir vius. Vaig perdre interès per la novel·la un altre cop, vaig abandonar-la completament i vaig dedicar-me de ple a la meua filla. Potser perquè allò que hi contava formava part d'un període de la meua vida que ja donava per acabat. La vida continuava, però els personatges havien anat canviant: el Bartomeu havia desaparegut, els pares també, la nena ja era una adolescent, el Josep tampoc no hi és...

La meua filla em necessitava més que mai, en els primers moments d'absència del seu pare semblava perduda. A l'institut, les coses no li anaven massa bé, tot i que tenia prou capacitats per tirar el curs endavant. Però el temps guareix les ferides i se'n va sortir bé finalment. Al Bartomeu, li hauria agradat. No puc ja dir res, abandono la redacció i em dedicaré a viure sense el Bartomeu. Refaré la meua vida, sé que puc fer-ho. Ja fa mesos que estic sola, necessito més temps per fer-me'n la idea, però me'n sortiré, estic segura. La meua filla em necessita, no la puc decebre... no puc defugir la meua responsabilitat, sóc la seva mare i haig de pensar en ella, ara més que mai, encara que em costi... ella i jo no ens avenim gaire... és estrany perquè de vegades em recorda tant la tieta Roser! Potser no m'he esforçat prou fins ara per comprendre-la, el Bartomeu s'hi entenia més amb ella... però ara no hi és i només em té a mi, haig de fer-li costat... ho faré, sé que puc fer-ho... no escric més... això ja s'ha acabat, sense el Bartomeu, no té sentit continuar... la meua

vida ha donat un tomb... no sé... no puc escriure més, ho deixo córrer, desaré els papers en un calaix, no els tocaré mai més... ho prometo... mai més.

NOTA DE L'EDITOR

Quan vaig arribar al despatx, després d'un temps llarg d'absència per malaltia, vaig trobar-me la taula plena de papers. Hi havia exemplars de contes, assajos, novel·les; m'ho havia de llegir tot. Tenia molta feina endarrerida, no sabia per on començar, em preguntava com s'havia pogut acumular tanta feina, ningú no se n'havia fet càrrec, m'ho havien anat deixant allí sobre, entre la pols.

D'entremig els papers, vaig fixar-me en un exemplar que em va cridar l'atenció pel títol: **Amors làbils**. Vaig decidir de començar per aquest. Vaig cridar la Margarida, la meva secretària, per saber com havia arribat aquest exemplar a la meua taula, qui l'havia portat.

-Margarida, saps qui ha portat aquest exemplar fins aquí? Des de quan hi és? –vaig preguntar-li.

-No ho sé, Àlex, mentre vas estar malalt va venir molta gent, agafàvem els exemplars, els dèiem que no hi eres i els deixàvem damunt la taula. Potser la Mercè que em va ajudar aquells dies se'n recorda més que jo...

-Doncs crida-la, si us plau.

Al cap d'una estona, vaig poder preguntar a la Mercè el mateix que abans. La Mercè va ser més precisa:

-Recordo que era un matí i una noia joveneta va entrar per la porta, es va dirigir a la Margarida –m'hi vaig fixar, perquè era una noia pèl-roja, amb els ulls de color maragda, molt maca- i li va preguntar amb qui havia de parlar per poder publicar aquella novel·la que duia. La vaig veure massa jove per ser l'autora, però li ho vaig preguntar:

-Que ets tu l'autora de l'exemplar que duus?

-I em va contestar una mica avergonyida:

-No, no sóc jo, la va escriure la meua mare, però la novel·la no està signada i jo vull respectar la seva voluntat. Me n'he d'anar, faci el favor de donar-la a qui correspongui, jo tornaré a venir dintre d'un mes, suposo que ja se l'haurà llegit. M'agradaria publicar-la, necessito alguns diners...

-Escolta, -vaig dir-li- abans de tres mesos no contestem, deixa la teua adreça, ja et direm alguna cosa.

-Mentidera... I nou mesos també!

-Ja, però nou mesos són molts, no queda bé dir la veritat. La noia va contestar: No, no... ja vindré jo.

La vaig trobar força estranya, per això la recordo.

-I d'això quan de temps fa? No ha tornat a venir mentre era fora?

-No, però potser ja fa tres setmanes o una mica més... Va venir a l'endemà de posar-te malalt. No recordo exactament el dia.

Vaig pensar que havia de llegir-la ràpidament, per si venia una altra vegada. Estava força encuriós.

La novel·la començava amb un plantejament directe, una mica sorprenent:

"Vine ací, vine. Seu. No em miris així..." M'agrada.

Aquell matí tenia molta feina endarrerida i només vaig poder llegir els dos primers capítols. Quan vaig ser a casa, vaig continuar llegint, tenia la sensació de conèixer la protagonista de la novel·la, cosa que mai no m'havia passat des queestic en aquest negoci de l'editorial.

Després de tornar de Berlín, vaig trobar-me sense feina i vaig ficar-me de lector en el món editorial, més tranquil que el de l'ensenyament. Un iaio com jo busca la calma. Tot i que feia alguns anys m'hauria pogut jubilar, em sento encara amb prou forces per continuar la meua feina. Em limito, normalment, a llegir els exemplars que em porten i decidir si els publiquem.

Contacto amb els autors i es faig signar el contracte després de parlar de les condicions. Alguns autors ja m'han acusat de vell ranci que no sap valorar prou les obres d'avui dia, però aquí continuo, als meus setanta-set anys. No em tinc per un vell adorable, però tampoc no molesto ningú, visc sol amb els meus records. Potser hauria estat més feliç si m'hagués quedat amb la Roser, me'n recordo molt, d'ella... però no podem tirar enrera... ni és convenient. Em pregunto molts cops què s'haurà fet d'ella, vaig perdre el contacte i no vaig gosar mai de trucar-la. El temps distancia les persones.

Després de sopar, tot i estant cansat, perquè l'edat no perdona.... vaig llegir una mica més. Vaig quedar-me al capítol cinquè. Cada cop em resultava més familiar aquella Roser de la novel·la. Em recordava algú que jo coneixia... Vaig quedar-me adormit. Sóc ja massa vell per segons què, després de la malalia, m'he promès que quan faci els setanta-vuit, plegaré, començo a estar cansat.

A l'endemà, no vaig poder llegir res al despatx, després tenia un sopar i tampoc vaig poder continuar llegint a casa. Frisava per fer-ho. I a l'endemà fins i tot vaig aixecar-me més aviat, em trobava bé, millor que els dies passats, sóc vell, però no estic acabat... vaig dir-me a mi mateix. I així vaig començar el capítol cinquè i em vaig reconèixer de seguida:

-Sóc jo! I tu ets la Roser, ara ho veig, ho veig clar!

Em vaig tancar el cap de setmana a casa, només volia llegir la novel·la, estava delerós per saber què pensava de mi la Roser, que en deia. Roser, ho portaves en secret això, no em vas dir mai que sortia a la teva novel·la.... on ets ara? Potser ja ets morta, qui era la joveneta que va dur-me-la? Té els ulls de color maragda, com tu.... segons m'han dit, deu ser filla teva, millor dit la teva neta, sí ja han passat molts anys... ja no em pots sentir... jo sobrevisc, ja ho veus... la vida se'm comença a

fer una mica llarga i feixuga, però continuo, no sé pas fins quan... no podem saber-ho. De vegades he desitjat saber-ho, per deixar-ho tot enllestit; però d'altra banda, crec que se'm faria més evident la data de caducitat –sí, com una llauna de tonyina- i em sentiria més objecte, com qualsevol producte de consum... D'altra banda, potser tots ho som una mica, de productes consumibles, útils... fins que un es fa vell i ho deixa de ser... la societat vol productes que es puguin utilitzar i tirar, perquè allò nou sempre és més atractiu, dóna més alegria i ganes de viure. Tot el que és caduc –la vida, l'amor- té un sentit mentre serveix... sí l'amor també ho és... l'amor etern és una ficció poètica... l'amor també és làbil, té raó la Roser... els homes i les dones ens utilitzem egoïstament, no ens enganyem... mentre estem enamorats i vinculats a la persona que estimem, ens en servim, pel nostre propi benefici, perquè d'ella treiem tot el que podem: afecte, comprensió, plaer, saviesa... l'anem consumint de mica en mica, l'anem absorbint, l'anem fent nostre, fins aconseguir assimilar-la, i l'altre fa el mateix amb nosaltres... ens anem transformant... fins arribar a un punt amarg de ruptura, quan una de les dues deixa de ser útil a l'altra... quan ja no se'n pot treure res més... quan una és una càrrega per a l'altra... la mort, no és res més que un deixar de prestar serveis. Potser els continuem en una altra banda... ho saps Roser?

Feia una setmana que havia llegit la novel·la quan va venir aquella joveneta d'ulls de color maragda al despatx. En veure-la a la porta, demanant permís per entrar, vaig saber de seguida que era família de la Roser.

-Ja pots entrar... Seu aquí, davant meu, deixa que t'observi... ets igual que la Roser –li vaig dir- tens els seus ulls maragda, els cabells terrossos, la blancor de la cara i l'expressió...! Qui ets tu? Em recordes tant a ella! –estava

sorprès de la seva semblança. Vaig recordar la Roser del darrer dia que vam besar-nos al peu de l'avió que anava a Berlín-

-Ja m'ho han dit que m'hi semblo molt. No la vaig arribar a conèixer, morí molt abans que jo naixés. Em dic Juliana jo, vaig trobar el manuscrit que vostè té a les mans en un calaix de casa. La mare se'n va anar a viure amb la meua àvia, germana de la Roser. El pare va morir, la mare i jo ens vam quedar soles... després va morir l'avi... la mare va anar a tenir cura de l'àvia, i jo vaig quedar-me amb la casa de Vallirana. La mare no ho sap, però he deixat la Universitat i no tinc feina. Vaig trobar aquesta novel·la, vaig llegir-me-la i vaig decidir de portar-la a una editorial. Vaig venir aquí per casualitat, però vaig veure el seu retrat i el vaig reconèixer. A casa meua he vist fotografies seves amb la Roser, me les ensenyava la mare quan era petita... la mare admira l'àvia. Jo no la vull disgustar... ella es pensa que faig classes particulars, que vaig a la facultat.... no sap que... -i va mirar cap a un costat-

-Però per què li amagues?, així et perjudiques... com te'n sortiràs?, per quina raó has deixat la Universitat?... Bé, jo no n'haig de fer res, però la teua mare... Explica-li les teves raons, parla amb ella... -vaig suggerir-li delicadament-

-La mare volia que anés a viure amb elles, jo no vaig voler, li vaig dir que ja m'arreglaria sola... li vull demostrar que puc fer-ho. Però les classes a la Universitat m'avorrien... vaig conèixer un xicot.. .vaig començar a suspendre el exàmens... i ara fa un mes que no hi vaig... la mare es pensa que hi vaig i que estudio... com li puc dir que no ho faig? Li vaig dir que guanyaria diners impartint classes particulars, però no m'ha sortit cap alumne. La mare em truca i jo per no capficar-la li dic que tot va bé... -va dir avergonyida, amb les galtes enrojolades-

-Escolta, em sembla que hauries de ser sincera amb ella, que li hauries de dir. -vaig contestar-li-

-Però em farà tornar a la facultat, i voldrà que vagi amb elles per tenir-me més controlada.

-La mare t'ha pagat la matrícula? –vaig preguntar-li.

-Sí, és clar...

-Llavors, té tota la raó, hauries d'estudiar fins al final de curs... si no aprofites i vols canviar o posar-te a treballar, hauries de dir-li. Ella vol el millor per a tu, segur, és la teva mare, confia en ella...

-Però ella ha fet uns plans per a mi que jo no comparteixo... i li vull demostrar que em puc espavilar sola.

-I ho fas realment? No dius que necessites diners? Ja has buscat feina?

-Sí, he mirat anuncis al diari, però només hi ha feina per a dependents, cambreres i administratives, no m'agraden aquestes feines... –va dir-me mentre es descordava l'abric-

-I de què vols treballar, sense estudis universitaris?

-No ho sé... vull que el Joan visqui a viure amb mi.

-I ell treballa, què fa? –vaig indagar encuriós-

-Estudia, té una beca d'investigació...

-I a casa seva saben que voleu viure junts? De què penseu viure? –vaig pensar que em sentia psicòleg i no pas editor-.

-Encara no ho saben, esperem que jo trobi feina, mentrestant... si pogués treure alguns diners amb la publicació de la novel·la... Creu que val la pena? –I em va interrogar amb la mirada-.

-No gaire, la novel·la no és massa bona, però puc fer que la publiquin... ho faria en memòria de la Roser, vaig estimar-la durant un temps. La novel·la m'ha portat bons records... ja sóc un vell sentimental. No obstant això, continuo pensant que hauries de parlar amb la teva mare. I més si publiquem la novel·la... surt ella, el teu pare, tu, tota la teva família... hauria d'estar assabentada i donar-me permís...no creus?

-Però els noms estan canviats...

-Jo he reconegut la teva àvia.

-Jo crec que ningú sabrà qui som i la meva família potser no ho arribarà a saber mai... la mare és gran, l'àvia també... no veig la necessitat d'informar-los –va dir amb el cap baix-

-Doncs jo sí... Et dius de debò Juliana?

-No, en realitat em dic Fina, la mare es diu Dolors. L'àvia, es deia, efectivament, Roser. El pare es deia Maties. L'amant de la mare... si va existir de veritat no ho sé... aquelles cartes no les he vistes mai... no m'imagino la mare amb un amant. Si el va tenir, va fer molt mal fet, va enganyar el pare. No es pensi, la mare, tot i essent una infermera, té molta imaginació. A la novel·la hi ha molta ficció –va assegurar mentre em mirava amb aquells ulls maragda que em feien venir al cap la imatge de la Roser-.

-Llavors, per què no la va donar a publicar mai?

-Segurament perquè sabia que no era gaire bona, o perquè hi va perdre l'interès... al final de la novel·la ja ho diu... després de morir el pare, va canviar la seva vida –i la meva- i tenia altres coses a fer –va dir mentre es treia l'abric vell del damunt-

-Està bé, no li diré res a la mare, de moment, però promet-me que més tard o més d'hora, si no te'n surts sola, parlaràs amb ella... crec que hauries de tornar a la facultat fins que no trobis una feina que t'agradi. Publicaré la novel·la i els guanys seran per a tu si ho fas, si no... -vaig dir-li, potser amb excessiu to paternalista-

-Qui és vostè per fer-me xantatge? Si vostè no ho publica, potser trobaré un altre editor que ho faci... -va contestar-me pujant el to, engallint-se, amb el rostre enrogit-

-No t'ho prenguis malament, jo només sóc un vell que t'aconsella perquè vaig conèixer la teva àvia i a ella no li hauria agradat que una néta seva fes el que tu fas, arruinar-te així la

vida! I per un noi encara menys! Les dones heu d'aconseguir ser autònomes, decidir per vosaltres mateixes... heu de fer que els homes canviïn les seves vides per vosaltres no a l'inrevés.

-Vostè no ho sembla de vell! Té idees molt estranyes. Els homes sempre acaben fent el que volen! Les dones, si volem estar amb ells, hem de renunciar, ells no renunciem a res –va dir encara amb el rostre encès-

-Doncs... no renunciem tampoc vosaltres! L'home que us estimi de veritat no us deixarà, i si vosaltres també l'estimeu igual, fareu un pacte. La relació de parella és una relació de vassallatge mutu; com diu la teva mare, es presten uns serveis. Tots dos han de poder estirar i arronsar, dit d'una altra manera, la relació de parella és un contracte, formalitzat o no, en què la relació és horitzontal. Si és jeràrquica, vertical, tendeix al fracàs.

-Així em publicarà la novel·la? –va preguntar-me amb expressió de felicitat- Li agraeixo, no se'n penedirà... ja ho veurà. Per cert, tot això que diu vostè és molt bonic, ideal, diria jo; però a l'hora de la veritat... el desig de l'home s'acaba imposant. –va dir ella, una mica més tranquil·la- signem el contracte, doncs? Quant me'n donarà?

-No vagis amb presses... Deixa'm el teu telèfon, ja et trucaré quan tinguem el contracte fet i el text corregit a punt d'imprimir.

-Està bé...

Vaig prendre nota del seu telèfon i la noia se'n va anar després de donar-me la mà, una mà petita i suau, com la de la Roser.

Aquell vespre em vaig quedar adormit mirant fotos de la Roser, d'un cap de setmana que vam anar junts a Sant Sebastià. El darrer, perquè després me'n vaig anar a Berlín. A la platja, la Roser no semblava la mateixa, la recordo molt radiant, amb les

galtes rossejades, els cabells voladissos, el somriure condiciós. Després de tants anys, m'adono que anar-me'n a Berlín i deixar la Roser va ser una bajanada; fruit de la meva immaduresa, en el fons, perquè tenia por d'embolicar-me amb aquella dona tan dona! A molts homes els passa això, deixen anar oportunitats per covardia. Alguns homes som una colla de babaus! Elles ja ens ho diuen i ens ho repeteixen, però fins que no ets vell, no t'adones de la raó que tenen, fins que no et veus sol davant de la mort, no reconeixes els teus errors de joventut... i llavors ja és massa tard.

Al cap d'una setmana vaig trucar a la Fina. Va venir de seguida. La vaig veure moixa.

-Què et passa, noia, fas mala cara.

-Estic refredada, no és res... A casa meva fa molt de fred, tinc la calefacció espatllada.

-Com et va? Ja has trobat feina? –vaig preguntar-li amb ganes de saber quin era el motiu del seu estat.

-Bé, bé... he anat a un parell d'entrevistes. Aviat em donaran feina. –em va dir sense gosar d'alçar els ulls-

-Escolta, no m'enganyis... què et passa? Pots confiar en mi.

-... No res, de veritat –va dir-me mentre s'empassava saliva i contenint el plor-

-Vinga, sóc massa vell perquè em puguis enganyar, no és el primer cop que veig plorar una dona. La Roser, tot i essent forta i orgullosa, va plorar quan vaig dir-li que me n'anava a Berlín i la deixava aquí tota sola. T'ha deixat també el teu xicot?

-Té raó, el Joan, el molt poruc, m'ha dit que ho deixem córrer, que no sortiria bé, que ell no té feina i jo tampoc...

-En això li dono la raó, és sensat aquest xicot. A més, sou massa joves, podeu esperar. Podeu continuar veient-vos, no?

-Ell no vol. No entenc per què. Estic d'acord que de moment no podem anar a viure junts, però –per què no podem seguir junts?- li he preguntat i saps què m'ha contestat? Que vol estudiar i no té temps per sortir amb mi! Quina bestiesa! Això és amor? A la vida si es vol es té temps per tot, em temo que és una excusa.

-Potser sí, Fina, però no el pots forçar, els vostres interessos són desiguals, t'agradi o no. Dóna-li temps. Potser s'ho repensarà. Com pots continuar veient-lo? De què us coneixeu? –vaig preguntar-li per donar-li esperances en veure-la tan trista-

-Ens vam conèixer a la facultat.

-Doncs, torna-hi, potser és el que ell vol, que estudiïs, que et treguis una carrera, que trobis una feina adequada a les teves possibilitats... Només li veig aquesta solució si l'estimes i no el vols perdre. De tota manera, no et garanteixo que resulti. Els homes som babaus de mena, t'ho dic per experiència...

-...Però llavors imposa ell la seva voluntat...

-Deixes que s'ho cregui... als homes els agrada vèncer, sobretot a les dones, creuen que tenen la raó. Si te'n surts, s'imposarà la teva voluntat, no és el que vols? Vols demostrar-li que s'equivoca, oi? Les dones voleu tenir la raó també. Estudia, fes que et vegi amb altres xicots, passa d'ell, als homes no els agrada passar per desapercebuts, ja veuràs com s'hi fixarà. Si no cau al parany, és que no t'estima de debò, llavors oblida'l.

-Que la vas oblidar tu a la Roser? –va preguntar-me-

-Ara m'has enganxat! No l'he oblidat mai... no s'oblida a qui s'estima.

-I doncs, per què la vas deixar?

-No t'ho sé dir... era més còmode fugir.

-Sóc una dona lluitadora, encara que no li sembli. Lluitaré per aconseguir-lo. Tornaré a la Universitat, faré el que m'ha dit.

-Espero que et vagi bé. Ara signa aquí, els llibres sortiran a la venda per Sant Jordi. Mentrestant, t'aconsello una altra vegada que parlis amb la teva mare.

-Està bé, ho faré.

Es va aixecar de la cadira, va venir cap a mi, em va fer un petó i se'n va anar.

La novel·la va sortir publicada el dia de Sant Jordi d'aquest any. Duia per títol –tot i que no em convenia massa, però vaig respectar-lo- AMORS LÀBILS. La primera persona que se'l va mirar i va adquirir-lo era una dona gran, amb cabells pèl-rojos, amb els ulls de color maragda, les galtes rossejades, i amb una mà blanca, petita i suau va obrir el llibre i va llegir: “Vine ací, vine”.

[tornar](#) a fragments

[capçalera novel·la](#)

